

पुणे महानगरपालिका

सन २०१६-१७

महापालिका आयुक्त यांचे निवेदन

स्थायी समितीचे माननीय अध्यक्ष व सभासद,

पुणे शहर देशामधील अत्यंत प्रगतिशील शहर असून सुरक्षितता, सामाजिक सलोखा असलेल्या व विकासाच्या दृष्टीने इतर शहरांपेक्षा पुढे असलेले शहर आहे. पुणे शहर हे विद्येचे माहेर घर असून त्यास Oxford of the East म्हणून संबोधिले जाते. पुणे शहर व आजूबाजूच्या परिसरामध्ये निरनिराळ्या प्रकारच्या उद्योगांचे अस्तित्व आहे. Software व Outsourcing निर्यातीच्या क्षेत्रामध्ये पुणे शहर अग्रेसर असून देशामध्ये बेंगलूरू शहरानंतर याच शहराचा दुसरा क्रमांक लागतो.

पुणे शहर झपाट्याने वाढत असून शहराच्या पायाभूत सुविधांवर ताण वाढत चाललेला आहे. स्मार्ट सिटीकडे वाटचाल करताना पुण्याच्या भविष्याबद्दल पुणेकरांमध्ये अपेक्षाही मोठ्या प्रमाणात वाढलेल्या आहेत. पुणे शहर हे भारतातील सर्वात चांगले राहणीमान असलेले शहर असावे अशी अपेक्षा इथल्या जनमानसाची आहे. या वर्षीचे पुणे महानगरपालिकेचे अंदाजपत्रक एक अत्यंत महत्वाचा घटक असून त्या माध्यमातून लोकांच्या अपेक्षा पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला जाणार आहे.

अंदाजपत्रक कोणत्याही स्तरावरच्या सरकारचे असो त्याचा प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष प्रभाव प्रत्येक नागरिकाच्या जीवनावर पडतो. आजच्या युगात सरकारचे अंदाजपत्रक फक्त नियंत्रणाचे वा आर्थिक प्रबंधनाचे साधन न राहता ते आर्थिक, सामाजिक, राजकीय विकासाचे आणि समतेचे साधन झाले आहे. राष्ट्रीय आणि क्षेत्रिय अंदाजपत्रकामध्ये झालेल्या सुधारणांच्या अनुषंगाने जगभरात महानगरपालिकेच्या अंदाजपत्रकात सुधारणा करण्याचे कार्यक्रम राबविले जात आहेत. अंदाजपत्रकाच्या माध्यमातून फक्त निर्माण करावयाच्या पायाभूत सुविधांचा तांत्रिक व आर्थिक आराखडा अपेक्षित नसून त्यात नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर करून नागरिकांना सोईस्कर पध्दतीने सेवा उपलब्ध करून देणे व शहराच्या भविष्याची दिशा दर्शविणाऱ्या तत्वांचा अंतर्भाव करणे सुध्दा अत्यंत महत्वाचे आहे.

अंदाजपत्रक वास्तविक व संरचनात्मकदृष्ट्या परिपूर्ण असणे, लेखा सिध्दांतानुसार त्याचे वर्गीकरण करणे व परिणामलक्षी असणे हे अत्यंत महत्वाचे आहे. अंदाजपत्रकाला दिर्घ वा मध्यम मुदतीच्या नियोजनाचे परिमाण, आटोपशीर, पूर्ण माहिती देणारे व पारदर्शक असणे आवश्यक आहे. अंदाजपत्रकात क्षेत्रिय असमतोल दूर करण्यासाठी योग्य निर्देशांक तयार करणे आवश्यक आहे. या अंदाजपत्रकामध्ये प्रभागनिहाय विकासाचा निर्देशांक (WISE Index - Ward Infrastructure, Services and Environment Index) तयार करून समतोल विकासाच्या संकल्पनेचा आधार घेऊन, त्यानुसार प्रभागांना कमी जास्त निधी देण्याचा प्रयत्न करण्यात आलेला आहे. ही सुधारणा समतोल विकास करण्याच्या दृष्टीने अत्यंत महत्वाची असून, याची सुरवात यावर्षी करण्यात आलेली आहे. तसेच या पुढील वर्षामध्ये यात आवश्यक सुधारणा करण्याचा मानस आहे.

पुणे महानगरपालिकेचे अंदाजपत्रक पारदर्शी, परिणामलक्षी व सर्वसामान्य नागरिकांना वाचता येईल असे, म्हणजेच एकंदरीत स्मार्ट बनविण्याच्या दृष्टीने सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकात काही सुधारणा करण्यात आलेल्या आहेत. पहिल्यांदाच अंदाजपत्रक सादर केल्या बरोबर लोकसहभाग वाढविण्याच्या दृष्टीकोनातून सदरचे अंदाजपत्रक त्यासाठी खास तयार केलेल्या संकेतस्थळावर लोकांसाठी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. या पुढील वर्षामध्ये महानगरपालिकेचे अर्थसंकल्प व कामकाज व्यवस्थापन पध्दत (Works Management System) यांचा ताळमेळ घालून अंदाजपत्रकाच्या अंमलबजावणीची माहिती सोप्या पध्दतीने सर्वसामान्यांना मिळवून देण्याचा मानस आहे.

मागील तीन वर्षांच्या महानगरपालिकेच्या अंदाजपत्रकाचा संक्षिप्त आढावा

- सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षासाठी प्रशासनाने जमा व खर्च बाजूसाठी रक्कम रु. ३९९७/- कोटीचा अंदाजपत्रकीय आराखडा मा. स्थायी समितीस सादर केला होता. मा. स्थायी समितीने जमा व खर्च बाजूमध्ये वाढ करित रक्कम रु. ४,४७९.५० कोटीचे अंदाजपत्रक मा. मुख्य सभेस सादर केले. मा. मुख्य सभेने हिच रक्कम अंतिम केली.
- अंतिम अर्थसंकल्पातील रक्कमांचा विचार करता दि. ३१.१२.२०१५ अखेर प्रत्यक्ष जमा रक्कम रु. २९३३.०८ कोटी व महसुली खर्च रक्कम रु. १२९१.६४ कोटी, भांडवली खर्च रक्कम रु. ६२१.३२ कोटी असा एकूण खर्च रक्कम रु. १९१२.९६ कोटी एवढा झालेला आहे.
- सन २०१२-१३ ते सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षामधील माहे डिसेंबर अखेरचा विभाग निहाय प्रत्यक्ष जमाखर्चाचा तक्ता खालील प्रमाणे आहे.

जमा बाजू	डिसेंबर २०१२ अखेर	डिसेंबर २०१३ अखेर	डिसेंबर २०१४ अखेर	डिसेंबर २०१५ अखेर
आयातकर/स्थानिकसंस्था कर	८९९.५९	६३७.६५	७८८.०२	११३४.८३
मिळकतकर	४४६.११	४८०.७४	४९९.४६	५६९.७८
पाणीपट्टी	३८.३२	१०३.४४	१२४.९	१३९.७२
बांधकाम परवानगी व विकास शुल्क	४९१.५१	४८८.२१	५१३.२४	५७५.०८
इतरजमा	१९६.८१	२९९.३७	३७८.१८	४८०.२३
जेएनएनयुआरएम अनुदान	१६.४१	४४.९१	०	०
शासकीय अनुदान	२५.३५	२२.६९	०	३३.४४
एकूण रक्कम रु.	२११४.१	२०७७.०१	२३०३.८	२९३३.०८

खर्च बाजू	डिसेंबर २०१२ अखेर	डिसेंबर २०१३ अखेर	डिसेंबर २०१४ अखेर	डिसेंबर २०१५ अखेर
सेवकवर्ग खर्च	५४७.११	५९१.९३	६७३.१३	८०२.०३
*प्राथमिक शिक्षण	११०.६३	१२४.६	१३३.९५	* ०
वीजखर्च व दुरुस्ती	८०.०१	८९.०९	१०८.४	८०.४६
पाणीखर्च	११.८९	११.६५	१०.९१	१२.०९
कर्जपरतफेड, व्याज व घसारा	२७.२२	३५.३८	३६.९१	३९.८४
औषधे, पेट्रोल व डिझेल	४७.२१	५८.७८	५०.१२	५३.६३
देखभालदुरुस्ती व इतरखर्च	१४५.७५	१९१.३३	२५८.८३	२९५.२६
वार्डस्तरीयकामे	२.२५	५.६	२.६३	२.२२
क्षेत्रीयकार्यालयाने करावयाची कामे (नॉन प्लॅन)	८.७५	१२.७४	५.१२	६.११
भांडवलीव विकासाची कामे	३८७.७	४७२.६८	४६१.८८	५२९.७७
जेएनएनयुआरएम	१४७.१८	१४४.५४	७६.२१	९१.५५
एकूण रक्कम रु.	१५१५.७	१७३८.३२	१८१८.०९	१९१२.९६

सन २०१५-१६ मध्ये प्राथमिक शिक्षण मंडळाकडील खर्च मनपाच्या अन्य खर्चाच्या बाबींमध्ये समाविष्ट.

पुणे महानगरपालिकेने २०१५-१६ मध्ये प्राप्त केलेली विशेष उपलब्धी

- धनकवडी सातारा रोड उड्डाणपूल - चव्हाणनगर कमान ते भारती विद्यापीठ दरम्यान सातारा रस्त्यावर २+२ लेनचा १५.९० मी रुंदी व १२९६ मी लांबीच्या उड्डाणपुलाचे काम पूर्ण होऊन दि. २५/०७/२०१५ रोजी वाहतूकीस खुला करण्यात आला आहे. पुलाखालील जागेतून बी.आर.टी. लेनचे काम पूर्ण करण्यात येऊन तेथून बी.आर.टी. मार्ग कार्यान्वीत झाला आहे. सदर पुलामुळे पुणे सातारा रस्त्यावरील वाहतूकीचा ताण मोठ्याप्रमाणात कमी होण्यास मदत झाली आहे. या पुलास बिल्डर असोशिएशन ऑफ इंडिया (BIAI) चे इन्फ्रास्ट्रक्चर कॅटेगिरीमध्ये सन २०१५ कॉम्पिटिशन मध्ये गौरविण्यात आले आहे.
- पंडीत नेहरू स्टेडीयम - पंडीत नेहरू स्टेडीयमच्या संपूर्ण मैदानाचे व पॅव्हेलियन इमारतीमधील तळमजल्यावर असलेल्या प्लेअर्स रुम, मॅनेजर रुम, फ्रंट लॉबी इ. सह संपूर्ण तळमजल्याच्या नुतनीकरणाचे व विद्युतविषयक सुधारणांचे काम पूर्ण करण्यात आले असून या कामासाठी सुमारे र.रु. ४ कोटी इतका खर्च झालेला आहे. मुख्य पीच व्यतिरिक्त मैदानाच्या चारही बाजूला प्रत्येकी सात याप्रमाणे एकूण २८ प्रॅक्टीस पिचेस व आऊट फिल्ड इत्यादीचे काम करण्यात आलेले आहे. संपूर्ण मैदानाचे नुतनीकरण केल्यामुळे शहराच्या मध्यवर्ती भागात क्रिकेटसाठी अद्ययावत मैदान उपलब्ध होत आहे.
- पुणे महानगरपालिका मुख्य भवनाच्या विस्तारित इमारतीचे काम - पुणे महानगरपालिका मुख्य भवनाच्या विस्तारित इमारतीचे काम सुरू करण्यात आले असून, इमारतीचे बांधकाम १,००,००० चौ फूट असून पार्किंग व्यवस्था ५१,००० चौ.फूट नियोजित आहे. मार्च २०१६ अखेर बेसमेंट पार्किंग वापरासाठी खुले करण्यात येणार आहे. सदर इमारतीचे बांधकाम अस्तित्वातील मुख्य इमारतीस सुसंगत असून बांधकामातील एकसंधता व सारखेपणा जपण्यात आलेला आहे. सदर इमारत दोन मजले पार्किंग, बेसमेंट, तळमजला अधिक चार मजले अशी रचना असून डिसेंबर २०१६ पर्यंत सदरची इमारत पूर्ण करण्याचा मानस आहे.
- सोमेश्वरवाडी येथील ग्रामसंस्कृती उद्यान - सोमेश्वरवाडी येथे कै. संजय महादेव निम्हण ग्रामसंस्कृती उद्यानाचे (व्हीलेज पार्क) काम पूर्ण करण्यात आले असून नागरिकांकरिता खुले करण्यात आले आहे. सोमेश्वरवाडी येथील पवित्र श्री सोमेश्वर मंदीरालगत 'इतिहासाच्या पानांत हरवलेलं गाव' पुनःश्च जीवीत झाले आहे. ग्रामसंस्कृतीच्या जीवनशैलीचे व वास्तु शैलीचे दर्शन गावातून फेरफटका मारताना आपल्याला घडणार आहे.
- सौरऊर्जा निर्मिती - भविष्यातील वीजेची वाढती गरज व पर्यावरणपूरक दृष्टीकोन विचारात घेता अपारंपारीक उर्जा स्रोतांचे वापरास चालना देणे अनिवार्य ठरते. पुणे महानगरपालिकेच्या विविध इमारतींवर सोलर पॅनेल बसविणेसाठी प्राथमिक स्वरूपात १९ इमारतींची पाहणी विद्युत विभाग व भवन विभागाने केली असता उपलब्ध सावली विरहित छताचे क्षेत्र विचारात घेता अंदाजे १ MW पर्यंत म्हणजेच अंदाजे वार्षिक १५ लाख युनिटची वीजनिर्मिती करणे शक्य होणार असून यामुळे पुणे मनपाची सुमारे रक्कम रुपये ६० लाख प्रतिवर्ष बचत होऊ शकते.
- पुणे मनपा कोंढवा कत्तलखाना - पुणे मनपाचे कोंढवा कत्तलखाना येथे आधुनिक प्रयोगशाळा उभारण्यात आली आहे. सदर अत्याधुनिक प्रयोगशाळेत अन्न व अन्नपदार्थ, पाणी, सुअरेज वॉटर तसेच मांस व मांसजन्य पदार्थांची तपासणी करण्याची सुविधा उपलब्ध करण्यात आली असून या प्रयोगशाळेस ISO:9001:2008 प्रमाणपत्र व अन्न सुरक्षा कायदा, २००६ अन्वये केंद्र शासनाचे NABL Accreditation (National Accreditation Board for Testing & Calibration Laboratories) मानांकन प्राप्त झाले आहे.

प्रयोगशाळेस NABL Accreditation प्राप्त करणारी पुणे महानगरपालिका ही देशातील पहिली महानगरपालिका ठरली असून त्यामुळे महानगरपालिकेच्या वैभवात भर पडली आहे. क्वाॅलिटी अॅशुरन्स लॅबोरेटीमध्ये महाराष्ट्र शासनाच्या प्रयोगशाळेप्रमाणे शुल्क आकारण्यात येणार आहे. सदर शुल्कास मा. स्थायी समिती व मा. मुख्य सभेने मान्यता दिली असून प्रयोगशाळेपासून पुणे मनपास उत्पन्न मिळत आहे.

- अपारंपारीक उर्जा क्षेत्रामध्ये उल्लेखनिय कामगिरीकरीता असोसिएशन ऑफ रिन्युएबल एनर्जी (AREAS) यांचे प्रशस्तिपत्रक -सन २०१५-१६ मध्ये पुणे मनपास रिन्युएबल एनर्जीमध्ये वैशिष्ट्यपूर्ण काम केल्याबद्दल असोसिएशन ऑफ रिन्युएबल एनर्जी (AREAS) यांचे तर्फे खाली नमूद केलेल्या कामांसाठी बक्षिस मिळाले आहे.

विकास योजना प्रगती आढावा:-

(१) पाणी पुरवठा

सन २०१५-१६

- सन २०१५-१६ करिता मा.स्थायी समितीने मान्य केलेल्या अंदाजपत्रकानुसार पाणीपुरवठा व मलनिःसारण विभागासाठी महसुली कामांसाठी र.रु. २५३.१४ कोटी व भांडवली कामांसाठी र.रु. २४७.७२ कोटी अशी एकूण र.रु. ५००.८६ कोटीची तरतूद करण्यात आली होती. या तरतूदीचे अनुषंगाने सन २०१५-१६ करिता पाणीपट्टीपोटी र.रु.८० कोटी मिळणेचे उद्दिष्ट ठरवून दिलेले आहे. त्या अनुषंगाने दिनांक ३१.१२.२०१५ पर्यंत पाणीपट्टीपोटी र.रु. ४२.१० कोटी जमा झालेले आहेत. या अंदाजपत्रकामध्ये मुख्यत्वेकरून जेएनएनयुआरएम योजने अंतर्गत मान्य झालेल्या पाणी पुरवठा योजना तसेच कालव्यातून उचलण्यात येणारे पाणी बंद करण्यासाठी बंद नळ योजना व सुरू असलेले वारजे जलकेंद्र व त्यासाठी दाबनलिका टाकणे इत्यादी कामांसाठी तरतूद करण्यात आली होती.

सन २०१५-१६ मधील महत्वाच्या पूर्णत्वास/सुरू असलेल्या नावीन्यपूर्ण योजना/प्रकल्प

- सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षामध्ये भामा-आसखेड योजनेअंतर्गत सर्व सहा पॅकेजेस्ची कामे सुरू करण्यात आली असून अंदाजे २५% काम पूर्ण झाले आहे. तसेच वडगांव येथे बांधावयाचे जलशुध्दीकरण केंद्र व त्यासाठी आवश्यक रॉवॉटर पंपिंग स्टेशनची कामे ७०% पूर्ण झाली असून, सदरची योजना माहे मार्च, २०१६ मध्ये कार्यान्वित करणे शक्य होणार आहे. तसेच खडकवासला धरण ते पर्वती जलकेंद्र दरम्यान टाकण्यात येत असलेल्या दाबनलिकेचे काम सुध्दा प्रगतीपथावर असून, सदरची योजना माहे जून, २०१६ मध्ये कार्यान्वित करणे शक्य होणार आहे. या व्यतिरिक्त पर्वती येथे बांधण्यात येत असलेल्या ५०० द.ल.लि. प्रतिदिन क्षमतेचे जलशुध्दीकरण केंद्राचे काम प्रगतीपथावर असून, अंदाजे ४०% काम जागेवर पूर्ण करण्यात आलेले आहे. पुणे शहरास समान पाणीवाटप करणेकामी सन २०४७ सालच्या गरजा लक्षात घेऊन 'बृहत् आराखडा' तयार करण्यात आला आहे. र.रु. २८१८ कोटी एवढ्या अंदाजित खर्चाची योजना येत्या ५ वर्षांचे कालावधीमध्ये राबविण्याचा मानस आहे. वारजे येथे बांधण्यात आलेल्या २०० द.ल.लि. प्रतिदिन क्षमतेचे जलशुध्दीकरण केंद्र व त्या अनुषंगाने टाकण्यात आलेली दाबनलिका व जॅकवेलचे काम पूर्ण करून, सदरची योजना कार्यान्वित करण्यात आली आहे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रु.महसुली ३३२.८६ कोटी व भांडवली ६३६.८६ कोटी)

- या वर्षाच्या अर्थसंकल्पामध्ये पहिल्यांदा शहरी पाणीपुरवठा निधीची (Urban Water Fund) संकल्पना मांडण्यात आली आहे. पाणीपुरवठ्याच्या दरामध्ये सूचीत केलेल्या दर वाढीच्या माध्यमातून प्राप्त होणारे वाढीव उत्पन्न, शासनाकडून मिळणारे अनुदान व कर्ज स्वरूपात प्राप्त होणारा निधी हे स्वतंत्र खात्यामध्ये ठेऊन त्यातून फक्त सन २०४७ पर्यंत पुणे शहराच्या पाणी पुरवठ्यासाठी आवश्यक असलेला समतोल पाणी पुरवठा प्रकल्प यासाठी निधी खर्च करण्याचा मानस आहे. शहरी पाणीपुरवठा निधीची (Urban Water Fund) रचना खालील प्रमाणे आहे.

जमा बाजूचा तपशिल	खर्च बाजू तपशिल
सन २०१६-१७ मध्ये मीटर व करपात्र रक्कमेच्या पाण्याच्या दरातील प्रस्तावित वाढीमुळे अंदाजे मिळणारे अतिरिक्त उत्पन्न	पुणे शहरात तंत्रशुध्द पध्दतीने समान पाणी पुरवठा करणे (२४ X ७ चा खर्च)
जागतिक बँक, एशियन डेव्हलपमेंट बँक, जपान बँकेकडून अथवा अन्य बँका व वित्त संस्था यांचेकडून दिर्घ व लघु मुदतीसाठी कर्ज	
अमृत व स्मार्ट सिटी अभियाना अंतर्गत केंद्र व राज्य शासनाकडून मिळणारे अनुदान	

- सन २०१६-१७ करिता महसूली तरतूद र.रु. ३६६.६२ कोटी व भांडवली कामासाठी र.रु. ४४०.८४ कोटी अशी एकूण र.रु. ८०७.४६ कोटींची तरतूद करण्यात आली आहे. या तरतुदींमध्ये मुख्यत्वेकरून पर्वती येथे नव्याने बांधण्यात येत असलेल्या जलशुध्दीकरण केंद्रासाठी भरीव तरतूद करण्यात आली आहे. तसेच पर्वती जलकेंद्र ते लष्कर जलकेंद्र दरम्यान टाकण्यात येणाऱ्या २२०० मि.मि. व्यासाच्या दाबनलिकेसाठी सुध्दा मोठी तरतूद उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षामध्ये पाणीपट्टीपोटी असलेली थकबाकी वसूल करणेबाबत मोठ्या प्रमाणात मोहिम हाती घेण्यात येणार असून, पाणीगळती कमी करणे, अनधिकृत नळजोड शोधून कारवाई करणे इत्यादी कामांवर भर देण्यात येणार आहे.

- सन २०१६-१७ मधील प्रस्तावित महत्वाचे प्रकल्प/योजना.

या वर्षी पुणे शहरामध्ये पाऊस पुरेशा प्रमाणत न पडल्यामुळे दुष्काळाची परिस्थिती निर्माण झाली आहे. पुणे शहराची पाणी पुरवठा व्यवस्था अत्यंत जुनी असून त्यात अनेक त्रुट्या असल्यामुळे शहराला समान व योग्य पाणी पुरवठा करणे शक्य होत नाही. पुण्यासारख्या प्रगतशिल शहराला हे शोभणारे नाही. या पार्श्वभूमीवर पुणे महानगरपालिकेने समान पाणी पुरवठा करण्यासाठी तयार केलेला प्रकल्प अहवालानुसार ज्याला मा. मुख्य सभेची ठराव क्र. ६०, दिनांक २२.०५.२०१५ प्रमाणे मान्यता मिळालेली आहे, त्या योजनेचा या वर्षी शुभारंभ करण्याचा व येत्या पाच वर्षांत सदरची योजना पूर्ण करण्याचा मानस आहे.

समान पाणी वाटप योजनेअंतर्गत प्रस्तावित केलेल्या काही महत्वाचे घटक उदा. साठवण टाक्या व त्यास आवश्यक असलेल्या दाबनलिका टाकण्याचे काम यंदाचे वर्षी हाती घेण्यात येणार आहे. पुणे शहरास बंद नलिकेतून पाणीपुरवठा करणेचे योजनेचे काम सुरू करण्यात आले असून, योजना माहे जून, २०१६ मध्ये कार्यान्वित करणेत येणार आहे. यामुळे कालव्यातून घेण्यात येणारे पाणी बंद नलिकेतून घेणार असल्यामुळे साधारणतः १ टीएमसी पाण्याची बचत होणार आहे. तसेच जेएनएनयुआरएम योजनेअंतर्गत सुरू करण्यात आलेले वडगांव येथील १२५ द.ल.लि.प्रतिदिन क्षमतेचे जलशुध्दीकरण केंद्र सुध्दा माहे मे, २०१६ मध्ये कार्यान्वित करणेत येणार आहे. यामुळे धनकवडी, कात्रज, आंबेगांव, धायरी या भागातील पाणीपुरवठयामध्ये सुधारणा होणार आहे. तसेच पर्वती जलशुध्दीकरण केंद्र ते लष्कर जलकेंद्र दरम्यान टाकण्यात येणाऱ्या २२०० मि.मि.व्यासाच्या दाबनलिकेचे अंदाजे ७०% काम पूर्ण करणे अपेक्षित आहे.तसेच पर्वती येथे बांधण्यात येत असलेल्या जलशुध्दीकरण केंद्राचे काम यावर्षी पूर्ण करण्याचा मानस आहे.

(२) मलनिःसारण

सन २०१५-१६

- मलनिःसारण विभागासाठी मा. स्थायी समितीने मंजूर केलेल्या अंदाजपत्रकातील र.रु. १०१.२२ कोटी महसूली कामांस व र.रु. १२१.२७ कोटी भांडवली कामांसाठी अशी एकूण र.रु. २२२.४९ कोटीची तरतूद करण्यात आली आहे. सदर तरतुदींमध्ये सुरू असलेल्या मलनिःसारण प्रकल्पांची कामे पूर्ण करण्यासाठी प्राधान्य देण्यात आलेले आहे.

सन २०१५-१६ मधील महत्वाच्या पूर्णत्वास/सुरू असलेल्या नावीन्यपूर्णयोजना/प्रकल्प

- पुणे मनपा व पाटबंधारे विभागांतर्गत झालेल्या करारानुसार ६.५ टीएमसी पाणी शेतीसाठी उपलब्ध करून देणेची योजना माहे ऑक्टोबरमध्ये कार्यान्वित करण्यात आली आहे.
- शहरात निर्माण होणाऱ्या संपूर्ण मैलापाण्यावर प्रक्रिया करून नदीत सोडणेसाठीची योजना केंद्र शासनाचे E.F.C. (Expenditure Finance Committee) मार्फत मंजूर करून घेण्यात आली असून, 'भारत सरकार' व 'जायका, जपान' या संस्थेअंतर्गत कर्ज योजनेच्या करारावर १२ जानेवारी, २०१६ रोजी स्वाक्षरी झालेली आहे. एकूण रक्कम रूपये ९९०.२८ कोटी पैकी केंद्र शासनाकडून ८४१ कोटी एवढे अर्थसहाय्य पुणे महानगरपालिकेस अनुदान स्वरूपात मिळणार आहे. सदर योजनेची अंमलबजावणी पुढील आर्थिक वर्षात (सन २०१६-१७) सुरू करणे शक्य होणार आहे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रु.भांडवली १६०.६२ कोटी व महसुली ४७.५८ कोटी)

- सन २०१६-१७ या वर्षासाठी महसुली कामांसाठी र.रु. १६०.६२ कोटी व भांडवली कामांसाठी र.रु.४७.५८ कोटी असे एकूण र.रु.२०८.२० कोटींची तरतूद करण्यात आली आहे. सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात, शहरात निर्माण होणाऱ्या संपूर्ण मैलापाण्यावर प्रक्रिया करून नदीत सोडणे या योजनेची कामे सुरु करण्याबाबत भर देण्यात येणार आहे.

- सन २०१६-१७ मधील करावयाचे प्रस्तावित महत्वाचे प्रकल्प/योजना.

सन २०१६-१७ साली केंद्र शासनाकडून मिळणाऱ्या अनुदानापोटी येणाऱ्या रकमेतून प्रस्तावित ११ मैलापाणी शुध्दीकरण केंद्रे (३९६ द.ल.लि.प्रतिदिन क्षमतेचे) उभारण्याची कामे सुरु करण्यात येणार आहेत. या व्यतिरिक्त योजनेमध्ये सुचीत केल्याप्रमाणे चार मैलापाणी पंपिंग स्टेशनची क्षमता वाढविण्याची कामे सुरु करण्यात येणार आहेत. नवीन मलवाहिनी टाकण्याचे कामासाठी आवश्यक ते डिझाईनचे काम पूर्ण करून पुढील वर्षाच्या अंदाजपत्रकामध्ये सदर कामाचा अंतर्भाव करण्यात येणार आहे.

(३) घनकचरा व्यवस्थापन

सन २०१५-१६

- सन २०१५-१६ मधील अंदाजपत्रकातून महानगरपालिका हद्दीतील घनकचरा महानगरपालिका क्षेत्रातच जिरविण्याच्या दृष्टीने विकेंद्रीत पध्दतीचे प्रकल्प हाती घेण्यात आले असून यात कमी जागेत व आधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित प्रकल्प उभारण्याचे काम हाती घेण्यात आले असून यात ५४.५ मे.टन क्षमतेचे प्रकल्प सुरु करण्याचे नियोजन असून त्यातील ८.५ मे.टन क्षमतेचे प्रकल्प मध्यवस्तीच्या भागात सुरु झालेले आहेत. ४६ मे.टन क्षमतेचे प्रकल्पांचे काम मार्च, २०१६ अखेर पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. तसेच मिश्र कचऱ्यावर प्रक्रियेसाठी ५० मे.टन क्षमतेचा प्रकल्प पूर्ण करून कार्यान्वित करण्यात आलेला आहे. बी.ओ.टी. तत्वावर ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करून बायोगॅस - बायो.सी.एन.जी करण्याचा ३०० मे. टन क्षमतेचा कचऱ्याचा प्रकल्प उभारण्यात आला असून सध्या ४० मे. टन कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यात येत असून जानेवारी २०१६ अखेर ३०० मे. टन कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्याचे नियोजन आहे. तसेच ५०० मे.टन क्षमतेचा मिश्र कचरा प्रकल्प उभारण्याची सुरवात करण्यात आली आहे व हा प्रकल्प डिसेंबर २०१६ पर्यंत पूर्ण करण्याचा मानस आहे.
- शास्त्रीय भू-भरावासाठी विविध जागांची पाहणी करून जागा म.न.पा.स मिळणेबाबत कार्यवाही सुरु असून मौजे मोशी येथील जागेचा प्रस्ताव मा.विभागीय आयुक्त, पुणे यांचे मार्फत शासनास सादर झालेला आहे. मौजे पिंपरी सांडस येथील वन विभागाची जागा ताब्यात घेणेबाबत कार्यवाही प्रगती पथावर आहे. मौजे शिंदवणे येथील जागा ताब्यात घेण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.
- देवाची ऊरुळी/फुरसुंगी येथील कॅंपिंगचे उर्वरीत काम हाती घेण्यात आले आहे. तसेच सदर ठिकाणी शास्त्रीय भू-भराव करण्याचे काम नियोजित आहे.
- शुन्य कचरा वॉर्ड प्रणालीचा ठराव मान्य झाला असून त्यानुसार कार्यवाही चालू आहे.
- जनजागृती मार्फत पोस्टर व युएफओ मार्फत विविध चित्रटपटगृहात जनजागृती चित्रफिती दाखविण्यात आल्या आहेत. या वर्षी व पुढील दोन वर्षांमध्ये घनकचरा व्यवस्थापनाबद्दल नागरिकांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर जनजागृती निर्मित करण्याचा प्रयत्न करण्यात येणार आहे.

- स्वच्छ संस्थेसोबत दिनांक ०१.०१.२०१६ रोजी करण्यात आलेल्या कराराप्रमाणे पुणे महानगरपालिका क्षेत्रांतर्गत असणारे सर्व घरे, व्यापारी संकुल, कार्यालये व इतर मालमत्तांमधून घरोघरी कचरा गोळा करण्याचे काम सुक्ष्म नियोजनाच्या आधारावर करण्याचा मानस आहे.
- पुणे शहरात कन्हेअरच्या सहाय्याने विभाजन करून त्यातील कचरा वेगळा केला जाण्यासाठी कन्हेअर बसविण्यात येणार आहेत.
- वेगळे केलेल्या प्लॉस्टिक पासून रस्ते बनविण्याचे तंत्रज्ञानाची माहिती घेऊन पथ विभागाच्या सहाय्याने रस्त्यांमध्ये प्लॉस्टिकचा वापर करण्याचे उद्दीष्ट आहे.
- प्लॉस्टिकचा कचरा ही आपल्या समाजामध्ये एक मोठी समस्या निर्माण झाली असून ती कमी करण्याकरीता त्याची मोठ्या प्रमाणावर जनजागृती करणे प्रस्तावित आहे. तसेच प्लॉस्टिक कचऱ्यापासून तेल निर्माण करणे अशा प्रकल्पांना प्रोत्साहन देण्याचा मानस आहे.

स्वच्छ भारत अभियान

- स्वच्छ भारत अभियान व स्वच्छ महाराष्ट्र अभियाना अंतर्गत पुणे शहरास सन २०१६ अखेर कचरा मुक्त दि. ०२.१०.२०१७ पर्यंत हगणदारी मुक्त करण्याचा मानस आहे. जुलै, २०१५ मध्ये महापालिकेने केलेल्या सर्व्हेनुसार एकूण २८,५७२ वैयक्तिक शौचालय बांधण्याचे उद्दीष्ट निश्चित करण्यात आलेले आहे.
- २ ऑक्टोबर, २०१४ पासून आजपर्यंत १५५० वैयक्तिक शौचालयाचे बांधकाम पूर्ण झालेले असून मार्च २०१६ पर्यंत नवीन ४,००० वैयक्तिक शौचालये बांधण्याचे उद्दीष्ट ठेवण्यात आले असून त्याप्रमाणे क्षेत्रिय स्तरावर अंमलबजावणी सुरू आहे. मा. मुख्य सभेने सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात ५.३० कोटी इतकी रक्कम उपलब्ध करून दिले आहे. स्वयंसेवी संस्था व पुणे महानगरपालिका यांच्या संयुक्त विद्यमाने हे उद्दीष्ट पूर्ण करण्याचे निश्चित करण्यात आलेले आहे.

मार्च २०१६ अखेर पूर्ण होणाऱ्या कामाचा तपशिल -

१. ३०० मे. टन क्षमतेचे बायोमिथेनायझेशन चे युनिट कार्यान्वित करणे.
२. रोकेम प्रकल्पाची क्षमता २०० मे. टनावरून ४०० मे. टनापर्यंत वाढविणे.
३. शहरामध्ये मायक्रोऑर्गॅनिझम तंत्राचे ५४ मे. टन क्षमतेचे प्रकल्प कार्यान्वित करणे.
४. कचरा विलगीकरण व खत निर्मीतीचा ५० मे. टन क्षमतेने प्रकल्प कार्यान्वित करणे.
५. सीएसआर च्या माध्यमातून १० मे. टन क्षमतेचे ६ क्रशिंग युनिट कार्यान्वित करणे.
६. कचरा वर्गीकरणाकरिता १५ ठिकाणी सॉर्टिंग शोड कार्यान्वित करणे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रुपये भांडवली - ६८.३० कोटी व महसुली ३३६.५३ कोटी)

अल्प मुदतीमध्ये करावयाची कामे -

१. स्वच संस्थेबरोबर केलेल्या कराराप्रमाणे १००% मिळकतींमधून कचरा गोळा करण्याची प्रक्रिया करणे.
२. पिंपरी सांडस येथील जागा ताब्यात घेऊन शास्त्रोक्त पध्दतीने भू-भराव क्षेत्र निर्मित करण्याचे काम हाती घेणे.
३. शहरातील महत्वाच्या रस्त्यांवर दैनंदिन स्वच्छतेसाठी मेकॅनिकल स्वीपरचा वापर करणे.
४. राडारोड्याचा प्रकल्प सुरू करणेची कार्यवाही करणे.

- मध्यम मुदतीमध्ये करावयाची कामे - डिसेंबर २०१६ अखेर.
 १. कॅंपिंगचे काम पूर्ण करणे.
 २. शास्त्रोक्त भू-भरावाचे काम सुरु करणे.
 ३. रोकेम प्रकल्पाची क्षमता ७०० मे. टन पर्यंत वाढविणे.
 ४. ५०० मे. टन क्षमतेच्या मिश्र कचऱ्यावर आधारीत प्रकल्प कार्यान्वित करणे.
 ५. बायोगॅस प्रकल्पांची संख्या २१ वरून २५ पर्यंत वाढविणे.
 ६. आवश्यक त्या प्रमाणात शहरामध्ये विकेंद्रीत घनकचरा व्यवस्थापन केंद्रे उभारणे.
- दिर्घ मुदतीमध्ये करावयाची कामे.
 १. हडपसर, कोंढवा, आंबेगाव येथील आरक्षणाच्या जागा ताब्यात घेणे.
 २. हडपसर, कोंढवा व आंबेगाव येथील जागांवर प्रकल्प उभारणीबाबत प्रस्ताव करून कार्यवाही करणे. (याकरीता जागा ताब्यात आलेनंतर किमान १८ महिने कालावधी लागणार आहे.)
 ३. पिंपरी सांडस येथील जागा ताब्यात आल्यानंतर त्याठिकाणी भू-भरावाचा विकास करणे. (टेंडर कार्यवाही व भू-भराव क्षेत्र निर्माण करणेकरीता किमान १ वर्षे कालावधी जागा ताब्यात आल्यानंतर लागणार आहे.)

स्वच्छ भारत अभियान

- पुणे महानगरपालिकेने २ ऑक्टोबर २०१७ पर्यंत १००% वैयक्तिक शौचालय बांधण्याचे नियोजित केले असून सन २०१६-१७ मध्ये याकामासाठी र.रू. १० कोटी इतकी तरतूद करण्यात आलेली आहे.
- त्या व्यतिरिक्त सीएसआरच्या माध्यमातून पब्लिक टॉयलेट स्वच्छ करणे, बांधकाम करणे, जाहिरातीचे हक्काद्वारे त्यांचे दैनंदिन देखभाल दुरुस्ती करणे इ. बाबत नियोजन आहे.
- कम्युनिटी टॉयलेट व पब्लिक टॉयलेट यांच्या स्वच्छतेबाबत धोरण तयार करणे व त्यानुसार सीएसआरच्या माध्यमातून अंमलबजावणी करणे.
- पुणे महानगरपालिकेमार्फत यंत्राद्वारे टॉयलेटची स्वच्छता करणेसाठी प्रत्येक क्षेत्रिय कार्यालयासाठी एक याप्रमाणे १५ वाहने उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत.
- पुणे शहरात सॅनिटरी नॅपकिन डिस्पोझर मशिन प्रत्येक क्षेत्रिय कार्यालयासाठी एक याप्रमाणे बसविण्याचे नियोजन आहे. त्यामध्ये जनजागृती, संकलन, वाहतूक व डिस्पोझल करणेचे नियोजन करण्यात येणार आहे.
- घनकचरा व्यवस्थापन व शौचालयांची निर्मिती करताना समाजामध्ये मोठ्या प्रमाणात जनजागृती करण्याची आवश्यकता असते, त्यासाठी येत्या तीन वर्षात मोठ्याप्रमाणात मोहिम हाती घेण्याचा मानस आहे. तसेच या कामांना वेळेवर पूर्ण करण्याकरिता, सनियंत्रण व पर्यवेक्षण करण्याकरिता तज्ञांचा समावेश करून मनपात स्वतंत्र Project Management Unit (PMU) तयार करण्यात येणार आहे.

(४) आरोग्य

सन २०१५-१६

- वैद्यकीय सेवा - पुणे मनपाचे दवाखाने व रुग्णालयांमध्ये माहे एप्रिल २०१५ ते डिसेंबर २०१५ अखेर एकूण ११,३५,०९० रुग्णांनी बाह्यरुग्ण सेवेचा लाभ घेतला असून ३६,६०८ रुग्णांनी आंतररुग्ण सेवेचा लाभ घेतला आहे. तसेच लहान-मोठ्या स्वरूपाच्या एकूण ३,४६५ शस्त्रक्रीया पुणे मनपाचे रुग्णालयांमध्ये करण्यात आल्या आहेत. जननी शिशु सुरक्षा योजनेअंतर्गत एकूण १२,५५९ गरोदर मातांनी प्रसुतिपूर्व वैद्यकीय सेवेचा (ए.एन.सी.) लाभ घेतला. तसेच एकूण ५,१५९ मातांची प्रसुति मोफत करण्यात आली आणि गरोदर मातांना व त्यांचे नवजात अर्भकांना मोफत औषधोपचार पुरविण्यात आले.

- वैद्यकीय सहाय्य योजना - पुणे महानगरपालिकेचे शहरी गरीब वैद्यकीय सहाय्य योजने अंतर्गत माहे एप्रिल २०१५ ते डिसेंबर २०१५ अखेर आर्थिक दुर्बल गटातील एकूण ७८६० सभासदांनी व त्यांचे कुटुंबीयांनी योजनेचा लाभ घेतला.
- आरोग्य परवाने - महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम अंतर्गत अंतर्भूत असलेल्या तरतुदीनुसार सन २०१५-१६ मध्ये माहे डिसेंबर २०१५ अखेर आरोग्य विषयक विविध प्रकारचे एकूण ६३४ परवान्यांचे नुतनीकरण करण्यात आले असून ११ नवीन परवाने देण्यात आले आहेत.
- नर्सिंग होम रजिस्ट्रेशन - नर्सिंग होम रजिस्ट्रेशन अॅक्टनुसार पुणे महानगरपालिकेमार्फत एकूण ३०३ नर्सिंग होम परवान्यांचे नुतनीकरण करण्यात आले असून १२ नवीन नर्सिंग होम परवाने देण्यात आले आहेत.

सन २०१५-१६ मधील महत्वाच्या पूर्णत्वास / सुरू असलेले नाविन्यपूर्ण प्रकल्प -

- डायलिसिस केंद्र - वाढते शहरीकरण व यामुळे निर्माण होणारी स्पर्धा, धकाधकीची शहरी जीवनशैली या अनुषंगाने मानवी जीवनावर होणारे विपरीत परिणाम व वाढते ताण-तणाव यामुळे निर्माण होणाऱ्या आरोग्यविषयक अनेक समस्यांपैकी एक म्हणजे शहरामध्ये किडनीविषयक रूग्णांच्या संख्येमध्ये दिवसेंदिवस वाढ होत आहे. सध्या शहरामध्ये अंदाजे सुमारे २००० रूग्ण किडनीविषयक आजाराने त्रस्त असल्याने शहराच्या विविध खाजगी व शासकीय रूग्णालयांमध्ये डायलिसिसची सुविधा घेत आहेत. रूग्णांची मोठ्या प्रमाणावर असणारी संख्या व कमी प्रमाणात उपलब्ध असणाऱ्या डायलिसिस सुविधा केंद्रांची संख्या लक्षात घेता कित्येक रूग्णांना वेळेवर डायलिसिसची सुविधा उपलब्ध होऊ शकत नाही. तसेच या डायलिसिस सुविधेसाठी खाजगी रूग्णालयांमध्ये असणारे दर सर्वसामान्य रूग्णांना न परवडणारे असल्यामुळे रूग्णांना सरकारी रूग्णालयांवर अवलंबून राहावे लागते. सरकारी रूग्णालयांवर असणारा ताण विचारात घेता अशा स्वरूपाच्या रूग्णांना वेळेत सेवा उपलब्ध न झाल्याने व पुरेशा प्रमाणात डायलिसिस न झाल्याने मृत्यू होण्याचा धोका वाढतो. किडनीविषयक आजार असणाऱ्या अनेक रूग्णांना किडनी प्रत्यारोपण हा एकमेव पर्याय शिल्लक असतो व तोपर्यंत त्यांना डायलिसिसवर पूर्णपणे अवलंबून राहावे लागते. याकरीता दि.१ ऑक्टोबर २०१५ रोजी पासून पुणे महानगरपालिका व सौ. अरूणा नाईक डायलिसिस युनिट लायन्स क्लब ऑफ पूना, मुकुंदनगर चॅरिटेबल ट्रस्ट यांच्या संयुक्त विद्यमाने गरीब व गरजू रूग्णांना सवलतीच्या दरात डायलिसिसची सुविधा कमला नेहरू रूग्णालय, मंगळवार पेठ, पुणे ११ येथे उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. पुणे महानगरपालिकेच्या या संयुक्त प्रकल्पाद्वारे गरीब व गरजू रूग्णांना डायलिसिसची सुविधा सुरवातीला दोन शिफ्टमध्ये व कालांतराने सदरची सुविधा २४ तास उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. सदर प्रकल्प २४ तास चालविण्याकरिता आर्थिक पाठबळ लागणार असल्यामुळे डायलिसिसची सुविधा पूर्णपणे मोफत न ठेवता मा. स्थायी समितीने पारित केलेल्या ठरावानुसार गरीब व गरजू रूग्णांना अत्यंत वाजवी दरामध्ये डायलिसिसची सुविधा र.रु. ४००/- (विना कन्ड्युमेबल्स) आकारून देण्यात येणार असून १००० रूग्णांना माफक दरात सुविधा पुरवण्यात आल्या आहेत.
- नवीन दवाखाने - दि.११/१२/२०१५ रोजी प्रभाग क्र. ७० अ, स्व.राजीव गांधी शॉपिंग कॉम्प्लेक्स, बिबवेवाडी येथे आरोग्य खात्यामार्फत नव्याने श्री सदगुरू शंकर महाराज दवाखाना सुरू करण्यात आला आहे. सदर दवाखान्यामध्ये बाह्यरूग्ण विभाग, लसीकरण, राष्ट्रीय कार्यक्रम राबविणे (उदा. क्षयरोग, कुष्ठरोग निर्मुलन, एड्स, माताबाल संगोपन इ.) तसेच कुटूंब कल्याण केंद्रांमार्फत गर्भ निरोधक गोळ्या, निरोध वाटप, तांबी बसविणे, लोहयुक्त गोळ्यांचे वाटप इ. वैद्यकीय सेवा पुरविण्यात येत आहेत. आजअखेर पुणे शहरामध्ये पुणे मनपाचे ३९ दवाखाने, १५ प्रसुतिगृह, १ सर्वसाधारण रूग्णालय व १ सांसर्गिक रोगांचे रूग्णालय कार्यरत आहेत.

आर ७ अंतर्गत ताब्यात आलेली खराडी येथील रूग्णालयाची इमारत निविदा प्रक्रियेद्वारे भाडे तत्वावर देण्यात आली असून सदर रूग्णालयामध्ये पुणे शहरातील शहरी गरीब रूग्णांना 'शहरी गरीब योजनेचा' व मनपातील अधिकारी कर्मचारी यांना 'अंशदायी वैद्यकीय सहाय्य योजनेचा' लाभ मिळणार आहे.

महाराष्ट्र हौसिंग बोर्ड येरवडा येथे बाह्यरूग्ण विभाग सुरू करण्यात येणार आहे.

- नवीन सोनोग्राफी केंद्र -सन २०१५-१६ मध्ये पुणे महानगरपालिकेचे कै. सखाराम कुंडलीक कोद्रे प्रसुतिगृह मुंढवा, डॉ. दळवी रुग्णालय, शिवाजीनगर व भारतरत्न स्व. राजीव गांधी रुग्णालय येरवडा या ३ ठिकाणी नव्याने सोनोग्राफी केंद्रे सुरू करण्यात आली आहेत. अशा प्रकारे आजअखेर पुणे मनपाचे दवाखाने व रुग्णालयांमध्ये एकूण ९ सोनोग्राफी केंद्रे कार्यरत आहेत.
- मासळी मार्केटचे आधुनिकीकरण - गणेशपेठ येथील सध्याचे मार्केट पाडून त्याठिकाणी नव्याने आधुनिक मासळी मार्केट उभारण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे. सदर प्रकल्पासाठी केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय मत्स्यीक विकास महामंडळाकडून प्रकल्प खर्च रु. २५० लाख गृहीत धरून ९० टक्के अनुदान पुणे मनपास प्राप्त होणार आहे. त्यापैकी र.रु.१००.७५ लाख इतके अनुदान पुणे मनपास प्राप्त झाले आहे. गणेश पेठ मासळी मार्केटचे आधुनिकीकरण पूर्ण झाल्यानंतर गाळाधारकांना आरोग्यदृष्ट्या सर्व सोयी कोल्ड स्टोरेजची व्यवस्था तसेच व्यावसायिकांना व नागरिकांना पार्किंगची सोय उपलब्ध होणार आहे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रु. भांडवली १७.६७ कोटी व महसुली १८९.६६ कोटी)

- कुष्ठ रुग्णांना अर्थ सहाय्य - कुष्ठरोगाची लागण झालेल्या रुग्णांमध्ये सदर रोग बळावून अकार्यक्षमता निर्माण होऊन अपंगत्व येण्याची शक्यता असते. सबब, पात्र रुग्णांना पुणे महानगरपालिकेमार्फत दरमहा रु.१,०००/- आर्थिक सहाय्य देण्यात येईल.
- नवजात अर्भकांची BERA Test - अपंगत्वावर वेळीच आवश्यक उपचार होण्याच्यादृष्टीने पुणे महानगरपालिकेच्या रुग्णालयांमध्ये जन्मास येणाऱ्या, सर्व नवजात अर्भकांची मेंदु श्रवण प्रतिसाद तपासणी BERA Test (Brainstem auditory evoked response audiometry) द्वारे करण्यात येईल.
- नवीन प्रसुतिगृह - मित्रमंडळ चौक येथे आर ७ अंतर्गत ताब्यात येणाऱ्या जागेमध्ये प्रसुतिगृहाच्या इमारतीचे काम पूर्णत्वास आले असून येथे २० खाटांचे प्रसुतिगृह व बाहयरूग्ण विभाग सुरू करण्यात येईल, ज्याचा फायदा नजिकचे परिसरातील सुमारे १ लाख लोकसंख्येकरिता होईल.
- नवीन दवाखाने - वडगांव शेरी येथे बाहय रूग्ण विभाग व प्रयोगशाळा, सिंहगड रोड राजयोग सोसायटी येथे बाहयरूग्ण विभाग सुरू करण्यात येणार आहे. या प्रत्येक बाहय रूग्ण विभागाचा फायदा नजिकचे परिसरातील सुमारे ५० हजार लोकसंख्येकरिता होईल.
- नवीन सोनोग्राफी केंद्र -पुणे मनपाचे कै. थरकुडे दवाखाना एरंडवणा व कै. पृथक बराटे दवाखाना रामनगर या दोन दवाखान्यांमध्ये सोनोग्राफी केंद्र सुरू करण्यात येणार आहे.
- अर्बन कम्युनिटी मेंटल हेल्थ कार्यक्रम - झोपडपट्टी क्षेत्रातील लोकांचे मानसिक आरोग्य सक्षम होण्याच्या दृष्टीने पुणे महानगरपालिका व बापू ट्रस्ट फॉर रिसर्च ऑन माईड अँड डिस्कोर्स यांचे संयुक्त विद्यमाने 'अर्बन कम्युनिटी मेंटल हेल्थ' हा कार्यक्रम प्रस्तावित करण्यात आला आहे. प्रथमतः हा कार्यक्रम पाच प्रभागामध्ये प्रायोगिक तत्वावर राबविण्यात येणार आहे.
- नवीन प्रकल्प -
 १. कै. चंदुमामा सोनवणे प्रसुतिगृह येथे संयुक्त विद्यमाने ३ बेडचे डायलेसिस युनिट कार्यान्वित करण्यात येऊन सर्व सामान्य रुग्णांना परवडेल अशा रु. ४००/- प्रति डायलेसिस या माफक दराने डायलेसिस सुविधा सुरू करण्यात येणार आहे.
 २. वारजे येथे सुमारे २ एकर जागेवर पीपीपी तत्वावर मल्टीस्पेशालिटी अद्ययावत रुग्णालय उभारण्यात येवून सर्व सामान्य रुग्णांना शासकीय दराने वैद्यकीय सेवेचा लाभ मिळणार आहे.

३. भाऊ पाटील रोड, बोपोडी येथील आर ७ अंतर्गत ताब्यात आलेल्या इमारतीमध्ये AIIMS, Delhi चे धर्तीवर, पुणे मनपा बरोबर संयुक्त विद्यमाने ३० खाटांचे अत्याधुनिक नेत्र चिकित्सा व उपचार रूग्णालय कार्यान्वित करण्यात येणार आहे. या ठिकाणी सर्व सामान्य रूग्णांना शासन दराने सर्व सेवांचा लाभ मिळणार आहे तसेच मनपा मा. सभासद, अधिकारी व कर्मचारी यांना सर्व सेवा मोफत मिळणार आहेत.
४. आर ७ अंतर्गत आरोग्य खात्याकडे ताब्यात आलेल्या हर्मिस येरवडा, पिनाक मेमरीज गोसावी वस्ती, वानवडी येथे पी.पी.पी. तत्वावर मल्टीस्पेशालीटी आरोग्य सुविधा पुरविण्याचा मानस आहे.
५. पुणे मनपाच्या १७ रूग्णालयांमध्ये प्रयोगशाळा पी.पी.पी. तत्वावर चालविण्यास देण्यात येणार असून शासकीय दराने सदर सुविधा पुरविण्यात येणार आहेत.
६. कै. थरकुडे दवाखाना, एरंडवणा येथे नेत्रचिकित्सा व दंतचिकित्सा विभाग सुरू करण्यात येणार आहे.
- पुणे मनपाचा कोंढवा येथील कत्तलखाना कार्यान्वित करणे - पुणे मनपाचा कोंढवा येथील कत्तलखाना कार्यान्वित करण्यासाठी महानगरपालिकेकडून नियुक्त होणा-या सेवकांना प्रशिक्षण, केंद्र व राज्य शासनाच्या आवश्यक परवानग्या व आवश्यक वार्षिक मॅटेनन्स यासाठी निविदा प्रक्रिया राबविण्यात आली असून दि. ०१/०४/२०१६ पासून पुणे मनपाचा कोंढवा येथील कत्तलखाना पुणे मनपातर्फे कार्यान्वित करण्यात येणार आहे.

(५) नगर नियोजन

सन २०१५-१६

- ऑटो डीसीआर (Auto DCR) - नोव्हेंबर २०१४ मध्ये महापालिकेने ऑटो डीसीआर ही संगणक प्रणाली कार्यान्वित केलेली आहे. या संगणकप्रणालीमुळे बांधकाम परवानगीचे प्रस्तावांची कोणत्याही मानवी हस्तक्षेपाशिवाय २४ X ७ पध्दतीने संगणकप्रणालीद्वारे छाननी करण्यात येते. या प्रणालीमुळे काही मिनिटांमध्ये नकाशांची छाननी होते व त्रुटी असल्यास संबंधित वास्तुविशारद प्रणालीद्वारेच त्रुटी कळविल्या जातात. सदर प्रणाली कार्यान्वित केल्यापासून सुमारे ४२७७ प्रस्तावांची छाननी करण्यात आलेली आहे.
- पुणे मनपा हद्दीमधील जुन्या इमारती व गावठाण भागातील जुन्या वाड्यांचे स्ट्रक्चरल ऑडीट - पुण्याच्या जुन्या हद्दीतील पेठांमधील सुमारे १८३४ मिळकतीचे सर्वेक्षण करण्यात आलेले असून यांपैकी ३०१ मिळकतींना दुरुस्तीसाठी महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाचे कलम २६४ नुसार नोटीसा दिलेल्या आहेत. सदर मिळकतींपैकी २७८ धोकादायक असून त्यांपैकी सुमारे १९० मिळकतींवर कारवाई करून धोकादायक भाग उतरविण्यात आलेला आहे.
- स्ट्रक्चरल ऑडीट - ३० वर्षांपेक्षा जास्त जुन्या मिळकतीचे स्ट्रक्चरल ऑडीट करणे बंधनकारक आहे. तथापि नागरिकांकडून अत्यल्प प्रतिसाद मिळाल्याने अशा मिळकतीचे स्ट्रक्चरल ऑडीट करण्यासाठी खात्याकडून प्रत्येक झोननुसार ७ निविदा काढलेल्या आहेत. यामाध्यमातून सुमारे १०६२ स्ट्रक्चरल ऑडीट करण्यात आलेले आहे. यापैकी सुमारे २१३ मिळकती स्ट्रक्चरली असुरक्षित असल्याचे निदर्शनास आलेले आहे. सदर मिळकतींना नोटीसा देण्याची कार्यवाही सुरू आहे.
- विकास हक्क हस्तांतरण (T.D.R.) - विकास योजना आराखड्यातील आरक्षणाच्या व डी.पी.रस्त्याखाली जागा टी.डी.आर.पोटी ताब्यात घेण्यात येतात. सन १९९८ पासून सुमारे २५,८६,७३२.७० चौ.मी. क्षेत्र टी.डी.आर.पोटी ताब्यात घेण्यात आलेले आहे. तसेच झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनांपोटी सुमारे ६,६६,८३९.९१ चौ.मी. इतका टी.डी.आर. विकसकांना आदा करण्यात आलेला आहे.

- **अॅमिनिटी स्पेस (Amenity Space)**- २३ गावांच्या विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये ४००० चौ. मीटरवरील क्षेत्राच्या मिळकतीमध्ये १५% क्षेत्र अॅमिनिटी स्पेससाठी दर्शविणेची तरतूद असून ते मनपास हस्तांतरित करणे बंधनकारक आहे. सदर तरतुदीनुसार सुमारे ७३९ ले-आऊट मध्ये अॅमिनिटी स्पेसेस दर्शविलेल्या आहेत. यापैकी ४८६ अॅमिनिटी स्पेसेस प्रत्यक्ष ताब्यात आलेल्या आहेत. ताब्यात आलेल्या अॅमिनिटी स्पेसेस पैकी २२२ अॅमिनिटी स्पेसवर वापर निश्चित करण्यात आलेला आहे.

सन २०१६-१७

- **मोबाईल अॅप्लीकेशन (भाग नकाशा व झोन दाखला)** - नागरिकांकडून विकास योजना आराखडयानुसारचा 'भाग नकाशा' व 'झोन दाखला' यांची मागणी मोठ्या प्रमाणात होत असते. सध्या नागरिकांना कागदपत्रांसह महापालिकेत अर्ज केल्यानंतर सदरचे कागदपत्रे योग्य ती फी भरून घेऊन नागरिकांना सदर नकाशे व दाखले आदा केले जातात. नागरिकांना सुलभरितीने भाग नकाशा व झोन दाखला उपलब्ध होणेसाठी मोबाईल अॅप्लीकेशन तयार करण्यात येत असून पुढील आर्थिक वर्षामध्ये नागरिकांना सदर अॅप्लीकेशनद्वारे भाग नकाशा व झोन दाखला उपलब्ध करून देण्याचा खात्याचा मानस आहे. यामुळे नागरिकांना महापालिकेमध्ये येण्याची आवश्यकता भासणार नाही व सदरची सुविधा नागरिकांना २४ तास उपलब्ध राहणार आहे.
- **एक खिडकी योजना (सिंगल विंडो सिस्टीम)** - खाजगी मिळकतीवर बांधकाम करणेसाठी नागरिकांना महापालिकेकडून परवानगी घ्यावी लागते. बांधकाम परवानगीसाठी विविध खात्यांची उदा. उद्यान, अग्नीशमन, भूसंपादन, पाणीपुरवठा इ. ना- हरकत पत्रे दाखल करावी लागतात. सध्या नागरिकांना स्वतः त्या-त्या खात्याकडे अर्ज करून ना हरकत पत्रे उपलब्ध करून घेऊन परवानगीसाठी दाखल करावी लागतात. या पध्दतीमुळे नागरिकांना होणारा त्रास कमी करण्याच्या उद्देशाने सदर ना हरकत दाखल्यांसाठी एक खिडकी योजना राबविण्याचा खात्याचा मानस आहे. या अनुषंगाने खात्याने संगणक प्रणाली विकसित करण्याचे काम हाती घेतले आहे.
- **ऑनलाईन पेमेंट गेटवे** - बांधकाम विकास विभागाकडून बांधकाम परवानगी, झोन दाखले, भाग नकाशा इत्यादींसाठी विविध प्रकारचे शुल्क आकारण्यात येते. सध्या नागरिकांना सदरचे शुल्काचे चलन खात्याकडून घेऊन ते रोख रक्कम, डीमांड ड्राफ्ट, चेक इत्यादीद्वारे भरावे लागते. सदरची रक्कम मनपाच्या खात्यात जमा होणेसाठी काही कालावधी लागतो. सदरचा कालावधी कमी करण्यासाठी व मनपास प्राप्त होणारे शुल्क तातडीने मनपाकडे जमा होणेसाठी खात्याकडून 'ऑनलाईन पेमेंटची गेटवे' सुविधा उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही खात्याने हाती घेतली आहे.

ऑनलाईन पेमेंट गेटवे सिस्टीममुळे वास्तूविशारद, विकसक किंवा नागरिक यांना बांधकाम विकास विभागामार्फत विविध प्रकारचे आकारण्यात येणारे शुल्क क्रेडीट कार्ड, डेबिट कार्ड किंवा ऑनलाईन बँकिंगद्वारे मनपाकडे तात्काळ भरण्याची सुविधा उपलब्ध होणार आहे.

- **विकास योजना आराखडा** - पुणे महानगरपालिकेच्या जुन्या हद्दीचा विकास आराखडा, शासन नियुक्त समितीने एमआरटीपी अॅक्ट १९६६ चे कलम २८(४) ची कार्यवाही पूर्ण करून एमआरटीपी अॅक्ट १९६६ चे कलम ३० नुसार शासनाच्या मंजूरीस सादर केलेला आहे.
- **पुणे महानगरपालिका हद्दीत नव्याने समाविष्ट येवलेवाडी गावाचा प्रारूप विकास आराखडा** - दि. २१.१२.२०१२ रोजीच्या शासन आदेशान्वये शासनाने पुणे महानगरपालिका हद्दीत मौजे येवलेवाडी गावाचा समावेश केला आहे. एमआरटीपी अॅक्ट १९६६ चे कलम २३ अन्वये या गावाचा प्रारूप विकास आराखडा तयार करण्याचा इरादा दि. १२.६.२०१४ रोजी जाहीर करण्यात आला. उपरोक्त अधिनियमाच्या कलम २५ अन्वये या गावाचे विद्यमान जमीन वापर सर्वेक्षणाचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे. उपरोक्त अधिनियमाच्या कलम २६ अन्वये या गावाचा प्रारूप विकास आराखडा तयार करण्यात येऊन तो नागरिकांच्या हरकती व सूचना मागविणेसाठी प्रसिध्द करून कलम २८(४) नुसारची कार्यवाही पूर्ण करून कलम ३० नुसार शासनाच्या मंजूरीसाठी सादर करण्यात येईल.

- जीआयएस एंटरप्राइज ऑप्लिकेशन - शहर अभियंता कार्यालयाकडून संपूर्ण पुणे महानगरपालिकेतील दैनंदिन कामकाजात सुसूत्रता येणेसाठी व प्रशासकीय यंत्रणेची कार्यक्षमता वाढणेकरीता पुणे महानगरपालिकेच्या सर्व खात्यांना उपयोगी 'जीआयएस एंटरप्राइज ऑप्लिकेशन' तयार करणेसाठी निविदा मागविणेचे काम सुरु आहे. या अंतर्गत विविध विभागाची दैनंदिन कार्यप्रणाली व गरजा लक्षात घेऊन या विभागांच्या कार्यपध्दतीची एकमेकांशी सांगड घालून, काम पूर्ण करणेत येणार आहे. जीआयएस संगणक प्रणालीमध्ये नकाशांमध्येच संबंधित माहिती देखील संकलित करता येते. यामुळे विविध विभागांना एकाच मुळ नकाशाशी सुसंगत व आवश्यक नकाशे माहितीसह संकेतस्थळ, इंटरनेट व मोबाईल ॲपवर उपलब्ध होतील. विविध विभागांकडून करणेत येणारी कामे ही एकाच नकाशांवर संबंधित माहितीसह संकलित झाल्यास त्याचा फार मोठा उपयोग प्रशासकीय निर्णय प्रक्रियेत होऊ शकेल.

उपरोक्त ऑप्लिकेशनद्वारे पुणे महानगरपालिकेशी संबंधित व नागरिकांना आवश्यक असलेली माहिती नागरिकांना देखील संकेतस्थळावर व मोबाईल ऑप्लिकेशनद्वारे उपलब्ध करून देता येऊ शकेल. यामुळे प्रशासकीय कामकाजात माहितीकरिता माहिती अधिकार अधिनियमांतर्गत संबंधित विभागांकडे येणाऱ्या अर्जांची संख्या कमी होऊन नागरिकांना तातडीने केव्हाही, कुठेही माहिती उपलब्ध होईल.

- हवाई सर्वेक्षण (Aerial Survey) - पुणे महानगरपालिकेच्या हद्दीतील मिळकतीचे हवाई सर्वेक्षण (Aerial Survey) करण्याचा इरादा आहे. सदरचे सर्वेक्षण व सॅटेलाईट इमेजरी याचे माध्यमातून विविध स्वरूपात माहिती उपलब्ध होईल. त्याद्वारे अनाधिकृत बांधकामे शोधणे व कर आकारणी नसलेल्या मिळकती शोधण्यासाठी त्याचा उपयोग होईल. या कामासाठी सन २०१६-२०१७ चे अंदाजपत्रकात तरतूद केलेली आहे.
- सुंदर वास्तुकला असलेल्या व पर्यावरणपूरक इमारतीबाबत - शहरातील सुंदर वास्तुकला असलेल्या इमारती व पर्यावरणपूरक (ग्रीन बिल्डींग) इमारतींसाठी स्पर्धा आयोजित करून स्पर्धेत विजेत्या ठरणा-या प्रथम ३ इमारतींना बक्षिस देणे यासाठी अंदाजपत्रकात तरतूद सुचविलेली आहे. यामुळे वास्तुकलेच्या व पर्यावरणपूरक इमारती बांधण्यास प्रोत्साहन मिळेल.
- पुणे शहरासाठी तयार करण्यात आलेल्या प्रारूप विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये पावसाळी पाण्याचे संवर्धन (Rain Water Harvesting), घनकचरा व्यवस्थापन, सौरऊर्जा निर्मिती व Grey Water Reuse करिता स्वतंत्र तरतूद करण्यात आली आहे. तसेच ग्रीन बिल्डींगची निर्मिती प्रोत्साहन देण्याकरीता अतिरिक्त चटईक्षेत्र निर्देशांक देण्याचे प्रस्तावित करण्यात आले आहे.

(६) भू-संपादन व व्यवस्थापन

सन २०१५-१६

- पुणे शहरासाठी सुमारे ३५ कि.मी. एच.सी.एम.टी.आर रस्त्याच्या भूसंपादनासाठी मे.मोनाचर्च सर्व्हिसेस यांची नेमणूक करण्यात आलेली असून त्यांचेमार्फत उर्वरित भूसंपादनाचे काम पूर्ण करण्यात येणार आहे.
- सावित्रीबाई फुले स्मारकासाठी जागा ताब्यात घेण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- महात्मा फुले स्मारक व सावित्रीबाई फुले स्मारक यामधील जोड रस्ता पूर्ण करणार.
- हडपसर ससाणेनगर रेल्वे क्रॉसिंग येथील उड्डाणपुलासाठी भूसंपादन योजना पूर्ण करणार.
- वानवडी स.नं.७५/२ गार्डनसाठी जागेचे भूसंपादन करणे.
- सावित्रीबाई फुले पहिली मुलींची शाळा (भिडे वाडा) योजना पूर्ण करणार.
- घनकचरा प्रकल्पासाठी स.नं.४८ बाणेर, वडगाव खुर्द, स.नं.५५,५६,५७, आंबेगाव बु।। स.नं.५१, स.नं.३८ व ३९ कोंढवा बु।। या जागा ताब्यात घेण्याची कार्यवाही पूर्ण करणार.
- क्रांतीवीर लहुजी वस्ताद साळवे स्मारकासाठी पुणे पेठ येरवडा (संगमवाडी) स.नं. ५४ (पै) व ५१ (पै) येथील भूसंपादनाची संपूर्ण कार्यवाही पुणे महानगरपालिकेतर्फे पूर्ण करण्यात आली आहे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रुपये-७५ कोटी)

- हडपसर ससाणेनगर येथील उड्डाण पुलासाठी आवश्यक असणा-या ३ डी.पी.रस्त्यांची संयुक्त मोजणी यशस्वीपणे पूर्ण केली व कलम ६ च्या अधिसुचनेवर प्रलंबित आहे. सदर रस्त्यांच्या ठिकाणचा परिसर अतिशय संवेदनशील असून त्याठिकाणी झालेल्या प्रखर विरोधामुळे अनेक वर्षे संयुक्त मोजणीची कार्यवाही प्रलंबित होती. तथापि, नागरिकांशी व पोलिसांशी वेळोवेळी समन्वय बैठका घेऊन संयुक्त मोजणीची कार्यवाही पूर्ण करण्यात आली.
- घनकचरा व्यवस्थापनाचे प्रकल्प उभारण्याकरिता स.नं.४८ बाणेरे, वडगांव खुर्द, स.नं.५५,५६,५७, आंबेगांव बुद्रुक, स.नं.५१ आणि कोंढवा बुद्रुक स.नं. ३८ व ३९ या जागांचे भूसंपादनासाठी मा.जिल्हाधिकारी यांचेकडे प्रस्ताव सादर केला आहे.
- शहरातील मंजूर विकास आराखड्यातील अनेक डी.पी.रस्त्यांच्या जागा रस्ता रुंदीसाठी तडजोडीने एफ.एस.आय / टि.डी.आर. पोटी घेण्याचे नियोजन आहे. याबाबत मिळकतधारकांना विनंती पत्रे पाठवून समन्वय बैठक घेण्यास सुरुवात करण्यात आली आहे. बाधित जागा तडजोडीने ताब्यात देण्याबाबत माहिती देऊन मिळकतधारकांना प्रोत्साहित करण्यात येत आहे.

(७) वाहतूक नियोजन व प्रकल्प

सन २०१५-१६

- सार्वजनिक वाहतूक सुधारणा व जे.एन.एन.यु.आर.एम.क्र.२ (विशेष प्रकल्प) - सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था व विशेष प्रकल्प या अर्थशिर्षकांतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये काही प्रकल्प पूर्ण करण्यात आले आहेत. तसेच प्रामुख्याने चालू आर्थिक वर्षात सुरू असलेल्या उड्डाणपुलांची कामे पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. तसेच नदीसुधारणा, वाहनतळ विकास व सुधारणा, वाहतूक व चौक सुधारणा, सिमल यंत्रणा कार्यान्वित करणे, एरीया ट्रॅफिक कंट्रोल, जेएनएनयुआरएम/बीएसयुपी अंतर्गत नवीन घरे व रात्र निवारा प्रकल्प इ. कामे मार्गी लावण्यात येत आहेत. पुणे शहराची वाढती लोकसंख्या व वाहतुकीवर येणारा ताण या बाबींचा विचार करता सक्षम व सुलभ वाहतुकीकरीता यावर्षी पुणे मेट्रो प्रकल्प राबविण्यात येणार आहे.

महत्वाच्या पूर्णत्वास / सुरू असलेल्या योजना / प्रकल्प -
पूर्ण झालेले प्रकल्प-

- अभियांत्रिकी महाविद्यालय, शिवाजीनगर येथील रेल्वे ओव्हरब्रीज रुंदीकरण करणे - पुणे शहरातील शिवाजीनगर येथील संचेती हॉस्पिटललगत असलेला रेल्वे पूल हा सुमारे २५०मी. लांब असून १५ मी. रुंद आहे. सदर कामाची प्रकल्पीय रक्कम रु. ११.२५ कोटी इतकी असून सदर काम पूर्ण झाले आहे. सदरचा पूल रुंद केल्याने वाहतूक सुलभ व सुकर झाली आहे. या प्रकल्पासाठी अंदाजे र.रु. १०.५० कोटी खर्च झाले आहेत.
- बिबवेवाडी जंक्शन येथे पादचारी भुयारी मार्ग बांधणे - पुणे सातारा रस्त्यावरील बिबवेवाडी चौक- (पुष्पमंगल चौक) येथे पादचाऱ्यांची संख्या लक्षणीय असून सदर रस्त्यावर बी.आर.टी.एस. मार्गिकादेखील आहे. बी.आर.टी. मार्गात अपघातांचे प्रमाण कमी करणे तसेच बिबवेवाडीकडून स्वारगेटकडे जाणाऱ्या दुचाकी वाहनांना व पादचाऱ्यांना जाण्यासाठी भूमिगत रस्ता करणे या उद्देशाने बिबवेवाडी चौकात पादचाऱ्यांसाठी तसेच वाहनांनासाठी भुयारी मार्ग बांधण्यात आला असून वाहनांसाठी रॅम्प, पादचाऱ्यांसाठी जीने, पदपथ करण्यात आले आहेत.

- शिवाजीनगर कोर्ट येथील भुयारी मार्ग - शिवाजीनगर येथील कौटुंबिक न्यायालय आणि जिल्हा न्यायालय यांना जोडणाऱ्या प्रस्तावित भुयारी मार्गाचे मे. उच्च न्यायालयाच्या परवानगीने सुरू केलेले काम पूर्ण झालेले आहे. कौटुंबिक न्यायालयाचे काम नजिकचे काळात पूर्ण झाल्यावर या भुयारी मार्गाचा वापर सुरू होईल. सदर प्रकल्पासाठी अंदाजे र.रु. ३ कोटी खर्च होईल.
- पौड रोड येथील राजा शिवराय प्रतिष्ठान चौक भुयारी पादचारी मार्ग बांधणे - पौड रोड हा अत्यंत वाहतूक व वर्दळीचा रस्ता असून येथील राजा शिवराय प्रतिष्ठान चौकालगत 'राजा शिवराय प्रतिष्ठान शैक्षणिक संकुल' ही शाळा असल्याने शाळेतील मुलांना व तेथील नागरिकांना रस्ता ओलांडणेकरिता हे काम प्रस्तावित करण्यात आले आहे. सदर भुयारी मार्गात ८ गाळे काढण्यात आले असून त्यामुळे सदर भुयारी मार्ग स्वच्छ राहणेस व नागरिकांना, महिलांना सुरक्षितपणे येणे-जाणेस मदत होणार आहे. सदर प्रकल्पासाठी र.रु. २.८० कोटी इतका खर्च झाला आहे.
- नदी सुधारणा प्रकल्पांतर्गत बंडगार्डन बंधारा लोखंडी गेट बसविणे - बंडगार्डन येथे जुना बंधारा मध्यभागी तोडण्यात आलेला असून, सी.डी.ओ. नाशिक यांनी दिलेल्या डिझाईननुसार १५ मीटर लांबीचे व ४.५० मीटर उंचीचे पाच लोखंडी गेट बसविण्यात आले आहेत. या ठिकाणी बंधा-याला लोखंडी गेट बसविण्याचे काम महाराष्ट्र शासन, पाटबंधारे विभाग यांचेकडून अनामत ठेव पध्दतीने करून घेण्यात आले आहे. पावसाळ्यामध्ये सदर गेट उघडून पाणी सोडल्याने मुळा व मुठा या नद्यांची पाणी वहनक्षमता वाढणार असून, नदीकाठावरील नागरिकांना पुराच्या पाण्यापासून होणारा त्रास कमी होण्यास मदत होणार आहे. तसेच (पावसाळा सोडून) इतर कालावधीत बंधाऱ्याचे उर्ध्व भागात मोठ्या प्रमाणात जलाशय निर्माण होऊन, वातावरणातील उष्णता कमी होणेस मदत होणार आहे. तसेच जलाशयात बोटींग व पर्यटन स्थळ निर्माण करणे शक्य होणार आहे. तसेच पुराची पातळी १.०८ मीटरने कमी होणार असून विद्युतनिर्मितीचे नियोजन करण्यात आले आहे. या प्रकल्पासाठी खर्च अंदाजे रक्कम रुपये २४ कोटी इतका झाला आहे. सद्यःस्थितीमध्ये काम पूर्ण झालेले असून, डिसेंबर २०१५ अखेर लोखंडी गेटचे 'परिचालन' चालू करण्यात आले आहे.

अल्प कालावधीमध्ये पूर्ण होऊ शकणारे प्रकल्प -

- मेडिपॉईंट हॉस्पिटल ते बाणे, स.नं. २२१ येथे ३० मी. डी.पी. रस्त्यासाठी रामनदीवर पूल बांधणे व डी.पी. रस्ता करणे - सदर पुलाची लांबी ५३.०० मीटर व रुंदी ३०.०० मीटर असून, दोन्ही बाजूला ६०.०० मीटर अॅप्रोचच्या कामाचा समावेश आहे. सदर कामाची पूर्वगणनकपत्रक रक्कम रुपये ९.०० कोटी इतकी असून, टेंडर रक्कम ७.६० कोटी इतकी आहे. सदर पूल हा औंध आणि बाणेरेला जोडणारा असून, वाहतूकीचा वेळ व कोंडी कमी करणेसाठी उपयुक्त होणार आहे. सदर कामाची मुदत दि. ३१ मे, २०१६ असून, मार्च, २०१६ अखेर पूर्ण करणेचे नियोजन आहे. सद्यस्थितीत पुलाचे बहुतांशी काम पूर्ण होऊन अॅप्रोच रस्त्याचे काम चालू आहे. सदर कामासाठी सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकामध्ये बिलाच्या देयकापोटी पोटी रक्कम रुपये ५०.०० लक्ष इतकी तरतूद सुचविणेत आलेली आहे.
- प्रभाग क्रमांक ९, बाणे, स.नं. २१८ येथील रामनदीवर पुल बांधणे व अॅप्रोच रस्ता करणे -सदर पुलाची लांबी ५३.०० मीटर व रुंदी १२.०० मीटर असून, दोन्ही बाजूला ९०.०० मीटर अॅप्रोचच्या कामाचा समावेश आहे. सदर कामाची पूर्वगणनकपत्रक रक्कम रुपये ५.७४ कोटी इतकी असून, टेंडर रक्कम रु. ४.८० कोटी इतकी आहे. सदर पूल हा औंध आणि बाणेरेला जोडणारा असून, वाहतूकीचा वेळ व कोंडी कमी करणेसाठी उपयुक्त होणार आहे. सदर कामाची मुदत दि. ३१ मे २०१६ असून, मार्च, २०१६ अखेर पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. सद्यस्थितीत पुलाचे बहुतांशी काम पूर्ण होऊन अॅप्रोच रस्त्याचे काम चालू आहे. सदर कामासाठी सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकामध्ये बिलाच्या देयकापोटी पोटी रक्कम रुपये ५०.०० लक्ष इतकी तरतूद सुचविणेत आलेली आहे.

- वडगाव बुद्रुक येथील सिंहगड रोडवरील गंगाभाग्योदय इमारत ते वडगांव बुद्रुक (तुकाई चौक) येथे ३० मी. डी.पी. रस्ता कॅनॉलवरील पुलासह विकसित करणे - वडगाव बु. येथील सिंहगडरोड वरील गंगाभाग्योदय इमारत ते वडगाव बु. (तुकाई चौक) या कामासाठी प्रकल्पीय तरतूद र.रू.९.९२ कोटी आहे. सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात र.रू. ३.०० कोटी इतकी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे. तुकाई चौकातील सिंहगड कॉलेजचे पंपिंग स्टेशन व इतर जागा अद्यापपर्यंत पुणे महानगरपालिकेच्या ताब्यात आलेली नाही. सदरचे काम पूर्ण झालेनंतर डीपी रस्त्यासह पुलाचे कामाचा नागरिकांना फायदा होऊन वाहतुकीची कोंडी दूर होणार आहे.
- वडगाव बुद्रुक येथे अमरज्योत मित्रमंडळ ते सुवर्णनगरी असा १८ मीटरचा डीपी रस्ता उड्डाणपूल करणे- वडगाव बुद्रुक येथे अमरज्योत मित्रमंडळ ते सुवर्णनगरी असा १८ मीटरचा डीपी रस्ता व उड्डाणपूल करणे या कामासाठी प्रकल्पीय तरतूद र.रू.८.०९ कोटी आहे. सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात ३.०० कोटी इतकी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे. सदरचे काम पूर्ण झालेनंतर डीपी रस्त्यासह पुलाचे कामाचा नागरिकांना फायदा होवून वाहतुकीची कोंडी दूर होणार आहे.
- नवा पुल ते पुणे म.न.पा भवन पादचारी पूल (रॅम्प) बांधणे - खात्यामार्फत ५० मी. लांबीचा पादचारी मार्ग (रॅम्प) बांधण्याचे काम सुरू आहे. सदर प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च र.रू. १ कोटी असून मार्च, २०१६ अखेर काम पूर्ण होईल. या कामामुळे नव्या पुलावरून जयंतराव टिळक पुलाकडे जाण्यासाठी अपंग व वृद्ध लोकांची सोय होणार आहे.
- खडकी रेल्वे स्टेशन येथे पादचारी पुल बांधणे - पुणे- मुंबई रस्त्याकडे जाताना औंध कडील रहिवासी तसेच रेंजहिल्सकडील रहिवासी यांना लोहमार्ग ओलांडून पुढे जावे लागत आहे. शाळा, कॉलेज, दवाखाने हे पुणे-मुंबई रस्त्याचे पलीकडे असल्याने तसेच रेल्वे मार्गावर उड्डाणपूल पादचारी पूल बांधल्याने रेल्वे मार्ग ओलांडणे सोईस्कर होणार आहे. सदर कामाचा खर्च अंदाजे रु. १.८० कोटी इतका अपेक्षित आहे. सद्यास्थितीमध्ये ५०% काम पूर्ण आहे. सदर काम जून, २०१६ अखेर पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.
- पुणे-सोलापूर रस्त्यावर हडपसर गाडीतळ येथे उड्डाणपूल बांधणे - या पुलाचे कामामुळे हडपसर गाडीतळ परिसर व सासवड फाटा चौकातील वाहतूक कोंडी दूर होण्यास मदत होणार आहे. सदर प्रकल्पाचा संपूर्ण खर्च अंदाजे र.रू. ३०.०० कोटी आहे. उर्वरित काम मार्च २०१६ अखेर पूर्ण करण्याचा संकल्प आहे. हा प्रकल्प पूर्ण होणेसाठी सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकात र. रू. २.०० कोटी तरतूद करणेत आलेली आहे.
- परिवहन महामंडळाच्या पुणे हद्दीतील विविध डेपो व बसस्थानके याठिकाणी मुलभूत सोयी-सुविधांची कामे- पीएमपीएमएल विभागाने त्यांचे दि. २७/११/२०१४ चे पत्रानुसार पुढीलप्रमाणे मागणी केली आहे. परिवहन महामंडळाचे पुणे शहर हद्दीमध्ये एकूण ६ डेपो असून, त्यापैकी ५ डेपोमध्ये बरीचशी विकसनाची व मुलभूत सोयीसुविधांची कामे प्रलंबित आहेत. यामध्ये प्रामुख्याने डेपोचे काँक्रीटीकरण (स्टॉर्म वॉटर ड्रेनेजसह) सिमाभित्त, पुरुष व महिला स्वच्छतागृहे, बसेस दुरूस्ती शेडस, संपूर्ण विद्युतीकरण अशा स्वरूपाची कामे अंतर्भूत आहेत. या कामासाठी मोठया प्रमाणावर निधी आवश्यक असल्याने महामंडळामार्फत सदर कामे करणे अडचणीचे होत आहे. काँक्रीटीकरण, सिमाभित्त, दुरूस्ती शेडस, वर्कशॉप सेक्शन इ. सोयीसुविधा नसल्याने बसेसचे दैनंदिन देखभालीची कामे करणे तसेच बसेस योग्यरीत्या अंतर्गत पार्किंग करणे ही कामे करणे महामंडळास शक्य होत नाही. यामुळे बस संचलनावर याचा परिणाम होतो. सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षामध्ये प्रस्तुत कामासाठी रक्कम रुपये १.४४ कोटी इतकी तरतूद उपलब्ध असून, कोथरूड डेपो तसेच हडपसर डेपोची काँक्रीटीकरणाची कामे मार्च, २०१६ पर्यंत पूर्ण करण्यात येणार आहेत.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रुपये-३२५.४० कोटी)

- सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था व विशेष प्रकल्प या अर्थशीर्षकांतर्गत चालू वर्षातील नदीवरील पूल, भुयारी मार्ग तसेच उड्डाणपुलांची कामे प्रगतीपथावर आहेत. यामध्ये पुणे-सोलापूर रस्त्यावर हडपसर गाडीतळ येथे उड्डाणपूल, स्वारगेट उड्डाणपूल, अभियांत्रिकी महाविद्यालय उड्डाणपूल, युनिव्हर्सल चौक व कमिन्स कॉलेज चौक वारजे रोड येथे उड्डाणपूल, बालेवाडी, स.नं. ४६/४७ येथे मुळा नदीवर पुल, मुंढवा येथे मुळा- मुठा नदीवर पुल, अलंकार थिएटरजवळ रेल्वे ओव्हरब्रीज बांधणे तसेच नदी सुधारणा, वाहनतळ विकास व सुधारणा, सिमनल यंत्रणा कार्यान्वित करणे, बीएसयुपी अंतर्गत नवीन घरे व रात्र निवारा प्रकल्प इ. कामे मार्गी लावण्यात येत आहेत.

चालू प्रकल्प

- स्वारगेट उड्डाणपूल - स्वारगेट चौकात उड्डाणपूल बांधणेचे काम पुणे महानगरपालिकेमार्फत अंशदानठेव पध्दतीने महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाकडून करून घेणेत येत आहे. महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ, पुणे कार्यालयामार्फत विषयांकित उड्डाणपुलापैकी "लहान उड्डाणपूल" साईबाबा मंदिर ते स्वारगेट बसस्टॅन्ड हा आर्मदि. २० जून, २०१५ रोजी नागरिकांसाठी खुला करण्यात आला आहे. कात्रजकडून सारसबागेकडे व हडपसरकडे जाणाऱ्या मोठ्या उड्डाणपुलाचे काम साधारणतः ८० टक्के पूर्ण झाले असून सदर उड्डाणपूलचा सारसबाग आर्म व हडपसर आर्म मार्च २०१६ मध्ये पूर्ण करण्याचे महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाचे नियोजन आहे. या मोठ्या उड्डाणपूलाचे काम पूर्ण झाल्यानंतर त्याखालील वाहन भुयारी मार्ग व पादचारी भुयारी मार्गाचे काम सुरू होईल. स्वारगेट जेथे चौक येथे उड्डाणपूल, वाहन भुयारी मार्ग व पादचारी भुयारी मार्ग बांधणे या कामाकरिता सुरुवातीची अर्थप्रकल्पीय तरतूद रु. १५७.८५ कोटी इतकी आहे. त्यापैकी पुणे महानगरपालिकेकडून महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळास सन २०१५-१६ अखेर पर्यंत र.रु. ९९.५० कोटी इतकी रक्कम देण्यात आली आहे. पुणे महानगरपालिका सन २०१६-१७ अंदाजपत्रकात स्वारगेट उड्डाणपुलासाठी रु.५८.३५ कोटी व स्वारगेट उड्डाणपूलांतर्गत येणा-या सेवा वाहिन्या हलविण्यासाठी रु. ५.५० कोटी इतकी तरतूद सुचविणेत आलेली आहे.
- बालेवाडी, स.नं. ४६/४७ येथे मुळा नदीवर पुल बांधणे - पुणे महानगरपालिका व पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका यांच्या संयुक्त विद्यमाने पुल बांधणेचे नियोजन असून कामाचा खर्च, प्रत्येकी ५०% करण्यात यावा, असे धोरण निश्चित करण्यात आलेले आहे. स.नं. ४७, बालेवाडी येथे मुळा नदीवर सहापदरी पुल बांधणेचे काम सुरू करण्यात आलेले आहे. सदर प्रकल्पाचा खर्च अंदाजे रक्कम रुपये ३० कोटी इतका अपेक्षित आहे. सध्या एकूण कामापैकी ५०% काम पूर्ण झाले असून, जुलै २०१६ पर्यंत काम पूर्ण होणे अपेक्षित आहे. सन २०१६-१७ करिता रक्कम रुपये ४.०० कोटी तरतूद सुचविणेत आलेली आहे.
- अभियांत्रिकी महाविद्यालय ते पाटील इस्टेट दरम्यान उड्डाणपूल बांधणे - सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षामध्ये अभियांत्रिकी महाविद्यालय चौकामधील 'ए' व 'एस' पुलाचे उर्वरित काम पूर्ण करणेकरिता र.रु. ३०.०० कोटी एवढी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे. मार्च २०१७ अखेर दोन्ही पुलांची कामे पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.
- युनिव्हर्सल चौक व कमिन्स कॉलेज चौक, वारजे रोड येथे उड्डाणपूल बांधणे - सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षामध्ये कमिन्स कॉलेज चौक येथील उड्डाणपूलाचे उर्वरित काम पूर्ण करणे आणि युनिव्हर्सल चौक येथील पुलाचे काम करणेकरिता एकूण र.रु. १५.०० कोटी एवढी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे. माहे एप्रिल, २०१७ अखेर कमिन्स कॉलेज चौकातील पुलाचे काम पूर्ण करणे व युनिव्हर्सल चौकातील पुलाकरीता जागा ताब्यात मिळाल्यास माहे मार्च, २०१७ अखेर पर्यंत या पुलाचे काम पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

- लुल्लानगर चौकात उड्डाणपूल बांधणे- कोंढवा येथील लुल्लानगर चौक येथील उड्डाणपूल बांधणे या कामाची प्रकल्पीय तरतूद रक्कम रुपये १५ कोटी इतकी असून, उड्डाणपूलासाठी संरक्षण खात्याकडील जागा भाडेकरारावर उपलब्ध होणेसाठी प्रस्ताव सादर करणेत आलेला आहे. सदर उड्डाणपूलाच्या आराखड्यास संरक्षण विभागाचा ना-हरकत दाखला प्राप्त झालेनंतर उड्डाणपूलाचे काम सुरु करणेत येणार आहे. सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकामध्ये सदर कामासाठी रक्कम रुपये १०.०० कोटी इतकी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे.
- हडपसर, ससाणेनगर येथे रेल्वे गेटजवळ भूयारी मार्ग बांधणे- हडपसर, ससाणेनगर येथील रेल्वे भूयारी मार्गाकरिता र.रु. ३७.०९ कोटी इतक्या रकमेची निविदा मान्य करणेत आली असून, रेल्वे खात्याकडील मान्यता प्राप्त झालेली आहे. सदर कामाचा कालावधी ३० महिने इतका असून चालू वर्षातील सन २०१५-१६ अंदाजपत्रकामध्ये सदर कामासाठी रक्कम रुपये ५.७६ कोटी इतकी तरतूद उपलब्ध आहे. पर्यायी रस्त्यांचे विकसन व रस्ता रूंदीस आवश्यक भूसंपादन कार्यवाही सुरु झालेनंतर प्रत्यक्ष अंडरपासचे काम करणेत येणार आहे. सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकामध्ये सदर कामासाठी रक्कम रुपये १०.००कोटी इतकी रक्कम सुचविणेत आलेली आहे.
- रामवाडी भूयारी मार्गाचे उर्वरित काम पूर्ण करणे - पुणे- नगर रस्त्यावरील जुन्या रामवाडी जकातनाका चौकामध्ये कल्याणीनगर ते लोहगाव विमानतळाकडे जाण्याकरिता भूयारी एकेरी मार्गाचे काम पूर्ण होवून वाहतूक सुरु करण्यात आली आहे. या ठिकाणी पादचान्यांबरोबर वाहनांसाठीही भूयारी मार्ग तयार करण्यात येत असून, उर्वरित कामांकरिता सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात ५.०० कोटी इतकी तरतूद सुचविणेत आलेली आहे.
- अलंकार थिएटरजवळ रेल्वे ओव्हरब्रिज बांधणे- पुणे शहरातील रेल्वे स्टेशन रस्त्याने जाणाऱ्या वाहतुकीच्या वर्दळीत प्रचंड प्रमाणात वाढ होत आहे. या वाढीव वाहतूक वर्दळीमुळे मोठ्या प्रमाणात वाहतुकीची कोंडी होते. ही कोंडी टाळण्याच्या दृष्टीने पुणे महानगरपालिकेतर्फे अलंकार थिएटरजवळ रेल्वे उड्डाणपूलाचे रूंदीकरणाचे काम हाती घेण्यात आले. सदरील प्रकल्पाचा खर्च र.रु. १०.७७ कोटी असून चालू अंदाजपत्रकात र. रु. ५.५० कोटी इतकी तरतूद सुचविणेत आलेली आहे.
- मुंढवा येथे मुळामुठा नदीवर पूल बांधणे- नगर रस्ता ते हडपसर यांना जोडण्या-या रस्त्यावर मुळा-मुठा नदीवर नवीन पूल बांधण्याचे काम हाती घेणेत आलेले आहे. सदर कामाची प्रकल्पीय तरतूद रक्कम रुपये २३.४६ कोटी इतकी आहे. या कामासाठी सन २०१५-१६ मध्ये ६.४० कोटी इतकी तरतूद उपलब्ध आहे. सदर पुलामुळे या रस्त्यावरील वाहतूकीचा ताण कमी होणार आहे. सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकामध्ये रक्कम रुपये २१.०० कोटी इतकी तरतूद सूचविली आहे.
- बी.एस.यु.पी. -जवाहरलाल नेहरू नागरी पुनर्निर्माण योजने अंतर्गत शहरी गरीबांचे पुनर्वसन करणे करिता हडपसर येथे २४०८ व वारजे येथे १३४४ सदनिका अशा ३७५२ सदनिका बांधण्यात आल्या आहेत. हडपसर येथील सर्व २४०८ सदनिकांचे आर.सी.सी. व फिनिशिंगची बहुतेक कामे पूर्ण झालेली आहेत. सदनिका सोडतीस विलंब होत असल्यामुळे काही प्रमाणात नुकसान होत आहे. आजपर्यंत ८९१ लाभार्थींना सोडतीद्वारे सदनिका वाटप करण्यात आलेले असून, ५४६ लाभार्थी राहावयास गेलेले आहेत. वारजे येथील १३४४ पैकी १३४४ सदनिकांचे आरसीसी व फिनिशिंगची कामे पूर्ण झालेली असून, १२१६ लाभार्थींना सोडतीद्वारे सदनिका वाटप करण्यात आलेल्या आहेत व त्यापैकी ९१५ लाभार्थी राहावयास गेलेले आहेत. सन २०१६-१७ मध्ये र.रु. ५.०० कोटी व वारजे बीएसयुपीसाठी र.रु. २० लक्ष तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे.
- इनसिट्टू- जेएनएनयुआरएम-बीएसयुपी योजनेअंतर्गत पुणे मनपातर्फे झोपडपट्टीधारकांचे आहे त्याच ठिकाणी पुनर्वसन करण्याचा प्रकल्प राबविण्यात येत आहे. यामध्ये येरवडा व तळजाई या ठिकाणी एकूण ४००० घरांचे काम करण्यात येणार आहे. यापैकी ३३५० घरांची कामे पूर्ण होऊन लाभार्थी राहावयास गेले आहेत. इनसिट्टू प्रकल्पातील प्रगतीपथावरील ६५० घरे व कामे पूर्ण झालेल्या घरांची देयके आदा करणेसाठी सन २०१६-१७ मध्ये र.रु. ३३.०० कोटी इतकी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे.

बीएसयुपी - डॉरमेटरी (रात्रनिवारा प्रकल्प) - मा. सर्वोच्च न्यायालयाने पिटीशन क्र. १९६/२००१ अन्वये सर्व राज्यांना पाच लाखांपेक्षा जास्त लोकसंख्या असलेल्या शहरांमध्ये नाईट शेल्टर सुरू करणेबाबत निर्देश दिलेले आहेत. पुणे शहरामध्ये एकूण १५९४ बेघरांसाठी सोय करावयाची आहे. यापैकी १७७ बेडस्चे काम पूर्ण करण्यात आलेले आहे. उर्वरित बेडसची कामे करण्याकरिता जागा उपलब्ध होत नसल्यामुळे सदर योजना १७७ बेडस्वर सिमीत करण्याकरिता मा. महाराष्ट्र शासनामार्फत केंद्र शासनास 'क्लोजर रिपोर्ट' पाठविण्यात आला आहे.

पुणे शहरातील नदीवरील व रस्त्यांवरील पुलांचे देखभाल व दुरुस्ती - पुणे शहरातील नदीवरील व रस्त्यावरील पुलांची देखभाल व दुरुस्ती करणेसाठी सन २०१५-१६ या अंदाजपत्रकात रक्कम रुपये १०.०० कोटी इतकी तरतूद करणेत आलेली असून, पुलांच्या कामांच्या दुरुस्तीची निकड लक्षात घेता खालील पुलांच्या दुरुस्तीचे काम सुरू आहे.

१. म्हात्रे पुल
२. संभाजी पुल (लकडीपूल)
३. गाडगीळ पूल (झेड ब्रीज)
४. शिंदेपूल (बालगंधर्व)
५. शिवाजीपूल (नवा बाजार पूल)
६. डेंगळे पूल
७. मुंढवा पूल (जुना)

या सर्व पुलांच्या दुरुस्तीची कामे मार्च, २०१६ अखेर पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. या कामांमुळे पुलाचे आयुर्मान वाढणार आहे.

प्रस्तावित महत्त्वाचे प्रकल्प / योजना

- पुणे मेट्रो रेल्वे प्रकल्प - पुणे महानगराची सुमारे ७५ लाखापर्यंत पोहोचलेली लोकसंख्या, वाहनांची सुमारे ४० लाखापर्यंत पोहोचलेली संख्या सी.एम.पी. (Comprehensive Mobility Plan) अहवालाद्वारे अभ्यास होऊन मेट्रो रेल्वे ही वेगवान, प्रदुषणमुक्त, विनाअडथळा, इंधन व वेळेची बचत करणारी, पार्किंग प्रश्न कमी करणारी मोठी वहनक्षमता असलेली सार्वजनिक वाहतूक सुविधा पुणे महानगरासाठी होणार आहे. राज्य शासनाने दि. २९ ऑक्टोबर, २०१३ च्या शासन निर्णया अन्वये मेट्रो रेल प्रकल्पाच्या एकूण ३१.५ कि.मी. लांबीच्या टप्पा क्र.१ ला मान्यता दिलेली आहे. केंद्रीय शहर विकास मंत्रालयाने दि. ११ फेब्रुवारी, २०१५ अन्वये तत्त्वतः मान्यता दिलेली आहे. मार्गिका क्र.२ वनाज ते रामवाडी मेट्रो जमिनीवर किंवा भुयारी याबाबत लोकप्रतिनिधी तसेच स्वयंसेवी संस्थांनी काही मुद्दे उपस्थित केल्यामुळे मा.मुख्यमंत्री महोदय, महाराष्ट्र राज्य व त्यानंतर मा.पालकमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमण्यात आली. समितीने आपला अहवाल महाराष्ट्र शासनाकडे सादर केला.त्यानंतर पुणे मेट्रो प्रकल्पाबाबत केंद्रीय परिवहन मंत्री मा. श्री.नितीन गडकरी यांच्या अध्यक्षते खालील उच्चस्तरीय बैठकीमधील निर्णयाप्रमाणे मेट्रो मार्गिका क्र.१, पिंपरी चिंचवड ते स्वारागेट ही आहे त्या प्रमाणेच ठेवण्यात आली असून या मार्गिकेची लांबी १६.५९ किमी. असून त्यापैकी ११.५७ किमी. ही उन्नत (एलिव्हेटेड) व ५.०२ किमी भूमिगत आहे. नोव्हेंबर, २०१५ च्या दरानुसार या मार्गिकेचा अंदाजित खर्च र. रू. ५३३३ कोटी असणार आहे. मेट्रो मार्गिका क्र.२ मध्ये बदल सूचविला असून ही मार्गिका वनाजपासून कर्वेरोडपर्यंत मूळ नियोजनाप्रमाणे असून पुढे खंडुजीबाबा चौक मार्ग नदीकाठाने डेक्कन जिमखाना बस स्टॅन्ड, बालगंधर्व, महापालिका भवन, धान्य गोडाऊन (कामगार पुतळा), संगम ब्रिजमार्गे पुणे स्टेशनवरून पुढे पूर्वीच्याच आराखडयानुसार रामवाडी पर्यंत एलिव्हेटेड (उन्नत) जाणार आहे. या मार्गिकेची वर नमूद बदलाप्रमाणे लांबी १४.६६५ कि.मी. इतकी असणार आहे व ही संपूर्ण मार्गिका उन्नत असून यावर १६ उन्नत स्टेशन्स असणार आहेत. नोव्हेंबर, २०१५ च्या दरानुसार या मार्गिकेचा अंदाजित खर्च रुपये २७९४ कोटी व दोन्ही मार्गिकांचा एकूण अंदाजित खर्च रुपये ८१२७ कोटी व प्रकल्पाचा पूर्णत्वाचा सन २०२२-२३ अंदाजित खर्च रुपये ११५२२ कोटी असणार आहे.

पुणे महानगरपालिका सन २०१६-१७ अंदाजत्रकात मेट्रो प्रकल्पासाठी र.रु.६०.०० कोटी इतकी तरतूद करण्यात येत असून त्या तरतूदीमधून नियोजित एस.पी.व्ही.कंपनी स्थापना, अंतरिम सल्लागार व जनरल सल्लागार यांची फी, ऑफिसचे भाडे, ऑफिस इंटेरिअर, एस.पी.व्ही. कंपनीचे मॅनेजिंग डायरेक्टर व डायरेक्टर्स, मुख्य व इतर अभियंते व इतर सर्वांचे वेतनावरील खर्च, ऑफिस इक्वीपमेंट, सॉफ्टवेअर, लायब्ररी, स्टेशनरी, प्रिंटिंग, (टपाल) पोस्ट खर्च, वाहने त्यावरील खर्च, भू-संपादनावरील सुरुवातीचा खर्च होणार आहे. त्याकरिता भू-संपादनासाठी र.रु. २५ कोटीची तरतूद करण्यात आली आहे.

- हॅरिस पूलालगत नवीन पूल बांधणे - जुन्या पुणे-मुंबई रस्त्यावर बोपोडी येथे ब्रिटीशकालीन हॅरिस पूल असून सदरचा पूल जुना झाला असल्याने या ठिकाणी पर्यायी पूल बांधणे आवश्यक आहे. सदर पूलाचे बांधकाम हे पुणे मनपा व पिंपरी चिंचवड मनपाकडून संयुक्तपणे आर्थिक तरतूद वापरून करणेत येणार आहे. सदर पूल बांधल्यामुळे जुन्या पूलावरील वाहतूक कमी होवून नागरिकांची सोय होणार आहे. सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकात पुणे मनपाच्या हिश्यापोटी रक्कम रु. १०.०० कोटी इतकी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे.
- पुणे शहरातील महत्वाची ठिकाणे दर्शविण्यासाठी दिशादर्शक फलक (साईनेजेस)बसविणे - पुणे शहरामधील ऐतिहासिक स्थळे, रेल्वे स्टेशन, बस स्थानक, विमानतळ व महत्वाच्या शैक्षणिक संस्था इत्यादी बाबतची माहिती पुणे शहरातील तसेच शहराबाहेरून येणाऱ्या नागरिकांना सहजपणे उपलब्ध व्हावी याकरिता शहरामधील महत्वाच्या स्थळाच्या ठिकाणी तसेच रस्त्यावर दिशादर्शक फलक (साईनेजेस) बसविणेचे काम पुणे शहर वाहतूक पोलिस यांचे समन्वयाने करणे करिता सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकामध्ये र.रु. १०.०० कोटी एवढी तरतूद सुचविणेत आलेली आहे.
- मुंढवा, स.नं. ८९ व ७१ दरम्यानचे पुणे सोलापूर रेल्वे लाईनवर २४मी. एचसीएमटीआर साठी रेल्वे ओलांडणी पूल बांधणे - पुणे सोलापूर रस्त्यापासून घोरपडी मुंढवा रस्त्यावरील ताडीगुत्ता चौकापर्यंत जाणाऱ्या २४.०० मी. रुंदीच्या एच.सी.एम.टी.आर. रस्ता, पुणे-सोलापूर रेल्वे लाईनवर मुंढवा स.क्र. ८९ व ७१ येथे छेदत असून, सदर ठिकाणी एच.सी.एम.टी.आर रस्त्याकरिता उड्डाणपूल प्रस्तावित आहे. सदर कामाचे तज्ञ सल्लागार मे. कॅशेक इंजिनिअर यांचेमार्फत रक्कम रुपये २५.८७ कोटीचे पूर्वगणपत्रक तयार करून त्यास मा. तांत्रिक छाननी समिती यांची मान्यता घेणेत आलेली असून, पुणे महानगरपालिकेच्या विहित निविदा पध्दतीनुसार मागविण्यात आलेल्या निविदाधारकांची छाननी करून सर्वात कमी दराचे ठेकेदार मे. टी अँड टी इन्फ्रा लि., यांचे निविदेस मा. स्थायी समितीने ठराव क्र. १२४३, दि.२९/०९/२०१५ अन्वये मान्यता दिलेली आहे. या कामाची मुदत २४ महिन्यांची आहे. सदर कामामुळे हडपसर मुंढवा भागातील २४ मीटर रुंदीचा एच.सी.एम.टी.आर. रस्ता जोडला जाणार असून मगरपट्टा व हडपसर परीसरातील वाहतूक या रस्त्यावरून सुरू होऊन सध्याच्या मगरपट्टा रस्त्यावरील व सोलापूर रस्त्यावरील वाहतूक कोंडी कमी होण्यास मदत होणार आहे. सदर कामाचा अपेक्षित खर्च र.रु. २४.१० कोटी इतका आहे. या कामाकरिता सन २०१६-१७ मध्ये र.रु. १५.०० कोटी तरतूद आवश्यक असल्याने सुचविण्यात आलेली आहे.
- पुणे शहरातील नदीवरील व रस्त्यांवरील पुलांचे दुरुस्ती व देखभाल - पुणे शहरातील हद्दीत नदी, रेल्वे व रस्त्यावरील उड्डाणपूलांची एकूण संख्या सुमारे ३६ असून त्यापैकी सुमारे १४ उड्डाणपूल रस्ता व रेल्वेवरील असून उर्वरित नदीवरील पूल आहेत. सद्यस्थितीत रस्त्यावरील प्रामुख्याने उड्डाणपूल, भूयारी मार्ग, रेल्वे ओलांडणी पूल तसेच पादचारी पूल यापैकी काही पुलांचे खात्याकडील तज्ञ सल्लागाराच्या अहवालानुसार तातडीने मजबुतीकरण व दुरुस्ती करणे आवश्यक आहे. सदर पुलांची दुरुस्ती व मजबुतीकरण केल्याने पूलाच्या आयुष्यमानात वाढ होणार असून, पूलाच्या परिसरातील वाहतूक सुरळीत होण्यास मदत होणार आहे. या अंतर्गत प्राधान्याने खालील पुलांची देखभाल दुरुस्ती करणे आवश्यक आहे.

१. राजाराम पूल

२. यशवंतराव चव्हाण पूल

३. वेलस्ली पूल
४. स्पायसर कॉलेज पूल
५. बोपोडी मुळा नदीवरील पूल
६. कल्याणीनगर येथील आगाखान पूल
७. आरेओबी, मगरपट्टा पूल
८. पौड रस्ता उड्डाणपूल
९. कात्रज कोंढवा उड्डाणपूल
१०. निलायम टॉकीज उड्डाणपूल

या करिता सन २०१६-१७ मध्ये र.रु. १०.०० कोटी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे.

- रस्त्यांवरील 'टी जंक्शनचा' विकास व सुधारणा करणे - पुणे शहरातील विविध चौक व 'टी जंक्शन' यामध्ये वेळोवेळी वाहतुकीच्या दृष्टीने बदल अथवा सुधारणा करणे आवश्यक असते. वाहतूक पोलिसांकडील अभिप्राय व जागेवरील परिस्थिती यांचा अभ्यास करून शहरातील विविध चौक व 'टी जंक्शन' यामध्ये वाहतूक सुरळीत होण्याच्या दृष्टीने चॅनेलायझर करणे, डिव्हायडर करणे, वाहतूक बेटे निर्माण करणे अथवा त्यात सुधारणा करणे चौकांचे सुशोभीकरण करणे इत्यादी कामे केली जातात. सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षामध्ये या कामासाठी र.रु. ३.५० कोटी एवढी तरतूद सुचविण्यात आली आहे. या माध्यमातून पुढील ठिकाणी सुधारणा कामे करणेचे नियोजन आहे.

१. बाणेर रोड येथे डिव्हायडर करणे, चौक सुशोभीकरण व तदनुषंगिक कामे करणे.
२. पाषाण-सूस रोडवरील चौक सुशोभीकरण डिव्हायडर बसविणे व तदनुषंगिक कामे करणे.
३. रिलायन्स मार्ट चौक खराडी रोड येथे चौक सुधारणा कामे करणे.
४. कात्रज-कोंढवा रस्ता-राजस सोसायटी चौक येथे वाहतूक नियोजनाच्या दृष्टीने सुधारणा कामे करणे.
५. मित्रमंडळ चौक ते पर्वती पायथा डिव्हायडर रेलिंग बसविणे.
६. मॉर्डन कॅफे चौक येथे चौक सुशोभीकरण व तदनुषंगिक कामे करणे.
७. गुडलक चौक येथे चौक सुशोभीकरण व तदनुषंगिक कामे करणे.
८. औंध रोड, शिवाजी चौक, भाले चौक येथे डिव्हायडर करणे व चौक सुधारणा कामे करणे.
९. 'बॅ. नाथ पै चौक' विकसीत करणे.
१०. स. प. महाविद्यालय मागील बाजू अंबीलओढा कॉलनी 'टी जंक्शन' विकसीत करणे.
११. सिंहगड रोड, पासलकर व नवले पूलाखाली वाहतूकविषयक कामे करणे.

- नदी-सुधारणा प्रकल्प राबविणे -पुणे महानगरपालिका, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका, खडकी कॅन्टोन्मेंट बोर्ड या भागांच्या हद्दीतून वाहणा-या अंदाजे ४० कि.मी. लांबीच्या नदी, नदीकाठ सुशोभीकरण व विकसनाबाबत नद्यांचे जलशास्त्रीय सर्वेक्षण करणे, डिझाईन नकाशे तयार करणे, डिटेल्ड प्रोजेक्ट रिपोर्ट तयार करणे, तसेच संबंधित सर्व शासकीय व निमशासकीय विभागांकडील मान्यता घेणे इ. स्वरूपाची कामे करण्यासाठी सन २०१६-१७ मध्ये रक्कम रुपये ५.०० कोटी इतकी तरतूद सुचविणेत आलेली आहे. पुणे महानगरपालिकेच्या विहित निविदा पध्दतीनुसार मागविण्यात आलेल्या (सात) निविदाधारकांची छाननी करून मा. स्थायी समितीने मे. एस.एस.सी.पी.डिझाईन प्लॅनिंग अँड मॅनेजमेंट प्रा.लि., अहमदाबाद यांच्या निविदेस ठराव क्रं. १७०४, दि. ०२/१२/२०१५ अन्वये मान्यता दिली. सदर कंपनीचे र.रु. ३.९६ कोटीची निविदा मान्य करण्यात आली असून, या कामाची मुदत १० महिन्यांची आहे.

(८) पथ

सन २०१५-१६

- सन२०१५-१६मध्ये पथ विभागाकडे विविध सेवा-सुविधा पुरवणाऱ्या कंपन्यांकडून सुमारे १२५कि.मी.चे प्रस्ताव दाखल झालेले आहेत. विविध कंपन्यांकडून यावर्षात खोदाईपोटीडिसेंबर २०१५अखेर एकूण सुमारे र.रु.२३० कोटी मनपा कोषागारात जमा झालेली आहे.
- सन२०१५-१६ च्या अंदाजपत्रकीय तरतूदीमधून ४० किमी लांबीचे डांबरी रस्ते व सुमारे ३.५० कि.मी. लांबीचे काँक्रीटचे रस्ते पूर्ण करण्यात येत आहेत.
- पुणे महानगरपालिकेस मार्गदर्शन करणारे स्टँडींग टेक्नीकल अॅडव्हायझरी कमिटीचे अहवालाच्या अनुषंगाने शिफारस करण्यात आलेल्या मुद्द्यांची अंमलबजावणी करण्यात आलेली आहे.
- शिवणे ते खराडी नदीकाठचा १०० फुटी रुंदी व १७ किलोमीटर लांबीचा डी.पी. रस्ता/शिवणे ते म्हात्रे पुल आणि संगमवाडी ते खराडी दरम्यान काँक्रीटकरणेचे काम फुटपाथ/सायकल ट्रॅक/चौक विकसन/कल्व्हर्ट इ.सह प्रगतीपथावर आहे. येथील जागा ताब्यात आलेल्या ठिकाणी टप्पेनिहाय काम पूर्ण करून तेथे वाहतूक सुरु करण्याचे नियोजन आहे. सदर प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च रक्कम रुपये ३६९कोटी इतका असून, डिफर्ड पेमेंट पध्दतीचे काम असल्याने आतापर्यंत म्हणजेच सन २०१५अखेर सुमारे रक्कम रुपये ५३कोटी इतका खर्च झालेला आहे. यामध्ये ५ कि.मी. पर्यंतचे काम पूर्ण करणेत आलेले आहे.
- पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप (पी.पी.पी.) योजने अंतर्गत रस्ते - सदर योजने अंतर्गत खराडी येथील ३० मी.रुंदीच्या डी.पी.रस्त्याचे काम प्रगतीपथावर आहे.
- बस रॅपिड ट्रान्झिट सिस्टीम अंतर्गत यावर्षी संगमवाडी ते विश्रांतवाडी ७ कि.मी.लांबीचा मार्ग कार्यान्वित करण्यात आला आहे.
- पर्णकुटी चौक ते खराडी नाका ९ कि.मी. लांबीचा मार्ग माहे जानेवारी २०१६ मध्ये कार्यान्वित करण्याचे नियोजन आहे.

सन २०१६-१७

(भांडवली व महसुली तरतूद रक्कम रुपये-४५७.६१ कोटी)

“A developed country is not a place where the poor have cars. It’s where the rich use public transportation” – Gustavo Petro.

देशात पुणे शहराने वाहनांच्या संख्येमध्ये वाढीचा उच्चांक गाठला आहे. नवीन रस्ते व उड्डाणपूल करून हा प्रश्न सुटत नसल्याने मागील काही वर्षांच्या अनुभवातून सिध्द झाले आहे. त्यामुळे या वर्षीच्या अंदाजपत्रकापासून २००९ ला तयार करण्यात आलेल्या सर्वांकष वाहतूक आराखडा (Comprehensive Mobility Plan) चा आधार घेऊन शहरास शाश्वत वाहतुकीच्या दिशेने नेण्याचा प्रशासनाचा प्रामाणिक हेतू असून त्या दिशेने ठोस पावले उचलण्यासाठी या अर्थसंकल्पात प्राधान्य देण्यात आले आहे. पहिल्यांदाच अर्थसंकल्पामध्ये शहरी वाहतूक निधीची (Urban Transport Fund) संकल्पना मांडण्यात आली आहे. सदरच्या निधीची संकल्पना खालील प्रमाणे आहे.

जमा बाजूचा तपशिल	खर्च बाजू तपशिल
पथ विभागाकडील पथ कर, वाहन कराऐवजी शासकीय सहाय्य, रस्ता खोदाई शुल्क, नो पार्किंग कारवाई शुल्क	मेट्रो प्रकल्प, जनेराशपुअ अंतर्गत बीआरटी, कॉमन वेल्थ गोम्स अंतर्गत तरतूद, पुणे वाहन व्यवहारासाठी बसेस खरेदी
अतिक्रमण, आकाशचिन्ह विभागाकडील अतिक्रमण परवाना शुल्क, अनुज्ञापत्र शुल्क, अतिक्रमण कारवाईपोटी जमा होणारे शुल्क	पथ व वाहतूक नियंत्रण विभागाकडील करावयाची भांडवली व महसुली कामे
पुणे वाहन व्यवहार खात्याकडील मिळकतीवरील कर	पुणे वाहन व्यवहार खात्यास विविध सवलतीच्या पासापोटी द्यावयाची रक्कम, संचलन तूट

- पुणे शहरातील वाहतूक समस्या आता भीषण होऊ घातली आहे. वाहतूक कोंडीवरील तात्पुरत्या उपाययोजना फोल ठरू लागल्या आहेत. केंद्र शासनाने केलेल्या NUTP नुसार रस्ते माणसांसाठी आहेत, वाहनांसाठी नाही तेच अधोरेखित केले आहे. पुणे महानगरपालिकेच्या मा. मुख्य सभेने मंजूर केलेल्या सर्वसमावेशक वाहतूक आराखडयात सुध्दा हेच नमूद केलेले आहे. स्मार्ट सिटी निमित्ताने केलेल्या सर्वेक्षणात सुध्दा वाहतूक हा महत्वाचा मुद्दा होता. रेनबो बीआरटीचे जाळे विस्तृत करण्याची मागणी नागरिकांकडून होत आहे. सार्वजनिक वाहतूक, चालणे, सायकलीस प्रोत्साहनाची मागणी बहुतांश जनतेने केलेली आहे. जगभरातील स्मार्ट शहरे अर्थसंकल्पात शाश्वत वाहतुकीस प्राधान्य देत असल्याचे दिसून येते. रस्तारूंदीकरण, उड्डाणपूल हे लोहचुंबकाप्रमाणे अधिकाधिक वाहने खेचून वाहतूक कोंडीत भर घालत असल्याचे चित्र जगभरात आणि आता दिल्ली व पुण्यातही दिसून येत आहे. सी.एम.पी.मध्ये ६०% वाहतूक शाश्वत वाहतूक साधनांनी होण्यासाठी उपाययोजना नमूद केल्या आहेत.
- अर्थसंकल्पामध्ये सी.एम.पी.मध्ये अधोरेखित केलेले बी.आर.टी.चे जाळे विस्तृत करणे, बसस्थानके, टर्मिनल उभारणे, पी.एम.पी.एम.एल. सक्षमीकरण, उत्तम पादचारी मार्ग, सायकल मार्गासाठी तरतूद अशा उपाययोजना आहेत. याशिवाय याच जोडीने महत्वाची धोरणे जसे पादचाऱ्यांची सुरक्षा व सोईसाठी पादचारी धोरण व सार्वजनिक पार्किंगच्या व्यवस्थापनासाठी सार्वजनिक पार्किंग धोरण 'सुरवात' वॉक स्मार्ट आणि आवश्यक इतर धोरणे प्रस्तावित आहेत. शहरास शाश्वत बनण्यासाठी आजची लोकसंख्या आणि विस्तार पहाता २५० कि.मी. पदपथ, १०० कि.मी.सायकल मार्गाचे जाळे, १०० कि.मी. बी.आर.टी., ३००० हून अधिक बसेस आवश्यक आहेत. हे सर्व टप्प्या टप्प्याने करण्याचे महापालिकेचे नियोजन असून यातील पहिला टप्पा या वर्षीच्या अर्थसंकल्पात प्रस्तावित केला जात आहे. याचे ७५ कि.मी.चे पदपथ, २५ कि.मी.चे सायकल मार्ग, ३० कि.मी. बी.आर.टी., बस टर्मिनल असे स्वरूप आहे.
- नागरिकांसाठी सुरक्षित व उत्तम रचना असलेले पदपथ उपलब्ध करून देणे, तसेच त्यांची उत्तमरितीने देखभाल करणे ही कामे सस्टेनेबल ट्रान्स्पोर्ट सेल मार्फत करण्यात येणार आहेत. त्यामुळे सर्व नागरिकांना त्यांच्या गरजेप्रमाणे पोहोच व वाहतूक मिळेल अशी पादचारी सुविधा उपलब्ध होणार आहे. तसेच पुणे शहरातील पादचारी सुरक्षा आणि सुविधा यासाठी सर्वकष धोरण पुणे महानगरपालिकेच्या संकेतस्थळावर नागरिकांच्या सूचना व हरकतींसाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे. पुणे शहरात ठिकठिकाणी पदपथ तयार करणे व तदनुषंगिक कामे करणे यासाठी भरीव तरतूद करण्यात आलेली आहे.
- पुणे महानगरपालिकेच्या पथ विभागामार्फत Urban Street Design Guidelines तयार करण्यात आलेली आहे. यामध्ये मुख्यतः शहरातील रस्ते सुनियोजित पद्धतीने विकसीत करण्यासाठीची मार्गदर्शक तत्वे समाविष्ट आहेत. मंजूर विकास योजना आराखडयानुसार रस्ते विकसीत करण्यासाठीची संरचना यामध्ये नमूद करण्यात आलेली आहे. यामध्ये पुणे शहरातील मुख्य व अंतर्गत रस्ते, त्यांचा सध्याचा वापर, त्यावरील ऐतिहासिक महत्व, वाहतूकीचा ताण इत्यादी बाबींवर रस्त्यांची आखणी कशी करावी, याबाबत मार्गदर्शक तत्वे नमूद करण्यात आलेली आहेत. नागरिकांसाठी पादचारी सुविधा (Pedestrian Facility) देण्यासाठी कोणत्या स्वरूपाची उपाययोजना करावी, याची माहिती देण्यात आलेली आहे. विविध रुंदीच्या रस्त्यांचा आराखडा कसा असावा, त्याचा प्राकृतिक साचा/नमुना देखील यामध्ये समाविष्ट करण्यात आलेला आहे.
- फिरते रस्ते दुरूस्ती पथक (मोबाईल मॅटेनन्स युनिट):- शहरातील रस्त्यांचे फूटपाथ, डिव्हाईडर/रस्त्याची दुरूस्ती व देखभाल कामे इ. तक्रारींचे तातडीने निवारण करण्यासाठी आवश्यक सर्व साधनसामुग्री व मनुष्यबळयुक्त फिरते रस्ते दुरूस्ती पथक तयार करण्यात येत आहे व त्यासाठी वॉर्डनिहाय भरीव तरतूद करण्यात आलेली आहे.
- पुणे शहरातील पावसाळ्यामध्ये वारंवार तुबणान्या ठिकाणी पाण्याचा निचरा होण्यासाठी रक्कम रु. ४८२ कोटीचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्यात आला असून, सन २०१६-१७ मध्ये टप्पा क्र. १ मध्ये रक्कम रु. १२२ कोटीची कामे सुचविण्यात आली आहेत. यामध्ये १४.५ कि.मी. ची

नाला सुधारणा कामे, ५९ कलव्हर्टस् व २५ कि.मी. पावसाळी गटारे टाकण्याचा समावेश आहे. सदरचा प्रकल्प चार टप्प्यामध्ये पूर्ण करण्यात येणार आहे.

- पथ विभागांतर्गत स्टॅडींग टेक्निकल अॅडव्हायझरी कमिटीचे (STAC) अहवालाच्या अनुषंगाने शिफारस करण्यात आलेल्या बहुतांश मुद्द्यांची अंमलबजावणी करण्यात आलेली असून उर्वरित मुद्द्यांची अंमलबजावणी टप्प्याटप्प्याने करण्यात येत असून Microsurfacing, Warm Mix, Stone Matrix Asphalt, CLSM, सारख्या नवीन पध्दतीच्या तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यात येत आहे. यामुळे शहरातील रस्त्यांची गुणवत्ता वाढण्यास मदत होणार आहे.
- पथ विभागांतर्गत संबंधित अभियंत्यांना सुलभ संदर्भासाठी आवश्यक इंडियन स्टॅंडर्ड स्पेसिफिकेशन्स, आय.आर.सी.पब्लिकेशन्स, MORTH स्पेसिफिकेशन्स, स्टॅक रिपोर्ट, इ. संदर्भ ग्रंथ आणि तसेच नवनवीन तंत्रज्ञानाची माहितीचा समावेश असलेले विविध प्रकारचे जर्नल्स एकत्रितरित्या उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने अद्ययावत व आधुनिक पध्दतीचे ग्रंथालय सुरू करण्यासाठी आवश्यक तरतूद करण्यात आलेली आहे.
- एअरपोर्टकडे जाणाऱ्या रस्त्याचे रुंदीकरण करणे आवश्यक आहे. संरक्षण मंत्रालय, केंद्र शासन यांच्या ताब्यातील रस्त्यांचे रुंदीकरण करणेबाबत मा.ना.केंद्रीय मंत्री, मा.खासदार, मा.पालकमंत्री, इतर सर्व मा.आमदार व महापालिकेतील मा. पदाधिकारी यांचे समवेत झालेल्या बैठकीत ठरल्यानुसार सदर रस्ता रुंदीकरण करणे आवश्यक असल्याने तरतूद करण्यात आलेली आहे.
- पथ विभागाने यावर्षी खोदाई व रिईन्स्टेमेंट यामध्ये सुसुत्रता आणणेसाठी "मार्गदर्शन पुस्तिका" तयार केलेली आहे. सदर मार्गदर्शन पुस्तिका पुणे महानगरपालिकेच्या सर्व विभाग व सर्व सेवा-सुविधा पुरविणाऱ्या कंपन्यांवर बंधनकारक राहणार आहे.
- नरवीर तानाजी मालुसरे (सिंहगड) रस्त्यावरील वाहतुकीचा ताण वाढत असल्यामुळे त्यासाठी पर्यायी रस्ता म्हणून पर्वती ते वडगांव ब्रुक दरम्यान ७.५ मी.डी.पी. कॅनॉलचे कडेने रस्ता विकसनाचे काम हाती घेण्यात आलेले आहे.
- पुणे शहरात ४जी सेवा सुरू करणेसाठी केबल कंपन्यांमार्फत ऑप्टिकल फायबर केबल टाकणेसाठी आगामी वर्षात सुमारे ४०० किमी लांबीचे रस्ते खोदाईचे प्रस्तावित आहे. तसेच महाराष्ट्र नॅचरल गॅस कंपनी यांचेमार्फत सुमारे १०० किमीतर महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी यांचेमार्फतही सुमारे २५० कि.मी.च्या खोदाईचे प्रस्ताव प्राप्त आहेत. सदर खोदाईच्या रिईन्स्टेमेंटसाठी कमीत कमीरक्कम रुपये १२० कोटी लागणार आहेत. त्यासाठी सन २०१६-१७ च्या अंदाजपत्रकात तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे.
- कात्रज ते सासवड रस्ता दरम्यान बाहयवळण रस्त्यांपैकी कात्रज ते कोंढवा या रस्त्याचे रुंदीकरणासह विकसनाचे काम करणेचे नियोजन असून त्यामुळे पुणे शहरातील पुणे-सोलापूर, पुणे-सातारा, पुणे-सासवड रस्त्यांवरील वाहतुकीचा ताण कमी होण्यास मदत होणार आहे.
- सन २०१६-१७च्या अंदाजपत्रकामध्ये मागील दोन वर्षांमध्ये विकास आराखड्यातील सुरू करण्यात आलेल्या रस्त्यांची कामे पूर्ण करणेसाठी व सध्या सुरू असलेली कामे पूर्ण करण्यावर भर देण्यात आलेला आहे. पुणे शहरातील जागा मालक व विकसकांकडून डी.पी. रस्तारुंदीपोटी विकसन निधी भरून ताब्यात आलेल्या जागांचे विकसन करण्यासाठी भरीव तरतूद करण्यात आलेली आहे.
- जे.एन.एन.यु.आर.एम. विभागाकडून केलेल्या रस्त्यांचे पुढील देखभाल दुरुस्तीची कामे पथ विभागामार्फत या वर्षापासून करण्यात येणार आहे. जे.एन.एन.यु.आर.एम. विभागाकडून केलेल्या बहुतांश रस्त्यांचे डिफेक्टलायबिलिटी पिरीयड संपत आल्याने व यावर्षी मोठ्या प्रमाणात विविध सेवा-सुविधा कंपन्यांकडून रस्ते खोदाई होणार असल्याने रस्त्यांच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी तरतूद करण्यात आलेली आहे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रुपये ४०.०८ कोटी)

- महिला बचतगटांनी उत्पादित केलेल्या मालास कायमस्वरूपी विक्रीकेंद्रे सुरू करणे.
- समाज विकास विभागामार्फत वरील योजनांची अंमलबजावणी करणेत येते. याकरिता तसेच नव्याने राबविणेत येणाऱ्या योजनांकरीता २०१६-२०१७ चे अर्थसंकल्पात रक्कम रू. ४०.०८ कोटीची तरतूद सुचविणेत आली आहे.

सन २०१६-२०१७ मध्ये करावयाचे प्रस्तावित महत्वाचे प्रकल्प/योजना

- पुणे शहरात पुणे महानगरपालिका, समाज विकास विभाग पुरस्कृत सुमारे १३१०० बचतगट असून बचतगटांचे संगणकीकरण करणेचे काम सुरू आहे.
- पुणे महानगरपालिका क्षेत्रीय कार्यालय अंतर्गत प्रत्येक क्षेत्रीय कार्यालय पातळीवर 'बचतगट महासंघ' स्थापन करणेचे नियोजन आहे.
- लाईट हाऊस प्रकल्प (Light House Project) - शहराचा स्मार्ट सिटी म्हणून विकसीत करण्याकरिता लोकांचा सहभाग अत्यंत महत्वाचा आहे. लोकांच्या उत्स्फूर्त प्रतिसाद प्रत्येक योजनेला मिळणेकरिता त्यांना योजनांची माहिती देणे व त्यांना लोकसहभागाबद्दल प्रेरित करणे व मार्गदर्शन करण्याकरिता शहराचा प्रत्येक वॉर्डमध्ये लाईट हाऊस निर्मित करण्याचा मानस आहे. हा अभिनव प्रकल्प राबविणारी पुणे महानगरपालिका ही पहिली महानगरपालिका ठरणार आहे.

(१०) उद्यान

सन २०१५-१६

- पुणे महानगरपालिका मुख्य इमारतीसमोरील उद्यानाचे नुतनीकरण सुरू करण्यात आले आहे.
- सोमेश्वरवाडी येथील ग्रामसंस्कृती उद्यान - पुणे महानगरपालिका उद्यान विभागाकडून पाषाण सोमेश्वरवाडी येथे सुमारे ४ एकर क्षेत्रामध्ये कै. संजय निम्हण उद्यान (ग्रामसंस्कृती उद्यान) तयार करण्यात आले आहे. सदर उद्यानामध्ये एकूण ५५५ पुतळे उभारण्यात आले असून ग्रामसंस्कृतीचे हुबेहुब देखावे तयार करण्यात आले आहेत. सदर ग्रामसंस्कृतीच्या वेगवेगळ्या प्रसंगांचे १७० चौ.मी म्युरल्सही तयार करणेत आले आहेत. गावाची भव्य वेस व पाटील वाडा विलोभनीय व प्रमुख आकर्षण आहे. तसेच ७५०० चौ.मी क्षेत्रावर लॅण्डस्केपींग करण्यात आलेले आहे. सदर प्रकल्प सन २०१२ मध्ये सुरू करण्यात आलेला असून सुमारे १०.३५ कोटी खर्च झालेला आहे.

औद्योगीकरण व शहरीकरण यांच्या लाटेत काही पिढीजात उद्योग नामशेष झाले तर काही विस्तारले. जीवनशैली, वेषभूषा सारेच बदलले तरीपण आमच्या मूळ संस्कृतीचा, गावपणाचा आम्ही अभिमान उरात बाळगून आहोत हे निश्चित. गावातून फेरफटका मारताना हा अभिमान द्विगुणीत होणार आहे.

- हडपसर येथील आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे शुटींग रेंजमध्ये पुर्वीच्या १० मी. व ५० मी. रेंज व्यतिरिक्त नव्याने २५ मी. रेंजचे काम पूर्ण.
- कात्रज कै. नानासाहेब पेशवे तलाव येथे ४५० मी लांबीचे फुलराणी ट्रेनचे काम पूर्ण.

सन २०१६-१७

(भांडवली व महसूली मिळून तरतूद रक्कम रुपये-५४.२७ कोटी)

- स्वर्गीय राजीव गांधी प्राणी संग्रहालय, कात्रज येथे सिंह, शेकरू, जंगल कॅट, लेपर्ड कॅट, व रस्ती स्पॉटेड इ. प्राण्यांसाठी नवीन खंदक बांधणे.
- स्वर्गीय राजीव गांधी प्राणी संग्रहालय, कात्रज येथे नवीन आधुनिक सर्पोद्यान विकसित करणे.
- तळजाई टेकडी येथे ऑक्सिजन पार्क विकसित करण्यात येत आहे.
- वडगाव बु व हिंगणे खु येथे पाटबंधारेच्या दोन कॅनॉल मधील मोकळ्या जागेत उद्यान विकसित करणे.
- छत्रपती संभाजी उद्यानामधील अस्तित्वातील मत्स्यालयाचे विस्तारीकरण व सुधारणा कामे करणे.

(११) विद्युत

सन २०१५-१६

- ऊर्जा बचतीचे दृष्टिकोनातून सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात विविध प्रकारच्या सुमारे ५५०० एल.ई.डी. फिटिंग्ज लावण्यात आलेल्या आहेत. तसेच सुमारे १३५० एल.ई.डी. फिटिंग्ज लावण्याचे काम चालू आहे.
- पुणे महानगरपालिकेमधील मा. महापालिका आयुक्त कार्यालयाकडे जाण्यासाठी व विस्तारित कक्षाकडील अत्याधुनिक प्रकारची तेरा पॅसेंजरची स्वयंचलित लिफ्ट बसविण्याचे काम पूर्ण केलेले आहे.
- बाणेर स्मशानभूमी येथील विद्युतदाहिनी उभारण्याचे काम मार्चअखेर पूर्ण होणार आहे.
- दैनंदिन देखभालदुरूस्ती यंत्रणेचे सक्षमीकरण करणेसाठी शहरातील रस्त्यांवरील दिव्यांकरिता जी.आय.एस.सिस्टीम व मटेरिअल इन्व्हेटरिंग सिस्टीम बसविणेचे काम सन २०११-१२ पासून उपलब्ध झालेल्या तरतूदीनुसार सुरू केलेले आहे. या योजनेच्या माध्यमातून १ लाख पथदिव्यांना जीपीएस टुल्सद्वारे सर्वे करून आयडी नंबर देण्यात आलेले आहेत.
- पुणे महानगरपालिकेच्या नव्याने विकसित होत असलेल्या 'हिंदू हृदयसम्राट श्री.बाळासाहेब ठाकरे व्यंगचित्रकार कलादालन' येथे प्रोजेक्टर यंत्रणा, साऊंड सिस्टीम, सी.सी.टि.व्ही, एल.ई.डी. निऑन साईन, जनरेटर यंत्रणा बसविणे व तदनुषंगिक विद्युतविषयक कामे पूर्णत्वाच्या मार्गावर आहे.
- पुणे महानगरपालिकेमधील आरोग्य कार्यालयाकडे जाण्यासाठी अत्याधुनिक प्रकारची तेरा पॅसेंजरची स्वयंचलित लिफ्ट बसविण्याचे काम चालू आहे.
- पुणे महानगरपालिकेच्या शिवाजी पुल, संभाजी पूल व बंडगार्डन पुल येथे आकर्षक आर्किटेक्चरल प्रकाश व्यवस्था करणे कामाची निविदा मान्यतेच्या प्रक्रियेत आहे.
- बंडगार्डन हेरिटेज ब्रिजवर आर्ट प्लाझा उभारणे या कामांतर्गत विविध विद्युतविषयक कामे करणे कामाची निविदा मान्यतेच्या प्रक्रियेत आहे.
- मुंढवा स्मशानभूमी येथील गॅस शवदाहिनीचे व वडगाव शेरी येथील विद्युत दाहिनीचे काम पूर्णत्वाच्या मार्गावर आहे.
- मनपा मुख्य भवन, नानावाडा आणि मंडई या हेरिटेजवास्तूवर आऊटडोअर टाईप विशिष्ट प्रकारची आर्किटेक्चरल विद्युत लाईटिंग करणे हे काम प्रगतीपथावर आहे.
- पुणे मनपा मुख्य भवन इमारतीवर आऊटडोअर टाईप आर्किटेक्चरल प्रकाशव्यवस्था करणे हे काम प्रगतीपथावर आहे.
- पुणे टुरिस्ट हबअंतर्गत विश्रामबागवाडा येथे विशिष्ट प्रकारची आर्किटेक्चरल प्रकाशव्यवस्था करणे या कामाची निविदा मान्यताप्रक्रियेत आहे.

- टूरिस्ट अॅक्ट्रक्शनकरीता ऐतिहासिक वास्तुमध्ये ऑडीयो-व्हिज्युअलशो तयार करणेसाठी प्रोजेक्टर व साऊंड सिस्टीम यंत्रणा पुरविणे, बसविणे व चालू करून देणे हे काम प्रगतीपथावर आहे.
- पुणे मनपाच्या बालगंधर्व रंगमंदीर येथील स्टेजसाठी अत्याधुनिक प्रकारची स्टेजलाईट यंत्रणा, ड्रेपरी यंत्रणा इत्यादी पुरविणे, बसविणे व तदनुषंगिक कामे करणे निविदा मान्यताप्रक्रियेत आहे.
- शनिवारवाडा येथील लाईट अॅण्ड साऊंड शो चे पूनर्निर्माण व सुशोभिकरण करणे हे काम ८० टक्के पूर्ण झालेले असून मार्च, २०१६ अखेर पूर्ण होणार आहे.
- पुणे मनपाच्या हडपसर शूटींग रेंज येथे २५ मीटर शूटींग रेंज टारगेट पुरविणे, बसविणे व तदनुषंगिक विद्युतविषयक कामे करणे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रुपये- ५.८० कोटी)

- ऊर्जा बचतीचे धोरण स्वीकारताना अपारंपारिक ऊर्जा स्रोताचा वापर वाढविणे आजच्या काळाची गरज झाली आहे. याकरिता पुणे महानगरपालिकेच्या इमारतींवर Roof Top Photo Voltaic Cell (RTPV) च्या माध्यमातून ४ ते ५ मेगावॉट वीज निर्मित करण्याचा मानस आहे. यासाठी पहिला टप्पा म्हणून एक मेगावॉट वीज सौरऊर्जेमार्फत निर्मित करण्याची क्षमता मार्च २०१६ अखेर पर्यंत निर्मित करण्याचा मानस आहे. अशा प्रकारे सौरऊर्जा निर्मित करणारी पुणे महानगरपालिका ही देशातील पहिली महानगरपालिका ठरणार आहे.
- मनपा मुख्य भवन व पुणे मनपाची महापालिका सहा. आयुक्त कार्यालये येथे सीसीटीव्ही बसविणेसाठी र.रु. ५० लाख एवढी तरतूद प्रस्तावित केलेली आहे.
- दैनंदिन देखभालदुरुस्ती यंत्रणेचे सक्षमीकरण करणेसाठी शहरातील रस्त्यांवरील दिव्यांकरीता जी.आय.एस. सिस्टिम व मटेरिअल इन्व्हेटरी सिस्टिम बसविण्याचे काम २०११-१२ पासून उपलब्ध झालेल्या तरतूदीनुसार सुरु केलेले आहे. या योजनेच्या माध्यमातून प्रत्येक पथ दिव्याला जीपीएस टुल्सद्वारे सर्व्हे करून आयडी नंबर देणे, बेसिक मॅप तयार करणे, मटेरियल इन्व्हेटरी संगणक प्रणाली विकसित करण्यासाठी निविदा प्रक्रिया पूर्ण करून प्रत्यक्ष कामास सुरुवात करणे यासाठी. रु. ५० लाख एवढी तरतूद प्रस्तावित केली आहे.
- ऊर्जा बचतीसाठी अत्याधुनिक उपकरणे बसविणेसाठी र. रु. ५० लाख एवढी तरतूद प्रस्तावित केली आहे.
- खराडी स्मशानभूमी येथे विद्युतदाहिनी उभारण्याचे काम प्रगतीपथावर असून यासाठी र.रु. ५०.०० लाख एवढी तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे .
- हडपसर शूटींग रेंजमधील १० मीटर रेंजसाठी डिजिटल टारगेट यंत्रणा बसविणेसाठी र.रु. ५० लाख प्रस्तावित केली आहे.
- वैकुंठ स्मशानभूमी येथे तिसरी विद्युतदाहिनी बसविणेसाठी र.रु. १६० लाख एवढी तरतूद प्रस्तावित केली आहे.
- हडपसर स्मशानभूमी येथे नवीन गॅसदाहिनी बसविणेसाठी र.रु. ७५ लाख एवढी तरतूद प्रस्तावित केली आहे.
- मनपाच्या विविध ठिकाणच्या सांस्कृतिक भवनांसाठी, मनपा भवन व इतर मनपा कार्यालयासाठी सी.सी.टी.व्ही यंत्रणा पुरविणे, बसविणे. (अण्णाभाऊ साठे, महात्मा फुले, सावित्रीबाई फुले, घोले रोड सां. भवन, औंध सांस्कृतिक भवन) यासाठी र.रु. १४० लाख एवढी तरतूद प्रस्तावित केली आहे

(१२) आपत्ती व्यवस्थापन

सन २०१५-१६

- शहरातील आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये प्रतिसाद व पुर्ण तयारी याकरिता सर्व सहाय्यक महापालिका आयुक्त कार्यालय, उप आयुक्त (परिमंडळ क्र. १ ते ४), पुणे मनपाची विविध खाती /विभाग स्तरावर साधनसामुग्रीचे संबंधीत अग्निशमन दल व नगरपालिका यांना आवश्यक साधनसामुग्री पुरविण्यात आली आहे. या साधनसामुग्रीचे अद्ययावतीकरण याअंतर्गत मुख्य इमारत येथील अग्निशमन यंत्रणा अद्ययावत करणे, मध्यवर्ती अग्निशमन विभागात जनरेटर बॅकअप व्यवस्था करणे, फायर पंप व डबल डिलेव्हरी पंप दुरुस्ती करणे व मुख्य भवन अग्निशमन यंत्रणेची देखभाल करणे इत्यादी कामे भवन विभाग व मोटार वाहन विभाग यांचेमार्फत पूर्ण करण्यात येत आहेत. सन २०१५-१६ या वर्षाकरिता आपत्ती व्यवस्थापन विभागासाठी एकूण र. रु. ६८.४० लाख (एकूण तरतूद र. रु. ७२ लाख मान्य तरतुदीच्या ५% वजा जाऊन) इतक्या रक्कमेचा विनियोग करण्यात आला आहे.
- पुणे महानगरपालिका प्रशासनाकडील 'आपत्ती व्यवस्थापन विभागा अंतर्गत' पुणे महापालिके अंतर्गत पुणे शहर, पुणे व सातारा जिल्ह्यातील नगरपालिकांकरिता प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन केंद्र, मुख्य इमारत, पुणे महानगरपालिका येथे स्थापन करण्यात आले आहे .पुणे मनपा 'मुख्य आपत्ती व्यवस्थापन कक्ष' व 'प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन केंद्र' २४ X ७ तास सुरु करण्यात आले. नागरीकांकरिता माहिती देवाण घेवाण करण्याकरिता संपर्क यंत्रणा उभारण्यात आलेली आहे.
- पुणे महानगरपालिकेतील सर्व खाते/विभाग, उप आयुक्त (परिमंडळ क्र. १ ते ४) व महापालिका सहाय्यक आयुक्त कार्यालये व पुणे व सातारा जिल्ह्यातील नगरपालिका यांचे १५०० अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना 'नॅशनल डिझास्टर रिस्पॉन्स फोर्स, तळेगाव', पुणे यांच्याकडून सन २०१५-१६ मध्ये आपत्ती व्यवस्थापनाचे निवासी प्रशिक्षण देण्याची कार्यवाही सुरु आहे. आजपर्यंत एकूण १७ प्रशिक्षण वर्ग पुर्ण झाले आहेत.
- प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन केंद्राअंतर्गत पुणे शहरातील क्षेत्रीय स्तरावरील व पुणे व सातारा जिल्ह्यातील नगरपालिकांचा आपत्कालीन व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्याचे काम पूर्ण करण्यात आले असून सेंटर फॉर डिझास्टर मॅनेजमेंट जमशेदजी टाटा स्कूल ऑफ डिझास्टर स्टडीज, टाटा सामाजिक विज्ञान संस्था, मुंबई यांचेकडे तपासणीसाठी पाठविण्यात आले आहे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रुपये-२.५० कोटी)

- क्षेत्रीय स्तरावर आपत्ती नियंत्रण कक्ष स्थापन करणे व प्रत्येक क्षेत्रीय स्तरावर रक्कम रुपये ७ लाख, एकूण रक्कम रुपये १ कोटी ५ लाख. (संपर्क यंत्रणा उभारणे, संगणक, वायरलेस यंत्रणा, आवश्यक सुविधा, स्वतंत्र दुरध्वनी कक्ष, मुख्य आपत्ती व्यवस्थापन नियंत्रण कक्ष व इतर विभागांशी समन्वय याकरिता यंत्रणा उभारणे.)
- सर्च अँड रेस्क्यु अत्याधुनिक यंत्रणेसह मोबाईल व्हॅन व संपर्क यंत्रणा खरेदी करणे संख्या - १ व मोबाईल संपर्क यंत्रणा उभारणी करिता रक्कम रुपये १ कोटी ५० लाख. (GIS, GPS, VSAT, VHF, Mobile, Maps, Satalight Phone इत्यादीसह यंत्रणा उभी करणे)
- सर्च अँड रेस्क्यु टीम (Search and Rescue) (२४ तास सेवा) प्रशिक्षण - रक्कम रुपये १० लाख. अग्निशमन विभाग, सुरक्षा विभाग, क्षेत्रीय कार्यालये, परिमंडळ कार्यालये, शासकीय कार्यालये, पुणे मनपातील विविध खाती व विभाग यांचे अधिकारी/ सेवकांना प्रशिक्षण. (शोध व बचाव (Search and Rescue) पथक, इमारत कोसळणे, रस्ते अपघात, पावसामुळे सोसायटी/वस्तीत पाणी साठणे, विविध दुर्घटनेत अडकलेल्या व्यक्तींची सुटका करणे, मॉकड्रील घेणे इत्यादी करिता उपयोगी)

- पुणे महानगरपालिकेचे विविध विभाग/क्षेत्रीय, विभागीय स्तरावर प्रशिक्षण व मॉकड्रील, जनजागृती, निकास आराखडे, आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे इ. (रक्कम रुपये १५ लाख) (पुणे मनपा हॉस्पिटल, शाळा, सभागृह व आपत्ती व्यवस्थापनाकरीता आवश्यक तातडीची उपाययोजना करणे)
- सन २०१०-२०११, २०११-२०१२, २०१२-२०१३ व सन २०१३-२०१४ दरम्यान आपत्कालिन व्यवस्थापनांतर्गत खरेदी करण्यात आलेल्या साधनसामुग्रीचे अद्ययावतीकरण, देखभाल व दुरुस्ती करणे व नव्याने खरेदी करणे. (अंदाजे रक्कम रुपये २५ लाख)
- थ-नागरीक संरक्षण, पूर संरक्षण व पूर संरक्षण योजना थ-१, नैसर्गिक आपत्ती/अपघातग्रस्तांना तातडीच्या खर्चासाठी RE11R 101या बजेटहेडवर रक्कम रुपये ५० लाख तरतुद करण्यात येत आहे व सदरच्या अर्थशीर्षकामध्ये 'नैसर्गिक व मानवनिर्मित आपत्ती आणि मोठे अपघात यामध्ये प्रतिसाद, शोध व बचाव कार्य इत्यादीच्या तातडीने करावयाच्या खर्चासाठी' असा बदल करण्यात येत आहे.
- प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन केंद्र, पुणे महानगरपालिका, पुणे - महाराष्ट्र शासन निर्णय क्र. डीएमयू-२००६/सीआर-११/डीएम- १, दि. २५/०७/२००६शासन निर्णयान्वये राज्यातील १० प्रादेशिक क्षेत्रे, आपत्ती व्यवस्थापन केंद्रे स्थापित केली आहेत. या शासन निर्णयात निश्चित केल्यानुसार याप्रकरणी पुणे महानगरपालिकेकडून संपूर्ण पुणे व सातारा जिल्ह्यासाठी प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन केंद्र म्हणून पुणे महानगरपालिकेने कार्यवाही करणे अपेक्षित आहे व शासनाने प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन केंद्राची कार्य व उद्दिष्ट्ये निश्चित केली आहेत.

(१३) जवाहरलाल नेहरु राष्ट्रीय शहरी पुनरुत्थान अभियानांतर्गत प्रकल्प

सन २०१५-१६

- जवाहरलाल नेहरु राष्ट्रीय शहरी पुनरुत्थान अभियान या योजने अंतर्गत करावयाच्या कामांसाठी सन २०१५-२०१६ साठीची मंजूर आवश्यक तरतूद-र.रु.२८१.६० कोटी
- जनेराशपुअ अंतर्गत दि.०१.१२.२०१५ ते दि.३१/३/२०१६ अखेर होणारा अपेक्षित खर्च र.रु. १३६.८३ कोटी
- याव्यतिरिक्त सन २०१५-१६ मध्ये केंद्र व राज्य शासनाकडील अंदाजपत्रकीय उत्पन्नाचा मंजूर अनुदानाचा हिस्सा र.रु.१८१.१६ कोटी
- मार्च २०१६ अखेर केंद्र व राज्य शासनाकडील अपेक्षित अनुदानाच्या उत्पन्नाचा हिस्सा र.रु. ८७.१९ कोटी

पूर्णत्वास/सुरु असलेल्या नाविन्यपूर्ण योजना/प्रकल्प

- जनेराशपुअ वाढीव कालावधी अंतर्गत मंजूर झालेल्या भामा आसखेड पाणीपुरवठा योजना (र.रु.३८०.१७ कोटी) व वडगाव बुद्रुक जलशुध्दीकरण केंद्र उभारणे (र.रु. ११८.०७ कोटी) या प्रकल्पांचे प्रत्यक्ष काम चालू आहे.

जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय शहरी पुनरुत्थान अभियान, स्मार्ट सिटी अभियान आणि
अमृत अंतर्गत प्रकल्प

सन २०१६-१७

(एकूण तरतूद रुपये ५०१.४३ कोटी)

- भारत सरकारच्या शासन परिपत्रक क्र. के-१४०२७/४/एनयुआरएम-२०१५ दि.१४.०८.२०१५ च्या (क्लॉज नं.६.Other issues) अन्वये जे प्रकल्प मंजूर झालेले आहेत परंतु मंजूर झालेल्या प्रकल्पांपैकी ज्या प्रकल्पांचा निधी मार्च-२०१४ च्या अगोदर वितरीत करण्यात आलेला आहे, त्याच प्रकल्पांचा समावेश अमृत अभियानात करण्यात येणार असल्याचे कळविण्यात आले आहे.
- त्याअनुषंगाने ज.ने.रा.श.पु.अ.अंतर्गत भामा-आसखेड व वडगांव बुद्रुक ह्या दोन प्रकल्पांचा पहिला हप्ता मार्च २०१४ च्या आगोदर वितरित झाल्याने सदरचे दोन्ही प्रकल्प अमृत अभियानासाठी पात्र ठरत आहेत. सदर प्रकल्पासाठी सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षामध्ये केंद्र व राज्य शासनाकडील अंदाजपत्रकीय अपेक्षित उत्पन्नाच्या अनुदानाचा हिस्सा एकूण र.रु.१२९.५० कोटी आहे.
- सन २०१६-२०१७ या वर्षासाठी जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय शहरी पुनरुत्थान अभियानात नविन वाढीव कालावधी अंतर्गत असलेले व आता अमृत अभियानामध्ये पात्र ठरलेल्या पाणीपुरवठ्याच्या दोन प्रकल्पांसाठी एकूण र.रु.१८५.०० कोटीची अंदाजपत्रकीय तरतूद करण्यात येत आहे.
- जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय शहरी पुनरुत्थान अभियानांतर्गत ज्या जुन्या प्रकल्पांची कामे अद्याप शिल्लक आहेत अश्या प्रकल्पांच्या कामांसाठी र.रु.५९.४३ कोटीची तरतूद करण्यात येत आहे.

स्मार्ट सिटी अभियान -

- नव्याने सुरु होणाऱ्या स्मार्ट सिटी अभियानासाठी केंद्र शासनाचे र.रु.१०० कोटी तथा राज्यशासनाचे र.रु.५० कोटी असे एकूण र.रु.१५० कोटी अनुदान अपेक्षित आहे.
- सदर अभियानासाठी सद्यस्थितीत अर्थसंकल्पामध्ये प्रकल्प खर्चासाठी र.रु.२००.०० कोटीची (१०० कोटी केंद्रशासन + ५० कोटी राज्यशासन + ५०कोटी स्थानिक स्वराज्य संस्था) व अनुषंगिक खर्चासाठी र.रु.५.२० कोटी इतकी तरतूद करण्यात येत आहे.

अमृत अभियान -

- केंद्र शासनाने जाहीर केलेल्या अमृत अभियानासाठी अर्थसंकल्पामध्ये र.रु.५०.०० कोटीची तरतूद करण्यात येत आहे.

प्रस्तावित महत्वाचे प्रकल्प/योजना

- भामा आसखेड पाणीपुरवठा योजना व वडगाव बुद्रुक जलशुध्दीकरण केंद्र - “भामा आसखेड पाणीपुरवठा योजनेचे” काम प्रगतीपथावर आहे व “वडगाव बुद्रुक जलशुध्दीकरण केंद्र उभारणे” या प्रकल्पाच्या शेवटच्या टप्प्याचे काम सुरू आहे.
- स्मार्ट सिटी अभियान - “केंद्र शासनमार्फत लोकांच्या जीवनमानाचा दर्जा सुधारण्यासाठी तसेच स्वच्छ, शाश्वत व पर्यावरणपूरक शहरे तयार करण्यासाठी स्मार्ट सिटी अभियान या महत्वाकांक्षी अभियानांची घोषणा मा.पंतप्रधान महोदयांच्या हस्ते दिनांक २५.०६.२०१५ रोजी करण्यात आलेली आहे. या योजनेच्या पहिल्या टप्प्यामध्ये स्पर्धात्मकरित्या निवड झालेल्या ९८ शहरांपैकी पुणे एक शहर आहे.
- या अनुषंगाने आता दुसऱ्या टप्प्यामध्ये केंद्र शासन तथा राज्यशासनाकडून निधी प्राप्त करून घेण्यासाठी पुणे शहराचा स्मार्ट सिटी प्रस्ताव केंद्र शासनास दि.१५.१२.२०१५ रोजी सादर केला आहे.
- पुणे शहराचे एकूण ३२८ डीएमअे करण्याचे योजले असून, प्रत्येक डीएमअेसाठी आवश्यक त्या मोठया व्यासाचे फ्लोमीटर (Bulk Meter) बसविण्याचे योजले आहे. तसेच काही भागांमध्ये ग्राहकांच्या नळजोडवर मीटर्स बसविणे प्रस्तावित आहे. शहरात होत असलेली पाणी गळती शोधण्यासाठी अत्याधुनिक हिलीयम टेक्नॉलॉजी पद्धतीने पाणी गळती शोधण्याची कार्यवाही हाती घेण्यात येणार आहे.

- पुणे मनपाच्या विविध खात्यांकडील रेकॉर्ड जतन करण्यासाठी नायडू हॉस्पिटल आवारात प्रशासकीय इमारत बांधणेत येणार आहे.
- पुणे शहरात कामगार कल्याण भवन उभारणे.
- यशवंतराव चव्हाण नाटयगृह कोथरूड येथे नवीन बाल नाटयगृह उभारणे.
- बोपोडी येथे संजय गांधी हॉस्पिटल उभारणे.
- गणेश कलाक्रिडा येथील आसन व्यवस्था बदलणे.
- हिराबाग कोठीच्या व्यापारी आरक्षित जागेवर स्व.वसंतदादा पाटील यांचे नावे मनपा सेवक प्रशिक्षण हॉल बांधणेत येणार आहे.

(१६) माहिती व तंत्रज्ञान

सन २०१५-१६

- पुणे महानगरपालिकेची विविध विभागांची माहिती, प्रकल्पांची माहिती व प्रशासकीय निर्णय नागरिकांपर्यंत गतिमानरित्या व उत्तमरित्या पोचविण्याकरिता Social Media, Twitter, Instagram इत्यादींचा वापर करण्यात आला. पुणे मनपाचे www.facebook.com/pmc pune असे वेबपेज, फेसबुक सोशलमिडीया प्लॅटफॉर्मवर उपलब्ध करण्यात आले.
- नागरिकांसाठी अत्याधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित 'ऑनलाईन तक्रार व्यवस्थापन संगणक प्रणाली' विकसित करण्यात आली. नागरिकांच्या पुणे मनपाकडून असलेल्या अपेक्षा, सूचना व तक्रारी अनेक माध्यमांतून मनपापर्यंत पोहोचत असतात. त्याबाबत त्यांचे सर्व सूचनांची योग्य दखल घेण्याकरिता व तक्रारींचा निपटारा करण्याकरिता "Feedback Monitoring Cell (FMC)" असा कक्ष स्थापन करण्यात आला. नागरिकांमार्फत Facebook, Whatsapp, Website, Social Media, Twitter, Instagram, SMS इ. विविध माध्यमांद्वारे Centralised पध्दतीने तक्रारी व सूचना प्राप्त होवून कार्यवाही करण्याकरिता FMC द्वारे अंमलबजावणी सुरू करण्यात आली.
- केंद्रशासनाच्या स्मार्ट सिटी प्रकल्पांतर्गत पुणे मनपाचे नागरिकांकरिता प्रकल्पाची संपूर्ण माहिती त्वरित पोहोचविण्याकरिता व नागरिकांच्या सहभागाकरिता www.punecity.in संकेतस्थळ सुरू करण्यात आले.
- तसेच विविध विभागांमधील संगणकीकरणाबाबतची माहिती उपलब्ध होणेकरिता punecity.gov.in असे संकेतस्थळ सुरू करण्यात आले. पुणे महानगरपालिकेची विविध विभागांची, प्रकल्पांची माहिती, तसेच मनपातील होणाऱ्या सर्व घडामोडी नागरिकांना तपशिलवार उपलब्ध होण्याकरिता दरमहा eNewsletter प्रसिध्द करण्यात येत आहे.
- पुणे मनपाच्या सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांचे प्रशासकीय कामकाजामध्ये संगणकचा जास्तीत जास्त वापर सुरू होऊन कामकाज अधिकअधिक गतिमान होण्याकरिता सर्व कर्मचाऱ्यांना माहिती व तंत्रज्ञान प्रशिक्षण वर्ग दरमहा सुरू करण्यात आले.
- पुणेकर नागरिकांना राजीव गांधी उद्यान कात्रज येथील तिकीटे घरबसल्या मिळण्याकरिता ऑनलाईन तिकीट संगणक प्रणाली सुरू करण्यात आली.
- Smart Governance च्या दिशेने वाटचाल करण्याकरिता तयार करण्यात आलेला आराखडा punecity.gov.in वर प्रकाशित करण्यात आलेला आहे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रुपये - ४०.०० कोटी)

- स्मार्ट सिटीकडे वाटचाल करताना नवनवीन तंत्रज्ञानाचा वापर महानगरपालिकेला करावा लागणार आहे. नागरिकांना सोईस्कर पध्दतीने सेवा उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने माहिती व तंत्रज्ञान खात्याचा बळकटीकरण करण्याची नितांत आवश्यकता आहे. पुणे महानगरपालिकेने पुढील ३ वर्षांमध्ये नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर करून नागरी सेवा उपलब्धकरून देण्यासाठी सर्वांकष आराखडा तयारकेला असून त्या आराखड्याच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक तरतूद या अंदाजपत्रकात समाविष्ट करण्यात आली आहे.

पुढील वर्षाच्या ठळकबाबी खालील प्रमाणे आहेत.

- पुणेकर नागरिकांना विविध विभागांची माहिती होण्याकरिता, तक्रारी नोंदविण्याकरिता व सुविधेकरिता 'कॉल सेंटर' कार्यान्वित करणे प्रस्तावित आहे.
- पुणे मनपाचे अद्ययावत संकेतस्थळ अत्याधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित विकसीत होऊन विविध विभागांची अंतर्गत संकेतस्थळे विकसीत करण्याचे प्रयोजन आहे.
- पुणे मनपातील विविध विभागांचे प्रशासकीय कामकाजातील माहिती, सेवा-सुविधा, तक्रारी इत्यादीकरिता m-Governance तंत्रज्ञानाचा प्रभावी वापर करून मोबाईल ॲप्स उपलब्ध करण्यात येणार आहेत.
- पुणेकर नागरिकांना "Right to Services" अंतर्गत येणाऱ्या सर्व सुविधा ऑनलाईन पध्दतीने उपलब्ध होणेकरिता प्रणाली विकसीत करण्यात येणार आहे.
- पुणे मनपाचे सर्व ऑनलाईन संगणकप्रणालीकरिता मनपाचे 'अत्याधुनिक डाटा सेंटर' विकसित करणे तसेच Cloud Technology चा वापर करून संगणक प्रणाली Host करण्यात येणार आहेत.
- पुणे मनपाची सर्व क्षेत्रीय कार्यालये व संपूर्ण कार्यालयांमधील 2mbps इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी अपग्रेड करणे प्रस्तावित आहे.
- पुणेशहरातील सर्व स्तरातील नागरिकांना माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यासाठी व दैनंदिन जीवनमानात सुधारणा करण्यासाठी "Digital Literacy Centres" ची स्थापनाकरण्यात येणार आहे.
- मनपातील अधिकारी व कर्मचारी यांना प्रशासकीय कामकाजामध्ये अधिकाधिक माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करणेसाठी प्रशिक्षण देण्याकरिता "Digital Training LAB" करणे प्रस्तावित आहे.
- मनपाचे विविध विभागांकरिता आवश्यक असलेले GIS संगणक प्रणाली कार्यान्वित करून विविध विभागांचे डाटाबेस इंटीग्रेट करण्यात येणार आहेत.
- मनपा मुख्य भवन व इतर कार्यालयामध्ये अत्याधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित नेटवर्क सिस्टीम व इन्फ्रास्ट्रक्चर उभारणे प्रस्तावित आहे.
- महानगरपालिकेच्या नागरी सुविधा नागरिकांना घराजवळ उपलब्ध करून देण्यासाठी नागरी सुविधा केंद्र मदत करतात. आजच्या अस्तित्वात असलेल्या नागरी सुविधा केंद्रांमध्ये मोठ्या प्रमाणात सुधारणा करण्याची आवश्यकता आहे. यावर्षी प्रत्येक नागरिकाला त्याच्या घराजवळ दोन कि.मी. च्या परिसरामध्ये नागरी सुविधा केंद्र उपलब्ध असावे व त्यासाठी जुन्या सुविधा केंद्रांची दुरूस्ती व नवीन सुविधा केंद्र आवश्यक त्या प्रमाणात बांधण्याचे काम पूर्ण करण्यात येणार आहे.

(१७) हेरिटेज सेल

सन २०१५-१६

- नानावाडा या ऐतिहासिक वास्तुची मोठया प्रमाणात दुरुस्ती व जतन संवर्धनाची कामे अंतिम टप्प्यात आहेत.
- प्राचीन नागेश्वर मंदीर जतन संवर्धन प्रकल्पाचा पहिला टप्पा पूर्ण होऊन परिसराची विकास कामे चालू आहेत.
- ब्रिटीश कालीन बंडगार्डन पूल जतन संवर्धना अंतर्गत 'आर्ट प्लाझा' विकसित करण्याचे काम हाती घेण्यात आले असून ते अंतिम टप्प्यात आहे.
- जुन्या हददीतील नवीन डी.पी.मध्ये हेरिटेज लिस्ट व नियमावली समाविष्ट करून मिळकत मालकांसाठी अनेक तरतुदी करण्यात आल्या आहेत.
- महात्मा फुले मंडई या वास्तुच्या जतन संवर्धन प्रकल्पाचा पहिला टप्पा पूर्ण झाला.
- सावरकर स्मारक म्युरल्स व दृकश्राव्य दालन परिसर विकसित करण्यात आला.
- हेरिटेज आर्किटेक्ट यांचे स्वतंत्र पॅनेल निर्माण करण्यात आले.

सन २०१५-१६ मधील महत्वाच्या पुर्णत्वास/ सुरू असलेल्या नाविन्यपूर्ण योजना/ प्रकल्प :-

- ब्रिटीश कालीन बंडगार्डन पूल दुरुस्ती व जतन संवर्धनाचा प्रकल्प या अंतर्गत 'आर्ट प्लाझा' विकसित करण्याचे काम पूर्ण होईल.
- विश्रामबागवाडा येथे सांस्कृतिक कार्यक्रमांसाठी कायमस्वरूपी ग्रीन रूम, बैठक व्यवस्था इ. कामे पूर्ण करण्यात आली.
- पर्यटन विषयाला चालना मिळण्यासाठी 'कॉफी टेबल बुक' तयार करण्यात आले व पुण्याची वैशिष्ट्ये दर्शविणारा 'लोगो' तयार करण्यात आला.
- नानावाडा येथे फ्रिडम फायटर शो च्या कामास सुरुवात करण्यात आली.
- सिंहगड येथे तानाजी मालुसरे यांच्या समाधीस्थळाचे विकास व सुशोभिकरण या कामास प्रारंभ करण्यात आला.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रुपये-१५ कोटी)

- सिंहगड किल्ल्यावरील नरवीर तानाजी मालुसरे यांचे समाधीस्थळ येथे स्वराज्यनिष्ठ शिल्प उभारणे व परिसर विकसित करणे.
- लाल महाल येथील मास्टर प्लॅनिंगनुसार विविध दुरुस्तीची व विकासाची कामे करणे
- ऐतिहासिक जुनी महात्मा फुले मंडई येथे मंडई दुरुस्ती करणे (गाळ्यांची डेव्हलपमेंट + विद्युत व्यवस्था) टुरिस्ट हब अंतर्गत खालील कामे करणे
- पुणे टुरिझम मास्टर प्लॅनिंग करणे व त्याअनुषंगिक विविध प्रकल्प राबविणे.
- पर्यटन वाढीसाठी विविध ब्रॉशर्स, पोस्टर्स, नकाशे पुस्तिका इत्यादी तयार करणे.
- पुणे शहरात विविध प्रकारचे वॉक, ट्रेल, मिनी बस टुर विकसित करणे.
- टुरिझमसाठी विविध ठिकाणी पायाभूत सुविधा (स्वच्छतागृहे इ.), मार्केटिंग व विविध विकास कामे करणे.
- पुणे शहरामध्ये हेरिटेज व्हिलेज / पार्क यांची उभारणी करणे.
- जुन्या पुणे शहराचे मिनिएचर मॉडेल तयार करणे.
- हेरिटेज टुरिझम विकसित करणेसाठी विद्युत रोषणाई व विविध कामे करणे.
- पुणे शहरामध्ये नानावाडा येथे फ्रिडम फायटर म्युझियम तयार करणे.

(१८) शिक्षणासाठी आधुनिक सुविधा

सन २०१५-१६

प्राथमिक शिक्षण -

- सन २०१५-१६ करिता पुणे मनपा शिक्षण मंडळासाठी मनपा मुख्य सभेने रक्कम रूपये २८५.७८ कोटी चे अंदाजपत्रक मंजूर केलेले होते.
- त्यामध्ये पुणे मनपा शिक्षण मंडळाच्या एकूण ३१२ शाळांतील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक साहित्य, गणवेश, स्वेटर, संगणक प्रशिक्षण, वाहतूक व्यवस्था, विविध समारंभ, विद्यार्थी व पालकांसाठी समुपदेशन, पटनोंदणी अभियान, शिक्षक प्रशिक्षण, विविध स्पर्धा तसेच विद्यानिकेतन शाळा, ई-लर्निंग स्कूल, क्रीडानिकेतन, संगीत विद्यालय, विशेष मुलांची शाळा, बालवाडी सक्षमीकरण, इ. बाबींकरिता तरतूद करण्यात आलेली होती.
- शिक्षक सहयोगी दल - शिक्षण मंडळाकडे सहयोगी दलाची स्थापना करण्यात आलेली असून या दलामध्ये २९ विषयतज्ञ व २३ उच्च शिक्षित व अनुभवी शिक्षकांची निवड करून त्यांना प्रशिक्षित करण्यात आलेले असून त्यांचेमार्फत शाळांतील शिक्षकांना विशेष प्रशिक्षण व मार्गदर्शन करण्यात येते. सहयोगी दलाच्या सर्व ५२ शिक्षकांना अध्यापन व मार्गदर्शन यामध्ये सुलभता व अधुनिकता येण्यासाठी प्रत्येकास टॅबलेट पीसी देण्यात येणार आहेत. सहयोगी दल प्रशिक्षणांतर्गत बेंगलुरू येथे अजीम प्रेमजी विद्यापीठातर्फे दिनांक ८ ते १२ डिसेंबर २०१५ या कालावधीत प्रशिक्षण देण्यात आले. तसेच अध्यापनातील नवनवीन प्रयोग समजून घेण्यासाठी ठाणे जिल्हयातील क्वेस्ट संस्थेमार्फत चालविल्या जाणाऱ्या शाळांमधील वैशिष्ट्यपूर्ण अध्यापन व नियोजन यांची पाहणी दि. १ व २ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी या दलामार्फत करण्यात आली.
- सीएसआर कक्ष - शामची आई फाँडेशनच्या वतीने शिक्षण मंडळाकडे सीएसआर कक्ष स्थापन करण्यात आलेला असून त्यासाठी विविध संस्था व कंपन्यांच्या मदतीने शाळांसाठी भौतिक सुविधा व शैक्षणिक गुणवत्ता यासाठी महत्त्वपूर्ण सहकार्य घेण्यात येत आहे. या अंतर्गत पुढील संस्थांनी भरीव कामगिरी केलेली दिसून येते.
- पर्सिस्टंट फाऊंडेशन - शिक्षण मंडळाच्या शाळांमधून नवीन १०१ स्वच्छतागृहे बांधून दिलेली आहेत.
- झेन्सार फाऊंडेशन - या संस्थेने चंदननगर येथील पाच शाळा दत्तक घेवून संगणक लॅब, शैक्षणिक उपक्रम, शिक्षक प्रशिक्षण, भौतिक सुविधा इ. सुविधा उपलब्ध करून दिल्या आहेत.
- थर्मॅक्स फाऊंडेशन - इंग्रजी माध्यमाच्या चार शाळा दत्तक घेवून गुणवत्तापूर्ण शिक्षण दिले जात आहे.
- सायन्स फॉर ऑल फाऊंडेशन - सेमी इंग्रजी वर्गासाठी अध्यापन करणे.
- भारत फोर्ज लि. - मुढवा येथील शाळेत आधुनिक स्वच्छतागृह, पाण्याची टाकी अशा भौतिक सुविधा उपलब्ध करून दिल्या आहेत.
- रोटरी क्लब ऑफ पुणे प्राईड - नव निर्मिती संस्थेच्या माध्यमातून गणित विषयासाठी १२०० शिक्षकांचे कृतियुक्त प्रशिक्षण देणे प्रस्तावित आहे.
- नॅस्कॉम फाऊंडेशन - डिजिटल लिटरसी संदर्भात पालक व विद्यार्थी यांना संगणक प्रशिक्षण देण्यात येत आहे.
- आजम कॅम्प पी.ए. इनामदार ट्रस्ट - उर्दू माध्यमाच्या २१ शाळांतून अदययावत संगणक कक्ष, इंटरनेट, स्पोकन इंग्लिश इ. सुविधा दिल्या जात आहेत.

- विद्यानिकेतन शाळा - निवडक विद्यार्थ्यांसाठी विद्यानिकेतन शाळा सुरु करण्यात आलेल्या असून मराठी माध्यमाच्या १७, उर्दू माध्यमाच्या २ व इंग्रजी माध्यमाची १ अशा विद्यानिकेतन शाळा असून त्या इ. १ ली ते ८ वी पर्यंत आहेत. या शाळांतील विद्यार्थ्यांना महाराष्ट्र शासनाच्या शिष्यवृत्ती परिक्षेसाठी विशेष मार्गदर्शन केले जाते. मार्च २०१५ मध्ये झालेल्या परीक्षेत मनपा शाळेचे ३० विद्यार्थी गुणवत्ता यादीत चमकले आहेत. या विद्यार्थ्यांसाठी बस वाहतूकीसह सर्व शैक्षणिक सुविधा पुरविल्या जातात.
- ई लर्निंग स्कूल - सध्या शिक्षण मंडळामार्फत कै. रामचंद्र बनकर प्रशाला, हडपसर, क्रांतीवीर लहूजी वस्ताद साळवे प्रशाला, येरवडा तसेच राजीव गांधी ई लर्निंग स्कूल, पर्वती या तीन ई लर्निंग स्कूल सुरु असून पुढील शैक्षणिक वर्षात ४ नवीन ई लर्निंग शाळा सुरु करणेसाठी स्वतंत्र आर्थिक तरतूद करण्यात आली आहे.
- क्रीडानिकेतन -क्रीडाविषयक विशेष मार्गदर्शन करणेसाठी ३ क्रीडानिकेतन शाळा सुरु आहेत. या शाळांतील विद्यार्थ्यांना पौष्टिक आहार तसेच वाहतूक सुविधा देण्यात येते. या शाळेतील विद्यार्थी राष्ट्रीय पातळीवरील क्रीडा स्पर्धांमध्ये प्राविण्य मिळवत आहेत.
- संगीत विद्यालय - संत तुकाराम संगीत विद्यालय, प्रभात रोड पुणे या ठिकाणी निवडक १२५ विद्यार्थ्यांना गायन, तबला वादन या विषयी संगीत शिक्षकांमार्फत मार्गदर्शन केले जाते. या विद्यार्थ्यांची गंधर्व महाविद्यालयामार्फत घेण्यात येणाऱ्या परिक्षांसाठी तयारी करून घेतली जाते.
- विशेष मुलांची शाळा - कै. लालबहादूर शास्त्री विद्यालय, शिवाजीनगर या ठिकाणी मतिमंद विद्यार्थ्यांसाठी विशेष मुलांची शाळा सुरु आहे. या ठिकाणी २२ विद्यार्थी असून शाळेसाठी आवश्यक स्पीच थेरेपी रुम इ. सर्व सुविधा उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत.
- पटनोंदणी अभियान - विद्यार्थी पटसंख्या वाढावी म्हणून पटनोंदणी अभियानासाठी स्वतंत्रपणे तरतूद करण्यात आली आहे. गृहभेटी, कुटुंब सर्वेक्षण करणे, कोपरा सभा आयोजित करणे यासाठी आवश्यक बॅनर, माहितीपत्रके, माहितीपट प्रक्षेपण करणे या बाबींचे आयोजन करून शिक्षण मंडळाच्या शाळांतील विद्यार्थी प्रवेश वाढविण्यासाठी विशेष प्रयत्न केले जात आहेत.
- मॉडेल स्कूल - शिक्षण मंडळाच्या मराठी व उर्दू माध्यमाच्या शाळांसाठी विशेष उपक्रम राबविण्यात येणार असून १५ प्रशासकीय विभागातून प्रत्येकी १ या प्रमाणे १५ मराठी व २ उर्दू माध्यमाच्या मॉडेल स्कूल तयार करण्यात येतील. या शाळांमधून विशेष भौतिक सुविधा, ज्ञानरचनावादावर आधारीत आनंददायी अध्यापन पध्दती, शालेय वेळेत वाढ करणे, विशिष्ट शैक्षणिक साहित्य, फर्निचर, वाचनालय, प्रयोगशाळा, संगणक कक्ष, स्वच्छतागृह, सभागृह, प्रोजेक्टर इ. सुविधांसह विभागातील इतर शाळांतील शिक्षकांना मार्गदर्शन करणे, मॉडेल स्कूल च्या माध्यमातून शैक्षणिक उपक्रमासाठी शाळांना आदर्श निर्माण करून देणे यासाठी मॉडेल स्कूल ही योजना राबविण्यात येईल.

माध्यमिक व तांत्रिक शिक्षण विभाग -

- पुणे महानगरपालिकेकडून इ. ८वी ते १२वी पर्यंतचे शिक्षण माध्यमिक व तांत्रिक विभागाकडून मोफत दिले जाते व पुणे महानगरपालिका संचलित सर्व शाळांमध्ये मागासवर्गीय, अल्पसंख्यांक, आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना माध्यमिक शिक्षणाच्या मोफत संधी उपलब्ध करून दिल्या जातात. पुणे महानगरपालिकेच्यामराठी व उर्दू माध्यमाच्या १८ अनुदानित व ४ विनाअनुदानित तसेच २ तंत्र शाळांपैकी १ अनुदानित, राजीव गांधी ई-लर्निंग स्कूल, सहकार नगर, पुणे ९ ही इंग्रजी माध्यमाची शाळा व पुणे महानगरपालिका व थरमॅक्स सोशल इनिशिएटिव्ह यांचे संयुक्त विद्यमाने के.सी.ठाकरे इंग्लिश मिडीअम स्कूल आणि आकांक्षा फाऊंडेशन, टिच फॉर इंडिया यांचे संयुक्त विद्यमाने कै. विनोबा भावे, संत गाडगे महाराज, कै. बाबु जगजीवनराम, कै. पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर या ४ इंग्लिश मिडीअम स्कूल अशा एकूण ३० शाळा कार्यरत आहेत.

- पुणे महानगरपालिका संचलित माध्यमिक शाळांकडील विद्यार्थ्यांसाठी राबविलेले विशेष उपक्रम
- मोफत २१ अपेक्षित प्रश्न संच- इ. १०वी च्या २५०० विद्यार्थ्यांना मोफत २१ अपेक्षित प्रश्न संचाचे वाटप करण्यात आले आहे. तसेच इयत्ता ९वी व १०वी च्या विद्यार्थ्यांना क्रमिक पुस्तके देण्यात आली.
- ११वी व १२वी द्विलक्षी अभ्यासक्रम - राजीव गांधी अॅकॅडमी ऑफ ई-लर्निंग स्कूल, सहकार नगर, पुणे ९ ही इंग्रजी माध्यमाची शाळा ज्युनिअर केजी ते इ. १२वी पर्यंत असून पुणे महानगरपालिकेच्या शाळांमधून इ. १०वी मधून उत्तीर्ण झालेल्या ५० टक्के विद्यार्थ्यांना इ. ११वी द्विलक्षी अभ्यासक्रमासाठी मोफत प्रवेश देण्यात येतो. यामुळे गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थ्यांना आयआयटी एआयईईई मध्ये प्रवेश घेणे सुलभ होते. सन २०१५-१६ मध्ये १३ विद्यार्थी आयआयटी एआयईईई प्रवेशासाठी पात्र झाले आहेत. या विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी १ लाख रू. शिष्यवृत्ती देण्यात येणार आहे.
- श्रीमती शारदाबाई पवार शिष्यवृत्ती योजना - पुणे महानगरपालिकेच्या माध्यमिक शाळांमधील इ. १०वी व १२ वी च्या अनुक्रमे ज्या विद्यार्थ्यांना ८५ टक्के व ८० टक्के पेक्षा अधिक गुण मिळाले आहेत अशा विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी ५१०००/- रूपये दिले जातात. या वर्षी पुणे महानगरपालिका संचलित शाळांकडील इ. १० वी चे ६५ विद्यार्थी व १२ वी चे ५ विद्यार्थी तसेच राजीव गांधी अॅकॅडमी ऑफ ई-लर्निंग स्कूल येथील ८५ विद्यार्थी असे एकूण १५५ विद्यार्थ्यांना या शिष्यवृत्तीचा लाभ होणार आहे.
- NSQF(National Skill Qualification FrameWork)अंतर्गत पुणे महानगरपालिका संचलित १० माध्यमिक विद्यालयांमध्ये सन २०१४-१५ मध्ये सदरची योजना इ. ९वी साठी सुरू करण्यात आली. सध्या सन २०१५-१६ शैक्षणिक वर्षामध्ये इ. ९वी व १०वी साठी १० माध्यमिक शाळांमध्ये हा उपक्रम सुरू असून हिंदी या विषयाऐवजी मल्टीस्कील व रिटेल हे २ विषय व्यवसाय अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यात आलेले आहेत. या योजनेमुळे विद्यार्थ्यांना माध्यमिक स्तरावर व्यवसाय शिक्षणाची प्राथमिक ओळख होणार असून भविष्यामध्ये व्यवसाय शिक्षणाकडे जाण्याचा मार्ग सुकर होणार आहे. सदरच्या योजने मध्ये लेव्हल १ मध्ये ४९० (मल्टीस्कील २४३ + रिटेल २४७) व लेव्हल २ मध्ये ३४८ (मल्टीस्कील १७२ + रिटेल १७६) इतके विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत.
- मोफत बसपास सुविधा- मा. मुख्य सभा ठ.क्र. ४० दि. २०/०४/२०१५ ने पुणे महानगरपालिका हद्दीतील इ. ५ वी ते १० वी पर्यंतच्या शहर निवासी विद्यार्थी व विद्यार्थिनींना सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात पास देताना पुणे महानगरपालिकेच्या विद्यार्थ्यांना मोफत व इतर शाळांतील विद्यार्थ्यांकडून पास देताना त्यांच्याकडून २५ टक्के रक्कम घेवून उरलेली ७५ टक्के रक्कम पुणे महानगरपालिकेकडून पीएमपीएमएल ला आदा करण्यासाठी मान्यता मिळाली आहे. सन २००९-१० ते २०१४-१५ पर्यंतची विद्यार्थी संख्या व त्यापोटी पीएमपीएमएल ला आदा केलेली रक्कम पाहता सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात पीएमपीएमएल ला आदा करावयाची रक्कम अंदाजे ८ कोटी इतकी राहणार आहे. त्यामुळे पुणे महानगरपालिकेची आर्थिक बचत मोठ्या प्रमाणात झाली आहे.
- शैक्षणिक अभ्यासक्रमावर आधारित संगणक प्रणाली- यावर्षी प्रथमच मराठी माध्यमाच्या माध्यमिक शाळांमध्ये शैक्षणिक अभ्यासक्रमावर आधारित संगणक प्रणाली सुरू करण्यात आलेली आहे. त्याचा विद्यार्थ्यांना फायदा होत आहे.
- कला व क्रीडा स्पर्धा, विज्ञान भूगोल प्रदर्शन, छात्रसेना (स्काऊट), शैक्षणिक सहल, स्नेहसंमेलन व इयत्ता १० वी व १२ वी च्या विद्यार्थ्यांना निरोप समारंभ यांचे आयोजन शाळा पातळीवर करण्यात आले आहे.
- मोफत गणवेश- पुणे महानगरपालिका संचलित माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांकडील इयत्ता ५ वी ते १२ वी च्या विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी दोन गणवेश मोफत देण्यात आले आहे. गणवेशाबाबतची संपूर्ण कार्यवाही भांडार विभाग कार्यालय यांचेकडून करण्यात आलेली आहे.

- औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्र (आय. टी. आय) - श्री. छत्रपती शिवाजी औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्र (आय. टी. आय.), येथे टर्नर, फिटर, इलेक्ट्रिशियन व ड्रॉफ्टस्मन हे चार ट्रेड असून २०० विद्यार्थ्यांना त्याचा लाभ होत आहे. या ट्रेड साठी पुणे महानगरपालिकेच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांना प्राधान्याने प्रवेश दिला जातो. याचा फायदा विद्यार्थ्यांना भविष्य काळात चरितार्थ चालविण्यासाठी होतो.
- सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात सी.एस.आर. अंतर्गत एकूण ३० उपक्रम मोफत राबविले गेले त्यामुळे याचा आर्थिक भार पुणे महानगरपालिकेवर पडणार नाही. सी.एस.आर. च्या वतीने सुरू होत असलेली कामे -
- भारत फोर्ज कंपनी लि. यांचे वतीने महात्मा फुले माध्यमिक विद्यालय हडपसर पुणे ही प्रशाला दत्तक घेण्यात आली असून प्रशालेमध्ये अद्ययावत प्रकारची विद्यार्थ्यांसाठी स्वच्छतागृहे, पिण्याच्या पाण्याची मोठी टाकी यासाठी ३५ लाखापर्यंतची कामे करण्यात आली आहेत. तसेच विद्यार्थ्यांची आरोग्य तपासणी करून आरोग्य विषयक मार्गदर्शन करण्यात आले.
- श्यामची आई फाउंडेशनच्या वतीने सर्व विद्यालयांमध्ये इ. १० वी च्या विद्यार्थ्यांची कल चाचणी घेण्यात आली.
- क्वीक हील फाउंडेशन आणि पंख संस्था यांच्या वतीने - विविध शाळांमध्ये जीवनमुल्य शिक्षण (समुपदेशन) प्रकल्प राबविण्यात येत आहेत. तसेच कास्प आणि नॉर्मा स्कूल वॉश प्रकल्पांतर्गत: विविध शाळांमध्ये पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था आणि किरकोळ दुरूस्ती करून देण्यात आली आहेत. या खेरीज लाईफ स्कूल फाउंडेशन, ज्युनिअर अचिव्हमेंट इंडिया, रोटरी क्लब पुणे सिनर्जी या सारख्या सुमारे २५ संस्था या उपक्रमांतर्गत कार्यरत आहेत व यासाठी लागणारी आर्थिक तरतूद सदर संस्था करणार आहे.

सन २०१६-१७

(तरतूद रक्कम रूपये ३३५.६८ कोटी)

- सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षासाठी शिक्षण मंडळ, पुणे मनपाचे अंदाजपत्रक मा. मुख्यसभा ठराव क्रमांक ६९२ दिनांक ३१-१२-२०१५अन्वये एकूण रक्कम रूपये ३४१,४२,४२,६००/- इतक्या रक्कमेचे मंजूर केलेले आहे.
- सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षामध्ये पुणे महानगरपालिका शिक्षण मंडळाकडील प्राथमिक व पूर्व-प्राथमिक शाळांमधील विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक गुणवत्ता व पटसंख्या वाढीच्या दृष्टीने अनेक उपक्रम राबविण्याचे नियोजन करण्यात आलेले आहे. त्यामध्ये विशेष करून विद्यार्थी व पालकांसाठी समुपदेशन करणे, पटनोंदणी अभियान, शिक्षक सहयोगी दल, सीएसआर कक्ष, मॉडेल स्कूल, संगणक प्रशिक्षण, बालवाडी सक्षमीकरण, खेळातील नैपुण्य वाढीसाठी क्रीडानिकेतन, सहशालेय स्पर्धा, शिक्षक प्रशिक्षण इ. प्रकल्प नवीन शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रभावीपणे राबविण्याचे निश्चित करण्यात आलेले आहे. शिक्षणाच्या क्षेत्रामध्ये अनेक नवनवीन प्रयोग अनेक ठिकाणी करण्यात आलेले आहेत. त्या Best Practices चा अभ्यास करण्याचा मानस आहे. या वर्षीपासून शिक्षण या क्षेत्रामध्ये नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबवून, गुणवत्ता वाढीसाठी प्रयत्न करण्या करिता भरीव तरतूद करण्यात आलेली आहे.
- तसेच सदरचे अंदाजपत्रक मंजूर करताना उपसूचना देवून बालवाडी शिक्षिका व सेविकांना प्रसूतीच्या काळात ९० दिवसांची पूर्ण पगारी रजा, एप्रिल, २०१६ पासून अनुक्रमे र.रु. १५००/- व र.रु. १०००/- मानधनात वाढ, निवृत्तीसाठी ५८ ऐवजी ६० वर्षे वयोमर्यादा, वैद्यकीय योजनेसाठी शहरी गरीब वैद्यकीय योजनेमध्ये समावेश, सीएसआर मार्फत नवीन संगणक मिळविण्यासाठी प्रयत्न करणे, संगणक सॉफ्टवेअर मनपाने डेव्हलप करणे, संगणक तज्ञामार्फत प्रशिक्षक, पूर्वीचे सफाई कामगार शिक्षण मंडळाकडे वर्ग करणे, तसेच ७६ प्रभागामध्ये प्रत्येक महिन्याला २ प्रभागात शिक्षण मंडळाचे सर्व सदस्य, प्रशासकीय अधिकारी यांनी पाहणी दौरा करावा व शाळांतील भौतिक सुविधा व गुणवत्ता दर्जा सुधारणेकामी उपाय योजना कराव्यात, त्यांच्या समवेत स्थानिक नगरसेवकांना देखील घेण्यात यावे, अशा योजनांचा उपसूचनाद्वारे समावेश करण्यात आलेला आहे.

- वरील सर्व योजनांचे नियोजन जानेवारी, २०१६ पासूनच करून शाळा सुरू होताना जून, २०१६ मध्ये सदर सर्व योजना विद्यार्थ्यांसाठी वेळेत कशा पोहोचतील याबाबत काटेकोर नियोजन करून त्यावर अंमलबजावणी केली जाईल. महापालिका आयुक्त म्हणून माझी जबाबदारी असून यासंदर्भात माझ्या पातळीवर सदर सर्व बाबींचा वेळोवेळी आढावा घेण्यात येईल.

माध्यमिक व तांत्रिक शिक्षण विभाग-

- सन २०१६-१७ मध्ये माध्यमिक व तांत्रिक शिक्षण विभागाकडून विद्यार्थ्यांसाठी विशेष उपक्रम राबविले जाणार आहे.
- मोफत २१ अपेक्षित प्रश्न संच- इ. १०वी च्या विद्यार्थ्यांना मोफत २१ अपेक्षित प्रश्न संचाचे वाटप करण्यात येणार आहे. तसेच शैक्षणिक वर्षाच्या पहिल्या दिवशी इयत्ता ९वी व १०वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी क्रमिक पुस्तक उपलब्ध करून देणार आहोत.
- ११वी व १२वी द्विलक्षी अभ्यासक्रम - राजीव गांधी अॅकॅडमी ऑफ ई-लर्निंग स्कूल, सहकार नगर, पुणे ९ ही इंग्रजी माध्यमाची शाळा ज्युनिअर केजी ते इ. १२वी पर्यंत असून पुणे महानगरपालिकेच्या शाळांमधून इ. १०वी मधून उत्तीर्ण झालेल्या ५० टक्के विद्यार्थ्यांना इ. ११वी द्विलक्षी अभ्यासक्रमासाठी मोफत प्रवेश देण्यात येणार आहे.
- श्रीमती शारदाबाई पवार शिष्यवृत्ती योजना - पुणे महानगरपालिकेच्या माध्यमिक शाळांमधील इ. १०वी व १२वी च्या अनुक्रमे ज्या विद्यार्थ्यांना ८५ टक्के व ८० टक्के पेक्षा अधिक गुण मिळाले आहेत अशा विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी ५१०००/- रूपये दिले जातात. या शैक्षणिक वर्षी पात्र होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना या योजनेचा लाभ देण्यात येणार आहे.
- NSQF(National Skill Qualification FrameWork) अंतर्गत पुणे महानगरपालिका संचलित १० माध्यमिक विद्यालयांमध्ये सन २०१४-१५ मध्ये सदरची योजना इ. ९वी साठी सुरू करण्यात आली. सध्या सन २०१५-१६ शैक्षणिक वर्षामध्ये इ. ९वी व १०वी साठी १० माध्यमिक शाळांमध्ये हा उपक्रम सुरू असून हिंदी या विषयाऐवजी मल्टीस्कील व रिटेल हे २ विषय व्यवसाय अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यात आलेले आहेत. या योजनेमुळे विद्यार्थ्यांना माध्यमिक स्तरावर व्यवसाय शिक्षणाची प्राथमिक ओळख होणार असून भविष्यामध्ये व्यवसाय शिक्षणाकडे जाण्याचा मार्ग सुकर होणार आहे. सदरच्या योजने मध्ये लेव्हल १ मध्ये ४९० (मल्टीस्कील २४३ + रिटेल २४७) व लेव्हल २ मध्ये ३४८ (मल्टीस्कील १७२ + रिटेल १७६) इतके विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात आणखी ५ शाळांचा त्यात समावेश करण्यात येणार आहे.
- मोफत बसपास सुविधा - मा. मुख्य सभा ठ.क्र. ४० दि. २०/०४/२०१५ ने पुणे महानगरपालिका हद्दीतील इ. ५ ते १०वी पर्यंतच्या शहर निवासी विद्यार्थी व विद्यार्थिनींना सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात पास योजना शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये राबविण्यात येणार आहे.
- शैक्षणिक अभ्यासक्रमावर आधारीत संगणक प्रणाली - यावर्षी प्रथमच मराठी माध्यमाच्या माध्यमिक शाळांमध्ये शैक्षणिक अभ्यासक्रमावर आधारीत संगणक प्रणाली सुरू करण्यात आलेली आहे. त्याचा विद्यार्थ्यांना फायदा होणार आहे.
- कला व क्रीडा स्पर्धा, विज्ञान भूगोल प्रदर्शन, छात्रसेना (स्काऊट), शैक्षणिक सहल, स्नेहसंमेलन व इयत्ता १०वी व १२वी च्या विद्यार्थ्यांना निरोप समारंभ यांचे आयोजन शाळा पातळीवर करण्यात येणार आहे.
- मोफत गणवेश- पुणे महानगरपालिका संचलित माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांकडील इयत्ता ५वी ते १२वी च्या विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी दोन मोफत गणवेश देण्यात आले आहे. त्या प्रमाणेच सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रत्येक विद्यार्थ्याला २ गणवेश देण्यात येणार आहेत. गणवेशाबाबतची संपूर्ण कार्यवाही भांडार विभाग कार्यालय यांचेकडून करण्यात येणार आहे.

- औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्र (आय. टी. आय)- श्री. छत्रपती शिवाजी औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्र (आय. टी. आय.), येथे टर्नर, फिटर, इलेक्ट्रिशियन व ड्रॉफ्टस्मन हे चार ट्रेड असून २०० विद्यार्थ्यांना त्याचा लाभ होत आहे. या ट्रेड साठी पुणे महानगरपालिकेच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांना प्राधान्याने प्रवेश दिला जातो. सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षामध्ये कोपा (कॉम्प्युटर प्रोग्रामर) / वेल्डर / फॅशन डिझायनर हे तीन ट्रेड सुरू करण्याचा मानस आहे.
- मोफत सॅनिटरी नॅपकीन - माध्यमिक विद्यालयातील ६००० विद्यार्थ्यांना सन २०१४-१५ मध्ये मोफत सॅनिटरी नॅपकीन चे वाटप करण्यात आले. परंतु सन २०१५-१६ मध्ये यासाठी मान्य अंदाजपत्रकामध्ये तरतूद उपलब्ध नव्हती. सन २०१६-१७ मध्ये अंदाजपत्रकात तरतूद उपलब्ध झाल्यास सदरची योजना राबविण्याचा मानस आहे.
- माहिती तंत्रज्ञानाचा प्रभावी वापर- सर्व शाळांमध्ये अद्ययावत संगणक कक्ष, एसएमएस सुविधा, ऑनलाईन व्याख्या, ऑनलाईन प्रश्नपत्रिका, संगणक प्रशिक्षण, नवीन संगणक, इंटरनेट सुविधा इ. योजना कार्यरत करण्याचा मानस आहे.
- सी.एस.आर. अंतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये सुरू असलेले सर्व मोफत उपक्रम सन २०१६-१७ मध्येही राबविण्यात येणार आहेत.

(१९) कामगार कल्याण

सन २०१५-१६

- कामगार प्रशिक्षण वर्ग- दि.९/९/१५ ते २३/१०/१५ या कालावधीत वर्ग ३ व ४ मधील ४८ कर्मचाऱ्यांसाठी ४५ दिवसांच्या २ कामगार प्रशिक्षण वर्गांचे व १० दिवसांच्या अभ्यास दौऱ्याचे आयोजन करण्यात आले.
- मृत सेवकांच्या वारसांना अर्थसहाय्य - पुणे महानगरपालिकेमध्ये कार्यरत असताना निधन पावलेल्या ६३ सेवकांच्या वारसांना मनपा निधीतून रक्कम रु. ३५,०००/- प्रमाणे रु. २२,०५,०००/- व ८ सेवकांच्या वारसांना रक्कम रु.५२,५००/- प्रमाणे रु. ४,२०,०००/- वारस अनुदान आदा करण्यात आले आहे. (एकूण अर्थसहाय्य रु. २६,२५,०००/-)
- सेवापूर्ती समारंभ - २८७ सेवानिवृत्त अधिकारी/सेवकांचा शॉल व स्मृतीचिन्ह देऊन सत्कार करण्यात आला.
- कामगार कल्याण निधी - ५५ मृत सेवकांच्या वारसांना प्रत्येकी रु. १५,०००/- प्रमाणे रु. ८,२५,०००/- व ७ मृत सेवकांच्या वारसांना रु. २२,५००/- प्रमाणे रु. १,५७,५००/- अर्थसहाय्य आदा करण्यात आले. (एकूण अर्थसहाय्य रु. ९,८२,५००/-)
- कामगार दिंडीचे आयोजन - दहावीमधील १२७ व बारावीमधील ३७ महापालिका सेवकांच्या पाल्यांचा गुणगौरव करण्यात आला.
- प्रत्येकी रु. २५,०००/- प्रमाणे ६ महापालिका अधिकारी/सेवकांना शैक्षणिक कर्ज शिष्यवृत्तीचे वाटप (एकूण रु. १,५०,०००)
- क्षेत्रीय महिला तक्रार निवारण समिती - पुणे महानगरपालिकेमध्ये मा.मुख्य लेखापाल यांचे अध्यक्षतेखाली महिला तक्रार निवारण समिती गठित करण्यात आलेली होती. तथापि, राज्य शासनाकडून प्रत्यक्ष झालेल्या सुचनेनुसार महानगरपालिकेमधील सर्व क्षेत्रीय कार्यालये, शिक्षण मंडळ त्याच प्रमाणे आरोग्य विभाग कार्यालयामध्ये स्वतंत्रपणे महिला तक्रार निवारण समिती गठित करण्यात आलेली आहे.

• मराठी भाषा संवर्धन -

- मराठी भाषा संवर्धन समितीच्या निर्णयानुसार खालील उपक्रम राबविण्यात आले :
- हस्ताक्षर स्पर्धा
- बालगंधर्व रंगमंदीर येथे ग्रंथप्रदर्शन
- कविसंमेलन
- मराठी भाषेच्या प्रचारासाठी आकाशवाणीवरून प्रसारण
- पाच उत्कृष्ट साहित्यिक व एक नवोदित युवा साहित्यिक यांना रक्कम रु. २५,०००/- व सन्मानचिन्ह देऊन गुणगौरव
- सेवानिवृत्ती वेतन प्रकरणे - ३९१ सेवानिवृत्ती व कुटुंबनिवृत्ती वेतन प्रकरणे निकाली काढण्यात आली आहेत.
- ध्वजदिन निधी संकलन - सन २०१५-१६ मध्ये मा. जिल्हाधिकारी यांनी दिलेल्या उद्दिष्टानुसार महापालिका अधिकारी/कर्मचाऱ्यांकडून रक्कम रु. १५,५९,८४०/- ध्वजदिन निधी संकलित करण्यात आला आहे.
- पगारपत्रक अल्पबचत गट योजना - पगारपत्रक अल्पबचत गट योजनेअंतर्गत रक्कम रु. २,१५,३६,८८५/- ची गुंतवणूक करण्यात आली आहे.

सन २०१५-१६ मध्ये पुणे मनपास मिळालेले अॅवार्ड्स/बक्षिसे/ट्रॉफीज यांची माहिती -

- ध्वजदिन निधी संकलन - जिल्हा सैनिक विभागाच्यावतीने उत्कृष्ट ध्वजदिन निधी संकलन करणाऱ्या संस्था/कार्यालये/ शाळा आणि विद्यार्थी यांना स्मृतिचिन्हे व प्रशस्तीपत्रके देऊन सन्मानित करण्यात येते. त्यानुसार दिनांक ११ डिसेंबर, २०१५ रोजी महासैनिक लॉन, सैनिक कल्याण विभाग, राष्ट्रीय युध्दस्मारकासमोर, घोरपडी, पुणे येथे कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. सन २०१४ मध्ये ध्वजदिन निधी संकलनाचे उद्दिष्ट पार पाडल्याने या कार्यक्रमात पुणे महानगरपालिकेस प्रशस्तीपत्र व स्मृतिचिन्ह देऊन गौरविण्यात आले.

सन २०१६-१७

- कामगार प्रशिक्षण वर्ग - वर्ग ३ व ४ मधील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांसाठी ४५ दिवसांच्या ४ कामगार प्रशिक्षण वर्गांचे आयोजन करण्यात येणार आहे.

कामगार कल्याण निधी

- गुणवंत कामगार पुरस्कार - सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षातील एकूण २० गुणवंत कामगार पुरस्कार वितरण प्रस्तावित आहे.
- मराठी भाषा संवर्धन समिती - मराठी भाषा संवर्धन समितीमार्फत मराठी आठवड्याच्या निमित्ताने खालील विविध उपक्रम राबविण्याचे प्रस्तावित आहे :
- पुणे मनपा व खाजगी शाळांतील शिक्षकांना मराठी विषयाचे प्रशिक्षण देणेसाठी तज्ञ व्याख्यात्याचे व्याख्यान आयोजित करणे.
- मराठी माध्यमातून अत्युच्च शिखरावर पोचलेल्या व्यक्तींच्या जीवनावर लघुपट तयार करून तो शाळांमध्ये प्रसारित करणे

- महिला अधिकारी/कर्मचाऱ्यांसाठी विश्रांती कक्ष - महापालिका मुख्य भवनामधील नवीन इमारतीमध्ये जागा उपलब्ध झाल्यानंतर महिला कर्मचाऱ्यांसाठी विश्रांतीकक्ष स्थापन करण्यात येणार आहे.
- महिलांसाठी विविध योजना/सांस्कृतिक कार्यक्रम/प्रशिक्षण शिबिरे आयोजित करणे - पुणे महानगरपालिकेतील महिला अधिकारी/कर्मचाऱ्यांसाठी महिला दिनानिमित्त विविध सांस्कृतिक, प्रबोधनपर आणि इतर बाबींच्या अनुषंगाने विविध कार्यक्रम आयोजित करणे, विविध विषयांवर प्रशिक्षण शिबिरे आयोजित करणे, इत्यादीसाठी रक्कम रु. १०.०० लाख तरतूद करण्यात आली आहे.

(२०) अतिक्रमण / अनधिकृत बांधकाम निर्मुलन

सन २०१५-१६

- पुणे शहरातील मुख्य रस्ते/ पदपथांवर होणारे अतिक्रमण उदा. स्टॉल/हातगाडी/पथारीवाले व इतर व्यावसायिक यांच्यामुळे वाहतुकीस व रहदारीस होणारा अडथळा दूर करून रस्ते/ पदपथ अतिक्रमणमुक्त ठेवणेसाठी महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाचे कलम २३१ अन्वय 'दैनंदिन अतिक्रमण निर्मुलन कारवाई' चालू आहे.
- सार्वजनिक रस्ते / पदपथ अतिक्रमणमुक्त ठेवण्यात येतात.
- तात्पुरत्या स्वरूपात मांडव/ इमारत मालमसाला इत्यादीसाठी परवाने दिले जातात.
- रस्ता / पदपथावर पूर्वीपासून व्यवसाय करित असणाऱ्या अधिकृत व्यवसायिकांचे पुर्नवसन करण्यात येते.
- फळी पायरी/मांडव+कमान/इमारत मालमसाला/फेरीवाले/ झाप /अतिक्रमण काढणे/डेलीपास या सर्व परवानाधारकांकडून परवाना फी वसूल केली जाते.
- सन २०१५ - २०१६ चे अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकात शहरातील फेरीवाल्यांकरिता नवीन धोरणा अंतर्गत 'शहर फेरीवाला समितीकडून' मान्य केलेला फेरीवाल्यां करिताच्या नवीन दैनंदिन शुल्क वाढीचे खात्याचे प्रस्तावास अद्याप मा. मुख्य सभेची मान्यता न मिळाल्याने परवाना फी वसुलीपोटी ठेवण्यात आलेल्या र.रु. १२ कोटीच्या उद्दिष्टानुसार खात्यास अपेक्षित वसुली करता आलेली नाही. तसेच जप्त माल सोडणेकरिताच्या रिमुव्हल दराचे प्रस्तावास देखील मा. मुख्य सभेची मान्यता न मिळाल्याने त्यापोटी गृहित धरलेली उत्पन्नाची वसुली होऊ शकली नाही.
- दिनांक ३०/११/२०१५ अखेर एकुण परवाना शुल्कापोटीची र.रु ६१,२१,६६७/- एवढी रक्कम जमा झाली आहे.

सन २०१६-१७

- तयार करण्यात आलेल्या आराखड्याप्रमाणे फेरीवाले धोरणानुसार परवानाधारक फेरीवाल्यांचे पुनर्वसन कामाला गती देण्याचा मानस आहे.
- फळी,पायरी परवाना शुल्कापोटी र.रु २ लक्ष येणे अपेक्षित आहे.
- इमारत मालमसाला परवाना शुल्कापोटी रक्कम रुपये १ लक्ष येणे अपेक्षित आहे.
- स्टॉल + हातगाडी परवाना शुल्कापोटी रक्कम रुपये १२ कोटी येणे अपेक्षित आहे.
- झाप परवाना शुल्कापोटी र.रु. ३ लक्ष येणे अपेक्षित आहे.
- अतिक्रमण काढणेचे फीपोटी र. रु. ६० लक्ष येणे अपेक्षित आहे.
- डेलीपास फीपोटी र.रु. ३ लक्ष येणे अपेक्षित आहे.
- पथारी व व्यावसायिक फीपोटी र.रु. ४ लक्ष येणे अपेक्षित आहे.
- एकूण परवाना शुल्कापोटी रक्कम रुपये १२.७७ कोटी येणे अपेक्षित आहे.

सध्या सुरु असलेले नाविन्यपूर्ण प्रकल्प.

- हॉकर्स पुनर्वसनासाठी जेएनएनयुआरएम (बी.एस.यु.पी.) अंतर्गत बांधण्यात आलेल्या चार ओटा मार्केटमध्ये त्या भागातील नोहॉकर्स म्हणून घोषित केलेल्या रस्ता/चौकातील 'नविन हॉकर्स धोरण' २०१४ अंतर्गत नोंदणी झालेल्या व्यवसायिकांचे पुनर्वसन करणेची कार्यवाही चालू आहे.
- पुणे शहरातील जास्त रहदारीचे मुख्य ४५ रस्ते व रहदारीचे १५३ चौक या ठिकाणांवरील सर्व प्रकारची अतिक्रमणे हटवून वाहतूकीस व पादचाऱ्यांकरिता सदर रस्ते/चौक अतिक्रमणमुक्त ठेवणेकरिता सयुक्त कारवाई मोहीम राबविण्यात आली आहे.

प्रस्तावित नाविन्य पुर्ण प्रकल्प

- केंद्र शासनाच्या " फेरीवाला अधिनियम २०१४" या कायद्याची शहरात अमलबजावणी चालू करून पुणे महानगरपालिका हद्दीतील फेरीवाल्यांचे बायोमेट्रिक सर्वेक्षण करणे, नोंदणी करणे व ओळखपत्र देणे यासाठी अद्ययावत संगणकप्रणाली तयार करण्यात आली आहे. त्याअंतर्गत माहे डिसेंबर, २०१५ अखेर पर्यंत एकूण २७२०५ व्यवसायिकांचे संगणकीय नोंदणीचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे. त्यांचे योग्य ठिकाणी पुनर्वसन करून त्यांना ओळखपत्र देणेबाबत कार्यवाही सुरु आहे.
- यानंतर फेरीवाल्यांकडून नागरी सुविधा केंद्रामार्फत (सी.एफ.सी.) नवीन संगणकीय प्रणाली वापरून मागील थकबाकी व चालू वर्षाकरिता परवाना शुल्काची वसुली करण्यात येईल सन २०१६ - १७ मध्ये अंदाजे र. रु. ४.०० लक्ष वसूल होण्याची अपेक्षा आहे.
- चार विभागीय कार्यालय स्तरावर नव्याने "अतिक्रमण निर्मूलन कक्षाची" स्थापना करणे व त्या अंतर्गत तेथील फेरीवाल्यांचे पुनर्वसन व नियंत्रणाची कामे कार्यान्वित करणेबाबतचे नियोजन करण्यात आले आहे.
- शासनाकडून मिळालेल्या मान्यतेनुसार अतिक्रमण विभागासाठी नवीन पोलिस स्टेशन निर्मिती करणे व त्याकरिता अद्ययावत यंत्रणा उभारणेचे नियोजन केले आहे.
- पुणे मनपा इमारत येथे अतिक्रमण विभागासाठी फर्निचर व तदनुषंगिक कामे करणे
- अतिक्रमण खात्याकडे कारवाईसाठी व्हिडीओ कॅमेरे व जप्त माल सोडणेकामी संगणकीय पध्दतीचा वापर करणे.
- पथारी व्यावसायिकांसाठी शहरात विविध ठिकाणी ओटा मार्केट बांधणे.
- अतिक्रमण गोडाऊनकरिता विविध सुधारणा कामे करणे तसेच कारवाईत जप्त केलेल्या साहित्याला टॅगिंग करणे व गोडाऊनमध्ये सी.सी.टीव्ही कॅमेरा बसविणे.

(२१) अग्निशमन दल

सन २०१५-१६

- अग्निशमन दलाकरीता सन २०१५-१६ चे महसूली उत्पन्नाचे उद्दीष्ट र.रु. ८५.६४ कोटी इतके होते. त्यापैकी सप्टेंबर १५ अखेर र.रु. ४४ कोटी इतके उद्दीष्ट पार पाडले आहे. मार्च १६ अखेर संपूर्ण उद्दीष्ट गाठले जाईल अशी खात्री आहे.
- सन २०१५-१६ चे महसूली खर्चासाठी अग्निशमन दलाकरिता र.रु. १७.२० कोटी इतकी तरतूद केली आहे. यात प्रामुख्याने सेवकांचे गणवेश, फायर गाड्या, वॉटर टँकर यांची देखभाल दुरूस्ती, सेवकांसाठी अपघाती विमा योजनेसाठी हप्त्या इत्यादी गोष्टींचा समावेश आहे.
- सन २०१५-१६ चे भांडवली खर्चासाठी र.रु. १.६० कोटी इतकी तरतूद केली आहे. त्याचा विनिमय शहरातील कोंढवा (बु) येथील स.नं. १५ येथील अग्निशमन केंद्राचे बांधकाम पूर्ण करणे, शहरात झोनल ऑफिसेस उभारणे, मुख्य इमारतीमध्ये अग्निशमन यंत्रणा उभारणी करणे यासाठी केला जात आहे.
- सन २०१५-१६ चे खास निधीतील तरतूद प्रामुख्याने आधुनिक वॉटर टॉवर रिमोट कंट्रोल फायर गाड्या खरेदीची प्रक्रीया पार पाडली जाईल.

सन २०१६-१७

(महसुली व भांडवली तरतुद रक्कम रूपये २६.३२ कोटी)

- सन २०१६-१७ चे महसुली अंदाजपत्रकात मागणी केलेल्या तरतुदीपैकी प्रामुख्याने स्पेशल पर्पज व्हेईकल (वॉटर हायड्रन्स, स्कायलिफ्ट, इत्यादी) वाहनांची देखभाल व दुरूस्तीसाठी खर्च होणार आहे. सदर वाहनांचा उपयोग अडकलेल्या लोकांची सुटका करणेसाठी व आग नियंत्रण करणेकामी करण्यात येत आहे. तसेच शहराचा विस्तार लक्षात घेता अग्निशमन केंद्रांची संख्या वाढवावी लागणार आहे त्याच प्रमाणात मनुष्यबळ देखील वाढवावे लागणार आहे. त्याकरिता तरतुद सुचविली आहे.
- भांडवली निधीचा वापर हा प्रामुख्याने नवीन केंद्र विकसित करणेसाठी करणेत येईल. सन २००८-०९ चे अंदाजपत्रकात शहरात आठ ठिकाणी नव्याने अग्निशमन केंद्र विकसित करणेसाठी स्वतंत्र तरतुद उपलब्ध करून देणेत आली होती. त्यापैकी ४(चार) केंद्रे महानगरपालिका निधीतून विकसित करून कार्यान्वित करणेत आलेली आहेत. उर्वरीत केंद्रे सन २०१६-१७ अखेर विकसित केली जातील.
- भवानी पेठेतील मध्यवर्ती केंद्राची नियंत्रण कक्षाची ५० वर्षापूर्वीची इमारत पाडून त्या जागी आधुनिक, काल सुसंगत नियंत्रण कक्ष व प्रशासकीय इमारत उभारणे प्रस्तावित आहे. तसेच आवश्यकतेनुसार नवीन फायर गाड्या खरेदी करणेचा विचार आहे.
- शहराचा विकास जस-जसा होत आहे तस-तसे धोक्यांची संख्या व संभाव्यता वाढत आहे. अशा ठिकाणी बचाव कार्य करताना जवानांचे मानसिक बळ उंचावणेकरिता धाडसी जवानांना रोख रक्कमेची पारितोषिके देण्यासाठी तरतुद सुचविली आहे. जवानांच्या गणवेशाची नियमावली काळ सुसंगत व शासनाच्या गणवेश नियमावलीशी सुसंगत करून घेतली जाईल व त्यानुसार गणवेश खरेदीसाठी तरतुद सुचविणेत आली आहे.

(२२) सामान्य प्रशासन

सन २०१५-१६

- अधिकार सुपूर्ती पुस्तिका - पुणे महानगरपालिकेची संक्षिप्त ओळख करून देण्यासाठी तसेच महापालिकेतील अधिकाऱ्यांना सुपूर्त करण्यात आलेले प्रशासकीय तसेच वित्तीय अधिकारांची माहिती संकलित करून मार्गदर्शक पुस्तिका तयार करण्यात आली आहे. त्यामध्ये पुणे महानगरपालिकेची संक्षिप्त ओळख, लोकप्रतिनिधी विभागाची रचना, महापालिका मुख्यालय व क्षेत्रीय स्तरावरील प्रशासकीय व तांत्रिक रचना व त्यांची कर्तव्ये, प्रशासकीय अधिकारी, त्यांची कार्यालये व संपर्क क्रमांक, क्षेत्रीय अधिकारी (महापालिका सहाय्यक आयुक्त) व उप आयुक्त, परिमंडळ विभाग यांचेमार्फत केली जाणारी कामे याबाबतचा तपशिल, महापालिकेचा अर्थसंकल्प इत्यादी माहिती समाविष्ट करण्यात आली आहे. मनपा कायद्यान्वये मा. महापालिका आयुक्त यांनी अन्य नियंत्रक अधिकारी, खातेप्रमुख व अन्य वर्ग १ मधील अधिकारी यांना सुपूर्त केलेल्या विविध प्रशासकीय व वित्तीय अधिकारांच्या माहितीचा समावेश या पुस्तिकेत करण्यात आला आहे.
- सेवाप्रवेश नियम व आकृतीबंधाची अंमलबजावणी - पुणे महानगरपालिका सेवा प्रवेश नियम तसेच शासनाने मंजूर केलेल्या आकृतीबंधाचा अंमलबजावणीचा भाग म्हणून पुणे महानगरपालिका प्रशासनातील वर्ग २ ते वर्ग ४ मधील अधिकारी/ कर्मचारी यांच्या पदोन्नतीबाबत कार्यवाही चालू असून जवळपास २५३ अधिकारी/ सेवकांना पदोन्नती देण्यात आली आहे.

- महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ - या अधिनियमांतर्गत सामान्य प्रशासन विभागाकडून अधिसूचित करण्यात आलेल्या जन्म-मृत्यु व विवाह नोंदणी प्रमाणपत्र, मालमत्ता कर उतारा, थकबाकी नसल्याचा दाखला, मालमत्ता हस्तांतरण नोंद, झोन दाखला, भाग नकाशा, बांधकाम परवाना, जोते प्रमाणपत्र, भोगवटा प्रमाणपत्र, नळजोडणी व जलनिःस्सारण जोडणी देणे, अग्निशामक प्राथमिक व अंतिम ना-हरकत दाखला या सेवांबाबतच्या कार्यवाहीचा मासिक अहवाल संबंधित खात्यांकडून संकलित करून मे. शासनास सादर करण्यात येत आहे. तसेच अधिसूचित केलेल्या सेवा दिनांक २६ जानेवारी २०१६ पासून आपले सरकार पोर्टलला जोडून ऑनलाईन कार्यान्वीत करणेची कार्यवाही माहिती व तंत्रज्ञान विभागाचे समन्वयातून सुरू करण्यात आली आहे.
- आपले सरकार ग्रिन्हन्स पोर्टलनुसार समन्वय व अंमलबजावणी - मा. नामदार मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे कार्यालयाचे नियंत्रणाखाली आपले सरकार या नावाने ग्रिन्हन्स रिड्रेसल पोर्टल फेज-१ दिनांक २६ जानेवारी २०१५ पासून व फेज-२ दिनांक १५ ऑगस्ट २०१५ पासून कार्यान्वीत करण्यात आले आहे. नागरीकांनी आपले सरकार पोर्टलवर ऑनलाईन दाखल केलेल्या तक्रारी ब्रँच युजर म्हणून पुणे महानगरपालिकेच्या सामान्य प्रशासन विभागाकडे प्राप्त होतात. सामान्य प्रशासन विभाग अॅडमिन युजर म्हणून प्राप्त झालेल्या सदर तक्रारींचे निराकरण होणेच्या अनुषंगाने संबंधित खात्यांना तात्काळ पाठविण्यात येतात व संबंधित खात्यांशी व मा. जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांचेशी समन्वय साधून तक्रारींचा निपटारा जलदगतीने होणेबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- पुणे महानगरपालिका प्रशिक्षण प्रबोधिनी - पुणे महानगरपालिका प्रशिक्षण प्रबोधिनीमार्फत वर्ग १ ते वर्ग ४ मधील एकूण ३५२६ अधिकारी/ सेवकांकरिता विविध विषयांवर घोलेरोड आर्ट गॅलरी इमारतीतील हॉलमध्ये प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यात आले आहेत.

सन २०१६-१७

- शहरी पायाभूत सुविधा निधी (Urban Infrastructure Fund) - महानगरपालिकेच्या क्षेत्रामध्ये नागरिकांसाठी मुलभूत सोईसुविधा निर्मित करण्याकरिता मोठ्या प्रमाणात निधीची आवश्यकता आहे. दरवर्षी सदरचा निधी उभा करणे व फक्त गरजेप्रमाणे शहराच्या पायाभूत सुविधांवर खर्च करण्याकरिता या वर्षीच्या अंदाजपत्रकामध्ये Urban Infrastructure Fund ही संकल्पना मांडण्यात येत आहे. या निधीची रचना खालील प्रमाणे आहे.

जमा बाजूचा तपशिल	खर्च बाजू तपशिल
मालमत्ता व व्यवस्थापन विभागाकडील भूमी भाडे, भूमी विक्री व भवन भाडे यामधून मिळणारे उत्पन्न	भवन, पथ, वाहतूक नियंत्रण, पूल व नदी सुधारणा, भूमी संपादन, उद्यान व सार्वजनिक वाहतूक सुधारणा व विशेष प्रकल्प अंतर्गत होणारा खर्च
बांधकाम विभागाकडील परवानगी अनुज्ञापत्र शुल्क	क्षेत्रीय कार्यालयाने करावयाची व नागरिकांच्या सहभागातून करावयाची कामे

- सेवाप्रवेश नियम व आकृतीबंधाची अंमलबजावणी- मे. शासनाने मंजूर केलेल्या आकृतीबंध व सेवाप्रवेश नियमावलीतील सुधारीत शैक्षणिक अर्हतेनुसार सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात पुणे मनपा प्रशासनाकडील वर्ग १ ते वर्ग ४ मधील विविध पदांची भरती प्रक्रिया, नव्याने निर्माण केलेल्या सेवा भरती व परिक्षा नियंत्रण विभागाचे नियंत्रणाखाली राबविण्यात येणार आहे.
- महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ - महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत अधिसूचित केलेल्या सेवांपैकी पहिल्या टप्प्यात किमान ९ सेवा दिनांक २६ जानेवारी २०१६ पासून आपले सरकार पोर्टलला जोडून ऑनलाईन कार्यान्वीत करणेची कार्यवाही माहिती व तंत्रज्ञान विभागाचे समन्वयातून सुरू करण्यात येणार आहे.

- मनपा अधिकारी व सेवकांचे सेवारेकॉर्ड संगणकीकरण - पुणे महानगरपालिकेच्या आस्थापनेवरील वर्ग १ ते वर्ग ४ मधील सर्व अधिकारी व सेवकांची सेवाप्रवेशावेळी जोडलेली कागदपत्रे, शैक्षणिक प्रमाणपत्रे, जातीचे दाखले, जातपडताळणी प्रमाणपत्रे, कुटुंबाचे नामनिर्देशन प्रमाणपत्र, रक्तगट इ. सेवारेकॉर्ड स्कॅनिंग करून व डेटाएंट्रीद्वारे संगणकीकृत करण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.
- पुणे महानगरपालिका प्रशिक्षण प्रबोधिनी - पुणे महानगरपालिकेतील वर्ग १ ते वर्ग ४ मधील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांमध्ये कौशल्यवृद्धी होणेकरिता व प्रशासन अधिक गतिमान होणेकरिता तज्ञ प्रशिक्षकांमार्फत विविध महत्वपूर्ण विषयांवरील प्रशिक्षण कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात येणार असून आगामी वर्षात अंदाजे ७००० अधिकारी व कर्मचारी यांचेसाठी प्रशिक्षण आयोजित करण्याचे नियोजन करण्यात येणार आहे. तसेच यशदा, पुणे यांचेमार्फत आयोजित नागरी व्यवस्थापनातील पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमास प्रवेश घेणेसाठी आगामी वर्षात किमान ५ खातेप्रमुख/उप आयुक्त/सहाय्यक आयुक्त या दर्जाच्या अधिकाऱ्यांना पाठविणेबाबत नियोजन करण्यात येणार आहे.

(२३) झोपडपट्टी निर्मूलन व पुनर्वसन

सन २०१५-१६

- पुणे महानगरपालिकेच्या (झोनिपु) खात्या अंतर्गत सेवाशुल्क वसुलीसाठी क्षेत्रिय कार्यालय स्तरावरील योजना प्रस्तावित असून मे. राज्य शासनाच्या निर्देशाप्रमाणे सन २००० पूर्वीच्या झोपड्यांच्या हस्तांतरणाबाबत कार्यवाही सुरु करण्यात आली आहे. सर्व घोषित व अघोषित झोपडपट्ट्यांची माहिती मनपाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिली आहे.
- पुणे महानगरपालिकेच्या (झोनिपु) कार्यालया अंतर्गत सेवाशुल्क वसुलीसाठी योजना प्रस्तावित असून मे. राज्य शासनाच्या निर्देशाप्रमाणे सन २००० पूर्वीच्या झोपड्यांच्या हस्तांतरणाबाबत कार्यवाही सुरु करण्यात आली आहे. सर्व घोषित व अघोषित झोपडपट्ट्यांची माहिती मनपाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिली आहे.

सन २०१६-१७

(तरतुद रक्कम रूपये १५.२४ कोटी)

- उपआयुक्त (झोनिपु) कार्यालयाकडील महत्वाच्या व कायमस्वरूपी जतन करावयाच्या कागदपत्राचे स्कॅनिंग व डॉक्युमेंटेशन करणे रक्कम रू. ३० लाख.
- उपआयुक्त (झोनिपु) कार्यालय अंतर्गत क्षेत्रिय कार्यालय स्तरावर शहरातील झोपडपट्टीवासियांच्या सेवाशुल्क देयके वाटपासाठी सर्व्हे करणेकरिता व सेवाशुल्क वाटपासाठी मनपा सेवकांना द्यावयाचा मुशाहिरा रक्कम रू. २७ लाख.

अ) दृष्टीक्षेपात अंदाजपत्रक-सन २०१५-१६

प्रमुख जमा बाबी :-

(१) स्थानिक संस्था कर

सन २०१५-१६

- मे. राज्य शासनाने अधिसूचना क्र. स्थासंक-२०१३/प्र.क्र.२२/नवि-३२ (१), दि. २५/०२/२०१३ अन्वये दि. ०१/०४/२०१३ पासून पुणे महानगरपालिकेच्या कार्यक्षेत्रात जकातकर ऐवजी स्थानिक संस्था कर लागू केलेला असून या कराच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी १५ क्षेत्रिय कार्यालये व मुख्य कार्यालयामध्ये अद्ययावत संगणक प्रणालीसह सेवकवर्ग नेमणूक करून सदर ठिकाणी व्यावसायिकांची नोंदणी करणे, चलन काढणे, इत्यादी कामे करण्यात येत होती. माहे जुलै २०१५ अखेरपर्यंत सुमारे ७७००० व्यावसायिक हे स्थानिक संस्था कर नोंदणीधारक होते. त्या नोंदणीधारकांमध्ये पुणे शहरातील नोंदणी धारकांव्यतिरिक्त व्हॅट अंतर्गत डिम्ड नोंदणीधारक, अनिवासी नोंदणीधारक व तात्पुरते नोंदणीधारक यांचा समावेश होता. मात्र मे. राज्य शासनाने दि. ०१/०८/२०१५ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार पुणे महानगरपालिका कार्यक्षेत्रात ज्या व्यावसायिकांची खरेदी अथवा विक्रीची वार्षिक उलाढाल रक्कम रुपये ५० कोटी पेक्षा कमी असेल अशा व्यावसायिकांना स्थानिक संस्था कर नोंदणी अंतर्गत वगळण्यात आलेले असल्याने स्थानिक संस्था कर नोंदणीधारकांची संख्या मोठ्या प्रमाणात कमी झालेली आहे.
- मे. राज्य शासनाने दि. ०१/०८/२०१५ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार पुणे महानगरपालिका कार्यक्षेत्रात ज्या व्यावसायिकांची खरेदी अथवा विक्रीची वार्षिक उलाढाल रक्कम रुपये ५० कोटी पेक्षा कमी असेल अशा व्यावसायिकांना स्थानिक संस्था कर नोंदणी अंतर्गत वगळण्यात आलेले असल्याने त्यामुळे महानगरपालिकांच्या स्थानिक संस्था कराच्या उत्पन्नात येणारी तूट भरून काढण्यासाठी मे. राज्य शासनाकडून माहे ऑगस्ट २०१५ पासून सहाय्यक अनुदान देण्यात येत आहे.
- मे. राज्य शासनाने दि. ०३/०६/२०१५ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार ज्या व्यावसायिकांनी दि. ०१/०४/२०१३ ते दि. ३१/०७/२०१५ या कालावधीत स्थानिक संस्था कर भरलेला नसेल अशा व्यावसायिकांना दंड व व्याज माफ करून केवळ स्थानिक संस्था कर भरणेकामी अभय योजना २०१५ लागू करण्यात आलेली होती व या अभय योजनेचा २७९९ व्यावसायिकांनी लाभ घेतलेला असून, या अभय योजने अंतर्गत स्थानिक संस्था कराचे र.रु. ३३.४५ कोटी उत्पन्न प्राप्त झालेले आहे.
- माहे एप्रिल २०१५ ते डिसेंबर २०१५ अखेर सर्व बाबींपासून स्थानिक संस्था कराचे एकूण उत्पन्न र.रु. १०९८ कोटी प्राप्त आहे.
- प्रथमपासूनच स्थानिक संस्था करास व्यावसायिकांचा विरोध व असहकार विचारात घेता तसेच उपरोक्त बाबींचा विचार करता मा. मुख्य सभेने दिलेले उद्दीष्ट पूर्ण करणेसअनेक अडचणी असल्यातरी या कराच्या उत्पन्नवाढीसाठी या कार्यालयाकडून खालील उपाययोजना व कामकाज करण्यात येत आहे.
- ज्या व्यावसायिकांनी नोंदणी केलेली नाही किंवा नोंदणी केलेली आहे परंतु स्थानिक संस्था कर भरलेला नाही अथवा अत्यल्प प्रमाणात भरलेला आहे अशा व्यावसायिकांच्या व्यवसायाच्या ठिकाणी मे. राज्य शासनाची पूर्व परवानगी घेऊन तपासणी करण्यात येते व त्यांचेकडून शास्तीसह स्थानिक संस्था कर वसूल करण्यात येत आहे.
- स्थानिक संस्था करासंदर्भात येणाऱ्या अडचणीचे निराकरण करणेकामी व्यापारी संघटनांचे प्रतिनिधी व मनपा अधिकारी यांची संयुक्त तक्रार निवारण समिती गठित करण्यात आलेली असून त्या समितीच्या वेळोवेळी बैठका घेण्यात येत आहेत.

- स्थानिक संस्था कर नोंदणीधारकांना सन २०१३-२०१४ व २०१४-२०१५ या दोन्ही आर्थिक वर्षांची वार्षिक विवरणपत्रे दाखल करणेसाठी कार्यालयाने ऑनलाईन व ऑफलाईन पध्दतीची सुविधा कार्यरत केलेली असून, दाखल झालेल्या वार्षिक विवरणपत्रांची तपासणी करण्याचे कामकाज चालू आहे.
- स्थानिक संस्था कर नियम ३२ नुसार निर्गत झालेल्या मालाच्या परताव्याचे कामकाज चालू आहे.
- सन २०१३-२०१४ व २०१४-२०१५ या आर्थिक वर्षांची वार्षिक विवरणपत्रे दाखल न करणाऱ्या तसेच विवरण तपासणीकामी हिशोबाची कागदपत्रे सादर न करणाऱ्या नोंदणीधारकांना त्याची पुर्तता करणेबाबत टपालाने नोटीसा बजाविण्यात येत आहेत. तसेच वार्षिक विवरणपत्र दाखल न करणाऱ्यांना रुपये ५०००/-शास्ती आणि दररोज रुपये १००/- दंड का लादण्यात येऊ नये? याबाबत देखील टपालाने नोटीसा बजाविण्यात येत असून, नोंदणीधारकांकडून अद्यापि वार्षिक विवरणपत्र दाखल होत आहेत.

सन २०१५ - १६ मधील प्रमुख बाबी

- स्थानिक संस्था कर -
- उद्दीष्ट - र.रु. १४९५.५८ कोटी
- प्रत्यक्ष जमा - र.रु. १०९८ कोटी (डिसेंबर २०१५ अखेर)
- मुख्य कार्यालय येथे अद्ययावत संगणक प्रणालीसह व्यावसायिकांची नोंदणीची तसेच भरणा
- चलनाची सुविधा उपलब्ध.
- ७ बँकांच्या शाखांमधून स्थानिक संस्था कर भरणा करण्याची ऑनलाईन व ऑफलाईन सुविधा उपलब्ध.

सन २०१६ - १७

(उद्दिष्ट र.रु. १५५० कोटी)

- सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षासाठी स्थानिक संस्था कर उत्पन्नाचे उद्दीष्ट रक्कम रु.१३९५.५८ कोटी इतके सुचविले आहे. सदर करास प्रथमपासूनच व्यावसायिकांचा असहकार व विरोध असल्याने त्याचप्रमाणे मे. राज्य शासनाने दि. १६/०८/२०१४ पासून पारगमन शुल्क वसुली बंद केलेली असल्याने त्याचे उत्पन्न प्राप्त होत नाही. दिनांक ०१/१०/२०१५ पासून पेट्रोल व डिझेल या मालावरील स्थानिक संस्था कर मे. शासनाने रद्द केलेला आहे. तसेच इमारत बांधकामापोटी कमी प्रमाणात मिळणारे दरमहाचे स्थानिक संस्था कराचे ठोक उत्पन्न आणि १% मुद्रांक शुल्कचे अनुदान हे देखील गतवर्षाच्या तुलनेने कमी प्रमाणात प्राप्त होत आहे. त्याचप्रमाणे मे. राज्य शासनाने दि. ०१/०८/२०१५ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार पुणे महानगरपालिका कार्यक्षेत्रात ज्या व्यावसायिकांची वार्षिक उलाढाल रुपये ५० कोटी पेक्षा कमी असेल अशा व्यावसायिकांना स्थानिक संस्था कर नोंदणी अंतर्गत वगळण्यात आलेले असल्याने व त्यामुळे स्थानिक संस्था कराचे उत्पन्न मोठ्या प्रमाणात घटत आहे. मात्र सदर अधिसूचनेमुळे उत्पन्नात येणारी तूट भरून काढण्यासाठी मे. राज्य शासनाकडून माहे ऑगस्ट २०१५ पासून सहाय्यक अनुदान देण्यात येत असून त्याकामी मे. राज्य शासनाने महानगरपालिकेच्या मागील ५ वर्षातील जकात व स्थानिक संस्था कर यांचे कमाल उत्पन्नात ८% वाढ गृहीत धरून सन २०१५-२०१६ चे उत्पन्न निश्चित केलेले असून त्यानुसार चालू आर्थिक वर्षात सर्व बाबींपासून स्थानिक संस्था कराचे उत्पन्न र.रु.१४२०.०० कोटी मिळू शकेल आणि त्या कार्यपद्धतीस अनुसरून सन २०१६-२०१७ या आर्थिक वर्षात सर्व बाबींपासून स्थानिक संस्था कराचे उत्पन्न र.रु.१५५० कोटी सुचविले आहे.

(२) मिळकत कर

सन २०१५-१६

- पुणे शहराची वाढ व भविष्यातील गरज विचारात घेता, तसेच वाढती लोकसंख्या, समाविष्ट गावांची लोकसंख्या आणि लोकसंख्येच्या अनुषंगाने निर्माण झालेले वाहतुक, रस्ते, कचरा, पाणीपुरवठा, ड्रेनेज इ. पायाभूत सोयी-सुविधांबाबतचे महत्वाचे प्रश्न, ग.व.नि. चा भाग, २३ गावांच्या विकासाचा प्रश्न इ. बाबी विचारात घेवून महानगरपालिकेच्या उत्पन्ना मध्ये वाढ होण्याच्या दृष्टीकोनातून पुणे शहरातील ज्या मिळकतीची वार्षिक करपात्र रू. १ ते २५००० इतकी आहे अशा सर्व मिळकतीवरील (म्मेबाईल टॉवर व्यतिरिक्त) कराची थकित बाकी वसूल करणेसाठी, एकरकमी संपुर्ण रक्कम (थकबाकीसह) मिळकतदारांनी दिनांक ११.०१.२०१६ ते १०.०२.२०१६ अखेर कालावधी दरम्यान भरल्यास, भरणा दिनांकापर्यंत आकारण्यात आलेल्या एकूण २% शास्ती रकमेच्या ७५% इतक्या रकमेस माफी देवून शिल्लक रक्कम भरून घेणेबाबत व अशा प्रकारच्या मिळकतदारांनी दिनांक ११.०२.२०१६ ते ११.०३.२०१६ अखेर कालावधी दरम्यान कर भरल्यास, भरणा दिनांकापर्यंत आकारण्यात आलेल्या एकूण २% शास्ती रकमेच्या ५०% इतक्या रकमेस माफी देवून शिल्लक रक्कम भरून घेणे बाबत दिनांक ११.०१.२०१६ पासून अभय योजना राबविण्यात येत आहे.
- सन २०१५-१६ मध्ये मा.मुख्यसभेने सुमारे १२०४ कोटी इतके उद्दिष्टमिळकतकरापोटी दिलेले असून मिळकतकर विभागाने १ एप्रिल २०१५ ते २१ जानेवारी २०१६ अखेर मिळकतकरापोटी रू.८२९.९८ कोटी इतकी रक्कम जमा केली आहे. यासाठी मोबाईल व्हॅनव्दारे मोठ्या सोसायट्यांमध्ये मोहिम राबविण्यात आली.
- सन २०१५-१६ या वर्षामध्ये कर भरण्यासाठी, नाव बदलासाठी, ना-हरकत प्रमाणपत्रासाठी व मिळकतकर विषयक अन्य कामांसाठी येणाऱ्या मिळकतदारांकडून सुमारे ४,०५,००० भ्रमणध्वनी क्र. व सुमारे २,११,००० ईमेल आयडी घेवून मिळकतकराच्या डेटाबेस मध्ये समाविष्ट केला आहे. यामुळे मिळकतदारांना कर भरणा केलेनंतर, नाव बदलानंतर, नवीन करआकारणीची नोटीस व देयकाची माहिती, चेक बाउन्स झाल्याबाबत माहिती, थकित बाकी असल्यास त्याबाबतची माहिती एसएमएस व्दारे देण्यात येते.
- मिळकतकरविषयक माहिती देणेसाठी, तक्रार निवारणासाठी व करसंकलनाबाबत पाठपुरावा करणेकामी स्वतंत्र मदत कक्ष स्थापन करण्यात आलेला आहे. सदर कक्षामध्ये दररोज सरासरी २५ ते ३० कॉल्स येत असून सुमारे १ एप्रिल २०१५ पासून अंदाजे ४००० कॉल्सना माहिती दिलेली आहे. सदर कक्षामध्ये नागरिकांनी स्वतःहून ७८९७ तक्रारी नोंदविल्या असून त्यांचे निवारण करण्यात आलेले आहे. तसेच सदर कक्षामार्फत ८३७७ मोबाईल क्रमांक मिळकतकराच्या डेटाबेसमध्ये अद्ययावत करण्यात आलेले आहे.
- त्याचप्रमाणे propertytax@punecorporation.org या ई-मेल आयडी वर ३५०० व complaint.punecorporation.org या वेबसाईटवर आलेल्या तक्रारींचे निवारण केले.
- महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क कायदानुसार मुदतीत एनओसी देणेसाठी पुणे महानगरपालिकेने महाराष्ट्र राज्यामध्ये प्रथम नागरीकांना ऑनलाइन एनओसी देणेबाबतची कार्यवाही पूर्ण केलेली आहे. माहे नोव्हेंबर २०१५ पासून सदर कक्षाकडून ऑनलाइन एनओसीसाठी आलेले सुमारे ७२५ ईमेलसना ऑनलाइन एनओसी उपलब्ध करून दिलेले आहेत.
- नागरीकांचे सोयीसाठी व प्रशासकीय विकेंद्रीकरणाचे दृष्टीने मिळकतकर विभागातील क्षेत्रीय कर्मचारी पेठ निरीक्षक व विभागीय निरीक्षक यांची संख्या वाढवून बैठक व्यवस्था संबंधित क्षेत्रीय / संपर्क कार्यालयात करण्यात आली आहे.

सन २०१६ - १७

(उद्दिष्ट र.रु. १०९८.९६ कोटी)

- नवीन वर्षाचे मिळकतकर देयके संगणकीय प्रोग्राममधून डेटा उपलब्ध करून देणे तसेच बीले छपाई करणे व ती प्रत्यक्षात वाटप करणे यासाठी सुमारे १५ एप्रिलपर्यंत कालावधी लागतो. सवलतीच्या दराने मिळकतकर भरणेची प्रतीवर्षाची मुदत ही ३१ मे पर्यंत असते. मिळकतकर भरणेसाठी दरवर्षी नागरीकांची होणारी गर्दी विचारात घेवून तसेच प्रशासकीय व तांत्रिक बाबी विचारात घेवून सन २०१६/२०१७ या वर्षाकरीता सवलतीच्या दराने मिळकतकर भरणेचा कालावधी १ महिना वाढवून ३१ मे ऐवजी ३० जून याप्रमाणे प्रस्तावित करण्यात आला आहे.
- पुणे शहरातील मिळकतींना घर नंबर देणेबाबत सन २०१६/२०१७ मध्ये यंत्रणा कार्यान्वित करण्यात येणार आहे. यामुळे अशा मिळकतींची करआकारणी व करसंकलन करणे सोयीचे होईल. मिळकत क्रमांक दिल्याने सदर मिळकतीवरील थकबाकी, मागणी इ. संदर्भात माहिती, मिळकतकर थकबाकी वसुली करतांना व वाढीव बांधकाम व वापरात बदल करताना प्रत्यक्ष जागेवर उपलब्ध होईल. तसेच मोजणी विभाग, नोंदणी विभाग महाराष्ट्र शासन व मिळकतकर पुणे मनपा विभागाचे सर्व्हरमधील डाटाची अदानप्रदान करून मिळकतीची करआकारणी व करसंकलन कार्यपध्दती सोपी करणेबाबत यंत्रणा प्रस्तावित आहे त्यामुळे नागरीकांची संभाव्य फसवणूक टळू शकेल.
- मिळकतकराच्या डेटाबेसमध्ये सुमारे ४,०५,००० भ्रमणध्वनी क्रमांक व सुमारे २,११,००० ईमेल आयडी समाविष्ट केलेले असून ज्यांचा मेल आयडी व भ्रमणध्वनी क्र. अद्याप डेटाबेसमध्ये नाही त्याची नोंद डेटाबेसमध्ये करण्यात येणार आहे. डेटाबेसमध्ये अद्ययावत असलेल्या ईमेल व भ्रमणध्वनी क्रमांकावर सन २०१६-१७ मधील मिळकतकर विषयक मागणीची रक्कम मुदतीत भरणेबाबत कळविण्यात येणार आहे.
- महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क कायदानुसार मुदतीत एनओसी देणेसाठी पुणे महानगरपालिकेने महाराष्ट्र राज्यामध्ये सर्वप्रथम, नागरीकांना ऑनलाइन एनओसी देणेबाबतची कार्यवाही पूर्ण केलेली आहे असून सदरची कार्यपध्दती सन २०१६-१७ मध्येही कार्यान्वीत ठेवणेबाबत प्रस्तावित आहे. तसेच सदर कायदानुसार मालमत्ता आकारणी उतारा व नाव हस्तांतरण ऑनलाइन व्दारेचे प्रस्तावित आहे.
- मिळकतकराचे उत्पन्न वाढविणेसाठी करआकारणी न झालेल्या व वापरात बदल झालेल्या मिळकतींची कर आकारणी करणेसाठी तसेच पुणे मनपाकडील इतर बांधकाम, पाणीपुरवठा, इ. विभागाकडील उत्पन्न वाढविणेसाठी व नागरिकांना सुविधा देणेसाठी पुढील वर्षामध्ये मिळकतीचे जीआयएस (Geographic Information system) प्रणाली व्दारे सर्व्हेक्षण करून मिळकतकर आकारणी प्रणाली योजना राबविणे प्रस्तावित आहे. यामुळे करआकारणी न झालेल्या व वापरात बदल झालेल्या मिळकतींची करआकारणी करणे सोयीचे होईल.
- मिळकतकराचा भरणा कॉसमॉस बँक व एचडीएफसी बँकेच्या पुणे शहरातील सर्व शाखांमध्ये स्विकारला जात होता. आयसीआयसीआय बँकेच्या सर्व शाखांमध्येही मिळकतकर स्विकारणेबाबत यंत्रणा कार्यान्वीत करण्यात आलेली आहे. तसेच नागरीकांच्या सोयीच्या दृष्टीने मिळकतकर वसुली केंद्र संख्या वाढविणेसाठी भारतीय पोस्ट यांचेशी करारनामा करून पुणे शहरातील सुमारे ९० पोस्ट खात्यातील शाखांमध्ये मिळकतकर वसुली करण्याचे प्रस्तावित करण्यात आले आहे.
- सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षाकरीता मिळकतकराचे विविध करांमध्ये दरवाढ सुचविण्यात आलेली नाही.

मिळकतकरांतर्गत करपात्र रकमेच्या प्रमाणात असलेल्या पाणीपट्टीमध्ये खालील बाबी विचारात घेवून दरवाढसुचविण्यात आलेली आहे. तथापि पुणे शहराच्या शेजारी असलेल्या लहान गावांच्या मिळकतकरातील पाणीपट्टीबाबत विचारणा केली असता, पुणे महानगरपालिके कडील मिळकतकरातील करपात्र रकमेच्या प्रमाणातील पाणीपट्टीचे दर अतिशय कमी आहेत. लोणावळा, दौंड या गावामधील

पाणीपट्टीचे दराचा विचार करता, करपात्र रकमेच्या प्रमाणातील पाणीपट्टीच्या दरामध्ये पुणे महानगरपालिकेने सन २००१ पासून वाढ करण्यात आलेली नाही. पुणे शहरासाठी करण्यात येणाऱ्या पाणीपुरवठ्या संदर्भातील अत्यावश्यक खर्च त्याचप्रमाणे भाडंवली व महाराष्ट्र राज्य इलेक्ट्रीसिटी डिस्ट्रीब्युशन कं. यांचे विद्युत देयकाची रक्कम इ विचारात घेवून पाणी पुरवठ्यासाठी होणारा खर्च व मिळणारे उत्पन्न याची सांगड घालून करपात्र रकमेच्या प्रमाणातील पाणीपट्टीचे दरामध्ये ५० टक्के वाढ सुचविण्यात आली आहे.

सदर करपात्र रकमेच्या प्रमाणातील दरवाढीनुसार पाणीपट्टीमध्ये सुमारे रक्कम रूपये ९५.९५ कोटी वाढ होणार आहे. याप्रमाणे पाणीपट्टीचे दरातील वाढ विचारात घेता सन २०१६-२०१७ या वर्षासाठी मिळकतकरापोटी सुमारे रक्कम रूपये ११९४.९१ कोटी इतकी वसूली अपेक्षित आहे.

दरवाढ न करता मागील थकबाकीच्या (कोर्टकेसची, दुबार देयके, शून्य करावयाच्या मिळकती इ. रक्कम विचारात घेवून) २०% व सन २०१५-१६ ची मागणी विचारात घेवून सदर रकमेच्या ८०% वसूली अपेक्षित धरून मिळकतकरापोटी सन २०१६-२०१७ या वर्षासाठी सुमारे रक्कम रूपये १०९८.९६ कोटी अपेक्षित आहे.

(३) बांधकाम परवानगी व विकास शुल्क

सन २०१५-१६

- बांधकाम परवानगी व विकास शुल्क - सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात बांधकाम परवानगी व विकास शुल्कापोटी महसूली जमेचे र.रु.७५१ कोटी उद्दिष्ट आहे. दिनांक ३१ डिसेंबर २०१५ अखेर ५८२ कोटी इतका महसूल जमा झालेले आहे. सन २०१५-१६ मध्ये दिनांक ३१ डिसेंबर २०१५ अखेर सुमारे २७४७ इतके प्रस्ताव मंजूर करण्यात आलेले आहेत.

सन २०१६-१७

(उद्दिष्ट र.रु. ९३५.१० कोटी)

- सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षाकरीता सद्यस्थितीतील बांधकाम क्षेत्रातील कल, प्रस्ताव संमतीकरण व जमा महसूल यांचा ताळमेळ पाहता बांधकाम विकास विभागाकडील जमा महसूलचे रु.९३५.१० कोटीचे उद्दिष्ट निश्चित केले आहे. ऑनलाईन अॅटोडीसीआर (Auto DCR) व जलदगती बांधकाम परवानगीची कार्यपध्दती अवलंबून सदरचे उद्दिष्ट पूर्ण करणे शक्य होणार आहे.

(४) पाणीपट्टी

सन २०१५-१६

- सन २००० पासून पुणे शहरास होणारा मीटर पध्दतीचा पाणीपुरवठा रद्द करून मिळकतकरामध्ये पाणीपट्टी समाविष्ट करण्यात आलेली आहे. तथापि, व्यापारी नळजोड, पुणे व खडकी कॅन्टोन्मेंट, ग्रामपंचायतीचे नळजोड व जादा सुविधा म्हणून दिलेले नळजोड इत्यादींना मीटरनुसार आकारणी केली जाते. तसेच पूरग्रस्त, पुनर्वसन योजना व झोपडपट्टीवासीयांना सवलतीच्या दराने वार्षिक एकवट रकमेने आकारणी करण्यात येते.
- मीटरवरील दि. ३१/१२/२०१५ अखेर एकूण नळजोड संख्या ३८,६८५ इतकी असून, थकबाकी रक्कम सुमारे रु. ४३४.१७ कोटी आहे. थकबाकीची प्रमुख कारणे, नळजोड बिगरघरगुती आहे. प्रत्यक्ष वापर घरगुतीसाठी होत आहे. दुबार पाणीपट्टी, मीटर बंद, नळजोड बंद घोषित झोपडपट्टीमधील पाणीपट्टी, रस्ता रूंदीकरणामधील नळजोड इ. कारणांमुळे मीटर पाणीपट्टीची अवाजवी थकबाकी आलेली आहे. बिल दुरुस्तीची कार्यवाही खात्यामार्फत करण्यात येत असून, बिल दुरुस्तीनंतर वसूली होणारी रक्कम ही १५ ते २०% इतकी असून, अवाजवी थकबाकी निरस्त करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

- सन २०१४-१५ करीता टप्पेनिहाय (टेलीस्कोपिक) पाणीपट्टी दरास मा.मुख्य सभा ठ.क्र. ७३५, दिनांक ३.२.२०१४ अन्वये मान्यता मिळालेली आहे. मीटरव्दारे होणाऱ्या पाणीपुरवठ्याची पाणीपट्टी दरवर्षी सरासरी अंदाजे ६५ ते ६७ कोटी इतकी जमा होते. सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षामध्ये ३१ डिसेंबर २०१५ अखेर रुपये ४२.१० कोटी इतकी जमा झालेली आहे.

अ.क्र.	वर्ष	वसुली (कोटी मध्ये)
१	२०१२-१३	६७.८७
२	२०१३-१४	६७.८५
३	२०१४-१५	६६.०४
४	२०१५-१६ (३१ डिसेंबर २०१५ अखेर)	४२.१०

- सन २०१६-१७ चे प्रस्तावित दर पुढीलप्रमाणे आहेत.
- पुणे शहरात १००% मीटर पध्दतीने पाणीपुरवठा करणेकामी मा.मुख्य सभा ठराव क्रमांक ४५, दिनांक १८.५.२०१२ अन्वये तत्त्वतः मान्यता मिळालेली आहे. पुणे शहरास तंत्रशुध्द पध्दतीने पाणीपुरवठा करणेकामी (२४ X ७)र.रु. २८१८ कोटीची योजना मा.मुख्य सभेने ठराव क्र. ६०, दिनांक २२.५.२०१५ अन्वये मान्यता दिली आहे. सदर योजने अंतर्गत प्रत्यक्ष मिळकतदारास अ.एम.आर. मीटर पध्दतीने पाणीपुरवठा करणेकामी अ.एम.आर. मीटर बसविण्याचा अंतर्भाव आहे. यंदाचे वर्षी वरील योजना राबविण्याचे काम सुरु करण्यात येणार असून, यामध्ये प्राधान्याने मीटर पध्दतीने पाणीपुरवठा करणे अंतर्भूत आहे.
- पुणे शहरास दरडोई होणारा पाणीपुरवठा विचारात घेता यंदाचे वर्षी सन २०१५-१६ चे दरामध्ये सरसकट २२.५% दरवाढ प्रस्तावित करण्यात आली असून, पुढील ३० वर्षांसाठी दरवर्षी ५% दरवाढ करण्याचे अधिकार मा.महापालिका आयुक्त यांना देण्याबाबतचा प्रस्ताव मा.स्थायी समिती मार्फत मा.मुख्य सभेकडे सादर करण्यात आलेला आहे. सदरचा प्रस्ताव मंजूर झाल्यास तंत्रशुध्द पध्दतीने पाणीपुरवठा करण्याची योजना (२४ X ७) येत्या पाच वर्षांचे कालावधीमध्ये राबविण्यासाठी आवश्यक ते कर्ज उभारणे शक्य होणार असून व कर्ज परतफेडीची सोय करणे शक्य होणार आहे.
- सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षामध्ये शहरातील अनधिकृत नळजोड शोधून त्यावर कारवाई करण्याची मोहिम हाती घेण्यात येणार आहे. तसेच थकबाकीदारांकडून रक्कम वसूल करण्याबाबतची मोहिम सुध्दा राबविण्यात येणार आहे.

सध्याचे दर		प्रस्तावित दर	
खप कि.लि./महिना	दर (सन २०१६)	खप कि.लि./महिना	दर (सन २०१६)
झोपडपट्टी			
कच्ची झोपडी	लागू नाही	कच्ची झोपडी	३८.३/महिना
पक्की झोपडी	लागू नाही	पक्की झोपडी	६३.८/महिना
घरगुती पाणी वापर दर			
० ते २२.५	४.५	० ते १८.६	५.५
२२.५ ते ३०	७.५	१८.६ ते ३०	९.२
३० ते ३७.५	१५.०	३० ते ३७.५	१८.३
३७.५ पेक्षा जास्त	२२.५	३७.५ पेक्षा जास्त	२७.५
बिगर घरगुती वापर दर			
० ते २०	३९	० ते २०	४७.६
२० ते ४०	४०.५	२० ते ४०	४९.४
४० ते ६०	४२.५	४० ते ६०	५१.९
६० पेक्षा जास्त	४९	६० पेक्षा जास्त	५९.८

(५) आकाश चिन्ह परवाना

सन २०१५-१६

- पुणे महानगरपालिका परवाना आकाशचिन्ह विभागामार्फत महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाचे कलम २४४, २४५ व मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका (जाहीरात व फलक नियंत्रण) नियम, २००३ नुसार जाहीरात फलक, नामफलक, बोर्ड, बॅनर उभारण्यास, लावण्यास महानगरपालिकेच्या विहित नमुन्यातील छापील फॉर्ममध्ये नमूद आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यास परवानगी दिली जाते.
- तसेच महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाचे कलम ३१३ अन्वये वीज, पाणी व वाफ यावर चालणाऱ्या मशिनरीकरिता मशिनरी परमिट परवानगी दिली जाते.
- तसेच महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाचे कलम ३७६ अन्वये ज्वलनशील पदार्थांचा साठा करणेकरिता साठा परवाना देणेत येतो.
- पुणे शहर हद्दीत व्यावसायिक, नागरिक इ. यांना व्यवसायाचे नामफलक लावणेस महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाचे कलम २४४, २४५ अन्वये परवानगी देण्यात येते.
- सन २०१३ पासून परवाना व आकाशचिन्ह कार्यालयाकडून मा.महापालिका आयुक्त यांचे आदेशानुसार जाहिरात शुल्काचा दर चौ. फुट प्रति वर्ष र.रू.२२२/- करण्यात येऊन खात्याचे वार्षिक उत्पन्न जवळपास २२ ते २४ कोटीपेक्षा जास्त झालेले आहे. यापूर्वी या जाहिरात फलकासाठी प्रति चौ. फुट प्रति वर्ष र.रू. ८५/- दराने आकारणी करण्यात येत होती. त्यावेळी खात्याचे वार्षिक उत्पन्न ३ ते ४ कोटी होते.
- परवाना आकाशचिन्ह कार्यालयाकडून अनधिकृत जाहिरात फलकावर मे.उच्च न्यायालयाचे आदेशानुसार प्रभावीपणे कारवाई करण्यात येत आहे.
- मे. उच्च न्यायालयामध्ये दाखल जनहित याचिका क्र. १५५/११ सुस्वराज्य फाऊंडेशन वि. सातारा व इतर मध्ये मे. उच्च न्यायालयाने दि.०६/०८/२०१४ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार महानगरपालिकेकडून अनधिकृत बोर्ड, बॅनर इ. चे साठी नागरिकांना तक्रार नोंदविण्याकरिता टोल फ्री क्रमांकाची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. सदर टोल फ्री क्रमांक (१८००२३३६६७९), एस.एम.एस (९६८९९३१५४६), ई-मेल skysign@punecorporation.org ही सुविधा मे.उच्च न्यायालयाचे आदेशाचे दिनांकापासून नागरिकांना उपलब्ध आहे. तसेच मे. उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २६/११/२०१५ च्या आदेशानुसार www.punecorporation.org या संकेतस्थळावर तक्रार नोंदणी व्यवस्था करण्यात येऊन केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्याची व्यवस्था केलेली आहे.
- मे. उच्च न्यायालयाचे आदेशाचे अनुषंगाने मा. महापालिका आयुक्त यांचे आदेशाने सर्व महापालिका सहाय्यक आयुक्त (क्षेत्रीय कार्यालय) यांची अनधिकृत बोर्ड, बॅनर इ. वरील कारवाई कामी जबाबदार व अंमलबजावणी अधिकारी तथा नोडल ऑफिसर म्हणून नियुक्ती करण्यात आलेली आहे.
- मे. उच्च न्यायालयाने आदेशामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे क्षेत्रीय कार्यालयांचे स्तरावर कारवाई करणे, अनाधिकृत फलकाबाबत गुन्हे दाखल करणे याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे. मे. उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार १५ क्षेत्रीय कार्यालयनिहाय नागरिकांची समिती स्थापन करण्यात आली आहे.
- सन २०१४-१५ अखेर परवाना व परमिट यांची एकूण संख्या २०६८३ इतकी आहे. तसेच आकाशचिन्ह एकूण संख्या १४१० इतकी असून एप्रिल ते सप्टेंबर २०१५ अखेर नवीन मान्यता ३०८ असे एकूण १७१८ मान्य झालेल्या जाहिरात फलकांना सांकेतिक क्रमांक देण्यात आले असून महापालिकेच्या संकेतस्थळावर (वेबसाईटवर) पाहण्यासाठी उपलब्ध करून दिले आहेत.

- २०१४-१५ या आर्थिक वर्षाकरीता परवाना व परमिट तडजोड फी सह एकूण रक्कम रू.९५,५०,७८३/- आकाशचिन्ह जाहिरात फलक शुल्क रक्कम रू. २२,१४,१७,१८४/- जमा झाली आहे. फॉर्म विक्री पोटी एकूण र.रू. २,०३,१६५/- जमा झाली आहे.
- एप्रिल ते सप्टेंबर २०१५ अखेर परमिट व परवाना तडजोड फी सह एकूण रक्कम रू.५९,९१,०६२/- आकाशचिन्ह जाहिरात फलक शुल्क रक्कम रू. २४,३७,८४,४८०/- जमा झाली आहे. फॉर्म विक्री पोटी एकूण र.रू. ४२,८३७/- जमा झाली आहे.

सन २०१६ - १७

(उद्दिष्ट र.रू. १००.०० कोटी)

- शहर हद्दीमध्ये परवानगी देण्यात आलेल्या जाहिरात फलक शुल्का पोटी महानगरपालिकेस सोबत जोडलेल्या तक्त्यानुसार उत्पन्न प्राप्त झालेले आहे. त्यामुळे सदरच्या जाहिरात फलक शुल्कापोटी अंदाजे २५ कोटी उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- पुणे महानगरपालिका बो.ओ.टी विभागा मार्फत देण्यात आलेले जाहिरात फलक तसेच दिशादर्शक कमानी यांची मुदत संपल्याने सदरचे फलक व दिशादर्शक कमानी महानगरपालिकेच्या ताब्यात घेऊन त्यावरील जाहिरात हक्क देणे कामी तसेच शहर हद्दीतील महत्वाच्या ठिकाणी महानगरपालिकेच्या मालकीच्या जागेमध्ये नवीन फलक उभारून शौचालये उभारून त्यावरील जाहिरात क्षेत्राचे हक्क पी.पी.पी तत्वानुसार निविदा प्रक्रियेद्वारे देण्याची कार्यवाही सुरु करण्यात आली आहे. याद्वारे महानगरपालिकेस अंदाजे ४० ते ५० कोटी उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- पुणे शहर हद्दीतील सार्वजनिक रस्त्यावरील सुमारे वीस हजार विद्युत खांबांवर (किऑस्क) जाहिरात हक्क देणे कामी निविदा प्रक्रिया राबविण्याची कार्यवाही सुरु करण्यात आली आहे. याद्वारे महानगरपालिकेस अंदाजे ४० ते ५० कोटी उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- शहर हद्दीतील नागरीक, दुकानदार, व्यवसायिक यांनी विनाशुल्क परवानगी असलेल्या एक नामफलक व्यतिरिक्त अन्य नामफलकाचे शुल्क महा.सहाय्यक आयुक्त (क्षेत्रीय कार्यालये) यांना देण्यात आलेल्या आदेशानुसार क्षेत्रीय कार्यालयाचे स्तरावर काटेकोरपणे वसुली केल्यास अंदाजे २५ कोटी उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- शहर हद्दीतील परमिट परवानाचे दरवाढीबाबत मागील प्रलंबित कामकाज आटोपल्यानंतर त्वरीत कार्यवाही करून दरवाढ प्रस्ताव मा. स्थायी समितीसमोर सादर करणेत येईल याद्वारे ही महानगरपालिकेस अंदाजे १ कोटीचे उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- तथापि, परवाना आकाशचिन्ह विभागाकडे सध्यास्थितीत असणारे अपुरे मनुष्यबळ पाहता उपरोक्त नमूद नुसारचे कामकाजाकरिता प्रत्येक क्षेत्रीय कार्यालयास नियंत्रक वारिष्ठ लिपिक - परवाना निरीक्षक -१, जाहिरात फलक कामकाज -१ कनिष्ठलिपिक, नामफलक कामकाज-१ कनिष्ठ लिपिक, परमिट परवाना कामकाज- १ कनिष्ठ लिपिक १ या प्रमाणे प्रत्येक क्षेत्रीय कार्यालयास ३ कनिष्ठ व १ वरिष्ठ लिपिक उपलब्ध करून मिळाल्यास उपरोक्त नुसारचे कामकाज पार पाडून उत्पन्नाची आकडेवारी निश्चितपणे गाठता येऊ शकेल असे मत आहे.सदरच्या खात्यात पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप (पी.पी.पी.) मॉडेल, विद्युत पोलवरील जाहिरातीमधून, (किऑस्क), जाहिरात फलक, नामफलक, परमिट परवाना अशा विविध साधनाद्वारे एकूण उत्पन्न र.रू. १०० कोटी अपेक्षित आहे.

सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षातील जमेचा गोषवारा खालीलप्रमाणे आहे.

(आकडे रुपये कोटीत)

जमा बाजू		(प्रारूप)	
अर्थशिर्षक	२०१५-१६ साठीचे जमेचे उद्दीष्ट	माहे डिसेंबर २०१५ अखेर प्रत्यक्ष जमा	
सुरूवातीची शिल्लक	०.०२	०	
स्थानिक संस्था कर	१४९५.५८	११३९.८३	
मिळकतकर	९२७.८९	५६९.७८	
पाणीपट्टी	३२२.५०	१३९.७२	
बांधकाम परवानगी व विकास शुल्क	७४४.१०	५७५.०८	
इतर जमा	४९०.४५	४८०.२३	
जेएनएनयुआरएम अनुदान	१८१.१६	०	
शासकीय अनुदान	११७.८०	३३.४४	
कर्ज	२००.००	०	
एकूण रक्कम रुपये	४४७९.५०	२९३८.०८	

(ब) दृष्टीक्षेपात सन २०१६-१७ आर्थिक वर्षासाठी जमाखर्चाचा अंदाज-

सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षाच्या जमाखर्चाचा अंदाज पुढीलप्रमाणे सादर करण्यात येत आहे.

(आकडे रुपये कोटीत)

जमा बाजू		खर्च बाजू	
आरंभीची शिल्लक	०.०२	सेवकवर्ग खर्च	१०८६.००
स्थानिक संस्था कर	१५५०.००	प्राथमिक शिक्षण	३३५.६८
मिळकतकर	८५६.४१	वीज खर्च व दुरूस्ती	२१२.८४
विकास शुल्क	९३५.१०	पाणी खर्च	२८.००
पाणीपट्टी	३३८.४५	कर्ज परतफेड, व्याज व घसारा	७९.०२
शासकीय अनुदान	१९९.४०	औषधे, पेट्रोल/डिझेल	८५.३८
जेनेराशपुअ, अमृतवस्मार्ट अनुदान	३१६.५६	देखभाल दुरूस्ती व इतर खर्च	८७७.८७
इतर जमा	८७५.०६	वॉर्डस्तरीय	३२.४०
कर्ज	१२८.००	क्षेत्रीय कार्यालयाने करावयाची कामे (नॉन प्लॅन)	१२९.६६
		भांडवली व विकासाची कामे	१८७४.०३
		जेएनएनयुआरएम	४५८.१०
		वर्षाअखेरची शिल्लक	०.०२
एकूण	५१९९.००	एकूण	५१९९.००

शहरातील वाढत्या समस्या विचारात घेता त्यावर मात करून उपाययोजना करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर निधीची आवश्यकता आहे. यादृष्टीने फक्त महानगरपालिका निधी अथवा शासकीय अनुदाने यांचा सिमीत विचार न करता पी.पी.पी., संयुक्त प्रकल्प, सी.एस.आर.इ. मार्गाचाही अवलंब करणे क्रमप्राप्त ठरणार आहे. चालू आर्थिक वर्ष व आगामी अर्थसंकल्पीय वर्षामध्ये मोठ्या प्रमाणावर मोठ्या योजनांची कामे सुरू करावी लागणार आहेत. या विकास कामांची अंमलबजावणी करताना शहरातील सर्व घटकांचे सक्रिय, सकारात्मक सहकार्य अपेक्षित आहे.

- सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षासाठी जमा-खर्चाचा एकूण अंदाज रक्कम रु.५१९९ कोटी असून एकूण जमा रक्कम रु. ५१९८.९८ कोटी खालील स्रोताद्वारे प्राप्त होणार आहे.

अ.क्र.	स्रोत	रक्कम रु. कोटीत
१	स्थानिक संस्था कर	१५५०.००
२	मालमत्ता कर	८५६.४१
३	अनुदाने	५१५.९६
४	इतर बाबी	२२७६.६१
	एकूण	५१९८.९८

अ.क्र.	प्रस्तावित खर्च प्रामुख्याने	रक्कम रु. कोटीत
१	महसुली खर्च	२८६६.८५
२	भांडवली खर्च	२३३२.१३
	एकूण	५१९८.९८

शहरातील नागरिकांच्या दृष्टीने महानगरपालिकेच्या अंदाजपत्रकास अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. पुणे शहराच्या संतुलीत व शाश्वत विकासाचे अंदाजपत्रक सादर करताना मा.महापौर, मा.उपमहापौर, मा.अध्यक्ष स्थायी समिती, मा.सभागृह नेते, मा.विरोधी पक्षनेते, मा.सर्व पक्षनेते, मा.सर्व पदाधिकारी, मा. प्रभाग समिती अध्यक्ष, मा. सर्व सभासद, अधिकारी व कर्मचारी वर्ग, कामगार संघटना, स्वयंसेवी संस्था व सर्व प्रसार माध्यमे यांचे अमुल्य सहकार्य मिळाले, त्याबद्दल मी सर्वांचा मनःपूर्वक आभारी आहे !

सर्व संबंधित मा. संसद सदस्य, मा.विधी मंडळ सदस्य, केंद्र व राज्य शासनाचे मार्गदर्शक व मदतीचे धोरण यांचेही बहुमूल्य सहकार्य असून, त्या सर्वांची मी कृतज्ञता व्यक्त करतो !

शहरातील विविध विकासाची कामे करताना येणारा अनुभव, प्रकल्पां संबंधी व्यक्त होणारी अनुकूल व प्रतिकूल मते, नागरिकांशी संवाद साधताना त्यांच्या व्यक्त होणाऱ्या अपेक्षा, समाजाच्या सर्व स्तरातून व माध्यमामधून व्यक्त होणारी मते याचाही अंदाजपत्रक तयार करताना सर्वकष विचार करणे क्रमप्राप्त असते व त्याचा निश्चितच फायदा शहराचे अंदाजपत्रक तयार करताना होत असतो. या सर्वां मागे शहरातील जागृत असलेला नागरिक या सर्वांचा मी मनःपूर्वक आभारी आहे !

अंदाजपत्रकाची कार्यक्षमपणे अंमलबजावणी करताना सर्व संबंधित घटकांचे सक्रिय व सकारात्मक सहकार्य मिळेल या अपेक्षेसह मी आज दिनांक २५/०१/२०१६ रोजी पुणे महानगरपालिकेतील माझे अंदाजपत्रक मा.स्थायी समितीस सादर करित आहे.

(कुणाल कुमार)
महापालिका आयुक्त,
पुणे महानगरपालिका.

दिनांक : २५ जानेवारी, २०१६

महापालिका आयुक्त यांनी तयार केलेले दृष्टीक्षेपात अंदाजपत्रक सन 2016-17

(आकडे कोटीमध्ये)

जमा	अंदाजपत्रक 'अ'	अंदाजपत्रक 'क'	एकूण	खर्च	अंदाजपत्रक 'अ'	अंदाजपत्रक 'क'	एकूण
<i>Non Plan Expenditure</i>							
सुरवातीची शिल्लक	0.01	0.01	0.02				
स्थानिक संस्था कर	1550.00		1550.00	सेवकवर्ग खर्च	942.60	143.40	1086.00
सर्वसाधारणकर	387.25		387.25	कर्ज परतफेड व व्याज	32.26	34.18	66.44
पथकर	96.84		96.84	प्राथमिक शिक्षण	335.68		335.68
सफाईपट्टी	21.72	176.88	198.60	वीज खर्च व दुरुस्ती	65.02	147.82	212.84
विशेष सफाई कर	5.00		5.00	पाणीखर्च		28.00	28.00
जललाभकर		52.02	52.02	औषधे खर्च	57.28		57.28
जलनिःसारणलाभकर		85.00	85.00	घसारा	12.55	0.02	12.57
अग्निशामककर	15.10		15.10	इतर खर्च	744.50	111.50	856.00
मिळकतकरातील इतर जमा	108.93	0.02	108.95	देखभाल दुरुस्ती	21.78	0.09	21.87
पाणीपट्टी आर.व्ही.		235.95	235.95	पेट्रोल व डिझेल खर्च	27.00	1.10	28.10
पाणीपट्टी मीटर		102.50	102.50	वॉर्डस्तरीय कामे	32.40		32.40
शासकीय अनुदान	119.40	80.00	199.40	क्षेत्रीय कार्यालयाने करावयाची कामे	102.30	27.37	129.67
जनेराशुपुअ, अमृत व स्मार्ट सिटी	289.56	27.00	316.56				
शहर विकास चार्जेस	50.00	50.00	100.00				
बांधकाम परवानगी व इतर	835.10		835.10				
इतर जमा	747.61	35.10	782.71				
बँक / वित्तसंस्थांकडून कर्ज		128.00	128.00				
अ' कडून वर्ग		213.84	213.84	क'कडे वर्ग	213.84		213.84
एकूण जमा	4226.51	1186.31	5412.82	एकूण खर्च	2587.21	493.48	3080.69
शिल्लकेसह जमा	4226.52	1186.32	5412.84	<i>Plan Expenditure</i>			
				भांडवली व विकासाची कामे	1639.30	77.31	1716.61
				पाणीपुरवठा प्रकल्प		578.88	578.88
				मलनिःसारण प्रकल्प		36.64	36.64
				एकूण भांडवली व विकासाची कामे	1639.30	692.83	2332.13
				वर्षाअखेरची शिल्लक	0.01	0.01	0.02
एकूण	4226.52	1186.32	5412.84	एकूण	4226.52	1186.32	5412.84
वजा : 'अ'कडून वर्ग		213.84	213.84	वजा : 'क'कडे वर्ग	213.84		213.84
एकूण	4226.52	972.48	5199.00	एकूण	4012.68	1186.32	5199.00
(टीप :- अंदाजपत्रकातील तरतुदीचे प्रशासकीय मंजूरीशिवाय परस्पर ठरावाद्वारे वर्गीकरण करण्यात येऊ नये तसेच उपलब्ध अंदाजपत्रकीय तरतुदी दि. 31-3-2017 अखेर व्यपगत होतील.)							

(२)

महापालिका आयुक्त यांनी सुचविलेली भांडवली व विकासाची कामे : सन 2016-17

(आकडे लाखांत)

Plan Expenditure

अंदाजपत्रक 'अ'

1

भवन

1	जकात नाकी	3885.00
2	प्राथमिक शिक्षण	806.00
3	दुय्यम शिक्षण	15.00
4	आरोग्य	1767.00
5	मनपा इमारती	1853.00
6	अनिशामक पथक	180.00
7	खेळ व क्रीडांगणे	764.00
8	सांस्कृतिक केंद्र	1905.00
9	भाजी मंडया	903.00

भवन विभाग एकूण बेरीज 12078.00 12078.00

2	पथांची झाडलोट / घनकचरा व्यवस्थापन विभाग	6830.00
3	पथ विभाग	33094.00
4	वाहतूक नियंत्रण विभाग	1390.00
5	विद्युत विभाग	580.00
6	पूल व नदी सुधारणा	4365.00
7	स्ट्रॉम वॉटर ड्रेन प्रकल्प	12200.00
8	उद्याने, प्राणिसंग्रहालये	2245.00
9	भूमी संपादन	7500.00
10	झोपडपट्टी निर्मूलन व पुनर्वसन	1524.00
11	मागासवर्गीय कल्याणकारी योजना	453.00
12	महिला बाल कल्याण योजना	1142.10
13	युवक कल्याणकारी योजना	1393.26
14	अपंग कल्याणकारी योजना	1020.00
15	पुणे जिल्हा नियोजन व विकास मंडळ	800.00
16	यंत्रसामुग्री घसारा	1710.00
17	वृक्ष संरक्षण व संवर्धन प्राधिकारी	423.00
18	जनेराशपुअ, अमृत व स्मार्ट सिटी	45809.65
19	सार्वजनिक वाहतूक व विशेष प्रकल्प	26785.00
20	क्षेत्रीय कार्यालयाने करावयाची कामे	2588.00

अंदाजपत्रक 'अ' एकूण बेरीज 163930.01

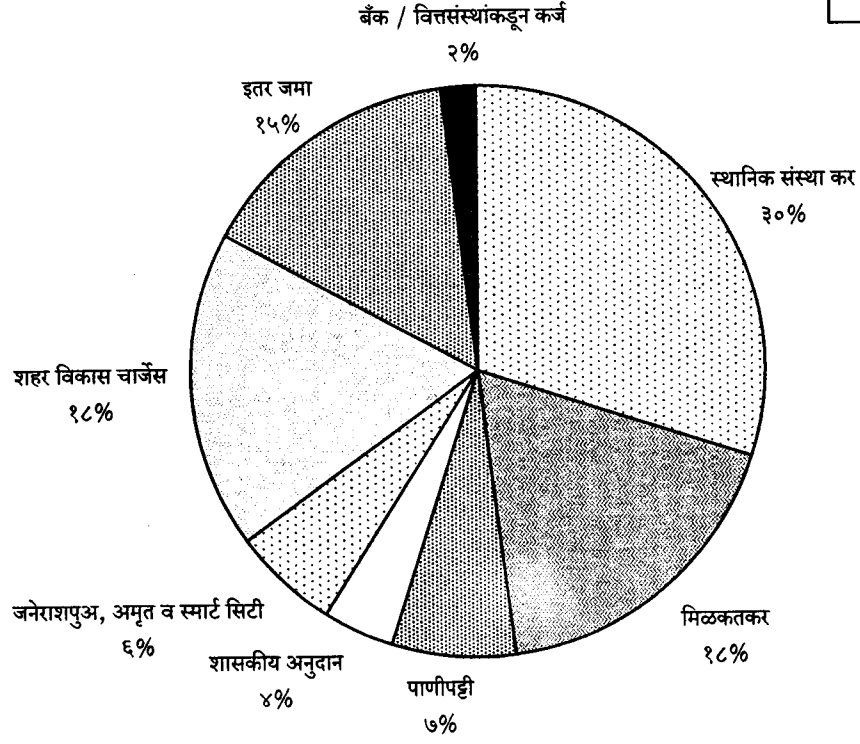
अंदाजपत्रक 'क'

1	पाणीपुरवठा	5797.50
2	मलनिःसारण	1094.40
3	पाणीपुरवठा प्रकल्प	57888.00
4	मलनिःसारण प्रकल्प	3664.32
5	क्षेत्रीय कार्यालयाने करावयाची कामे	839.00

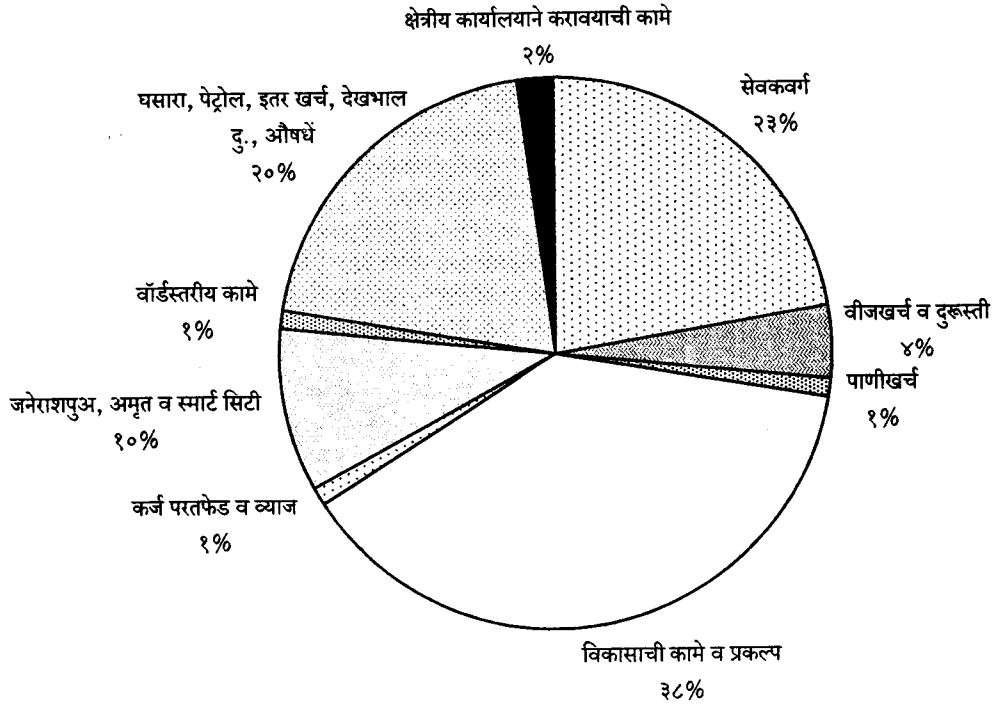
अंदाजपत्रक 'क' एकूण बेरीज 69283.22

अंदाजपत्रक 'अ' + अंदाजपत्रक 'क' एकूण बेरीज 233213.23

जमेचा रुपया

खर्चाचा रुपया

टीप (१) :- सेवकवर्ग खर्चाचे शेकडा प्रमाण कर्जाची तरतूद रक्कम रु.128 कोटी रुपये धरून करण्यात आलेली आहे. कर्जाव्यतिरिक्त उत्पन्नावर सेवकवर्ग खर्चाचे शेकडा प्रमाण 21.42% आहे.

टीप (२) :- सेवकवर्ग खर्चाचे शेकडा प्रमाण जनेराशपुअ, अमृत व स्मार्ट सिटी अनुदान रक्कम रु. 316.56 कोटी रुपये धरून करण्यात आलेली आहे. जेएनएनयूआरएम अनुदानाव्यतिरिक्त उत्पन्नावर सेवकवर्ग खर्चाचे शेकडा प्रमाण 22.84% आहे.

टीप (३) :- स्थानिक संस्था कर उत्पन्नाचे शेकडा प्रमाण कर्जाची तरतूद रक्कम रु.128 कोटी रुपये धरून करण्यात आलेली आहे. कर्जाव्यतिरिक्त उत्पन्नावर स्थानिक संस्था कर उत्पन्नाचे शेकडा प्रमाण 30.57% आहे.

टीप (४) :- स्थानिक संस्था कर उत्पन्नाचे शेकडा प्रमाण जनेराशपुअ, अमृत व स्मार्ट सिटी अनुदान रक्कम रु. 316.56 कोटी रुपये धरून करण्यात आलेली आहे. जेएनएनयूआरएम अनुदानाव्यतिरिक्त उत्पन्नावर स्थानिक संस्था कर उत्पन्नाचे शेकडा प्रमाण 32.6% आहे.

